

Toplumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ve Toplum Eğitimi

Toplumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ve Toplum Eğitimi

İstanbul Valiliği, İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPKB) tarafından yürütölen,
“İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi” (İSMEP)
kapsamında yayınlanan İSMEP Rehber Kitaplar
Beyaz Gemi Sosyal Proje Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

Haziran 2014, İstanbul

Copyright©2014

Tüm hakları saklıdır.
Bu kitabın hiçbir bölümü
İstanbul Valiliği, İstanbul Proje Koordinasyon Birimi’nin (İPKB) veya
İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü’nün (İstanbul AFAD)
yazılı izni olmadan elektronik, dijital veya mekanik yollarla çoğaltılıp dağıtılamaz.
Bu kitap kâr amaçlı kullanılamaz.

Yürütücü Kurumlar

İstanbul Valiliği

İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (İstanbul AFAD)

İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPKB)

Akademik Danışman

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu

Bu kitabın hazırlanma aşamasında gösterdikleri katkılardan dolayı

İstanbul AFAD ve İPKB çalışanlarına teşekkür ederiz.

İçindekiler

6	Giriş
8	Akademik Değerlendirme
10	Dünyada ve Ülkemizde Toplum Tabanlı Afet Yönetimi
11	Neden Toplum Tabanlı Afet Yönetimi?
21	Türkiye’de Toplum Tabanlı Afet Yönetimi Yaklaşımı
23	Dünyada ve Türkiye’de Uygulamalar
27	Değerlendirme
32	İSMEP İle Toplumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ve Toplum Eğitimleri
38	İhtiyaç Analizi ve Stratejik Planlama
47	Toplum Eğitim Modülleri ve Yaygınlaştırma Programlarının Geliştirilmesi
52	Eğitim Programları
68	İletişim Kampanyaları
76	Web Sitesi ve Sosyal Medya

78

Proje Geliştirme Çalışmaları

- 80 Kurumsal İşbirlikleri İle Yaygınlaştırma Modelleri
- 88 Pilot Uygulamalar
- 94 Destekleyici Eğitim ve Uygulamalar
- 102 Toplantılar
- 112 Ulusal Afet Çalışmalarının Desteklenmesi
- 120 İSMEP Toplumsal Projelerinde Yönetişim

122

Proje Kazanımları

- 127 İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile Entegrasyon
- 128 Sosyal Etki
- 129 Devamlılık
- 129 İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi
- 130 Sosyal Kapasite Geliştirme Çalışmalarının Geleceği
- 132 Kaynakça

Taksim Meydanı

Giriş

Akademik Değerlendirme

Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu

İstanbul Teknik Üniversitesi

Afet Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi

Öğretim Üyesi

1999 yılında meydana gelen ve çok büyük bir yıkıma neden olan depremler, Türkiye'nin bir "afet ülkesi" olduğu gerçeğini, tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir. 1999 yılından bugüne kadar yaşananlar, ülkemizde toplum tabanlı, modern ve bütünlük bir afet yönetim sistemine olan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

Bugüne kadar afet yönetimi alanında yürütülen çalışmalarda olduğu gibi, bu kitapta da vurgulandığı üzere, günümüzün modern afet yönetim sistemlerinin temelini oluşturan "risk yönetimi" anlayışı ve bu kapsamda yürütülen zarar azaltma faaliyetlerinin temeli toplumsal bir afet kültürünün oluşturulmasına dayanmaktadır.

Önlem olarak bireyin kendisini ve yakın çevresini doğal, insani ve teknolojik kaynaklı tehlikelerin yaratacağı zararlardan koruması mümkün olabilmektedir.

Önlem almak ise bilinçli olmak ile mümkündür; bu ise eğitimlerle sağlanabilmektedir.

Bu nedenle artık toplumumuzu afet ve acil durum yönetimi konularındaki ön yargılardan arındıracak, davranışlarında iyi yönde köklü değişikliklere yol açabilecek yaygın ve doğru eğitim çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Böylece ülkemiz bir afet sonrası yıkım ve yara sarma sarmalından çıkacak, modern afet yönetiminde olduğu gibi, müdahale ve iyileştirme çalışmalarından oluşan kriz yönetiminden daha çok, zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarından oluşan risk yönetimine önem verilecektir.

Bu nedenle ülkemizde artık, "insanlarımızı enkaz altından nasıl kurtarıyoruz?" düşüncesiyle yapılan çalışmaların yerine, "insanlarımız enkaz altında kalsın!" düşüncesiyle yapılacak olan toplum tabanlı çalışmalara öncelik vermemiz gerekiyor.

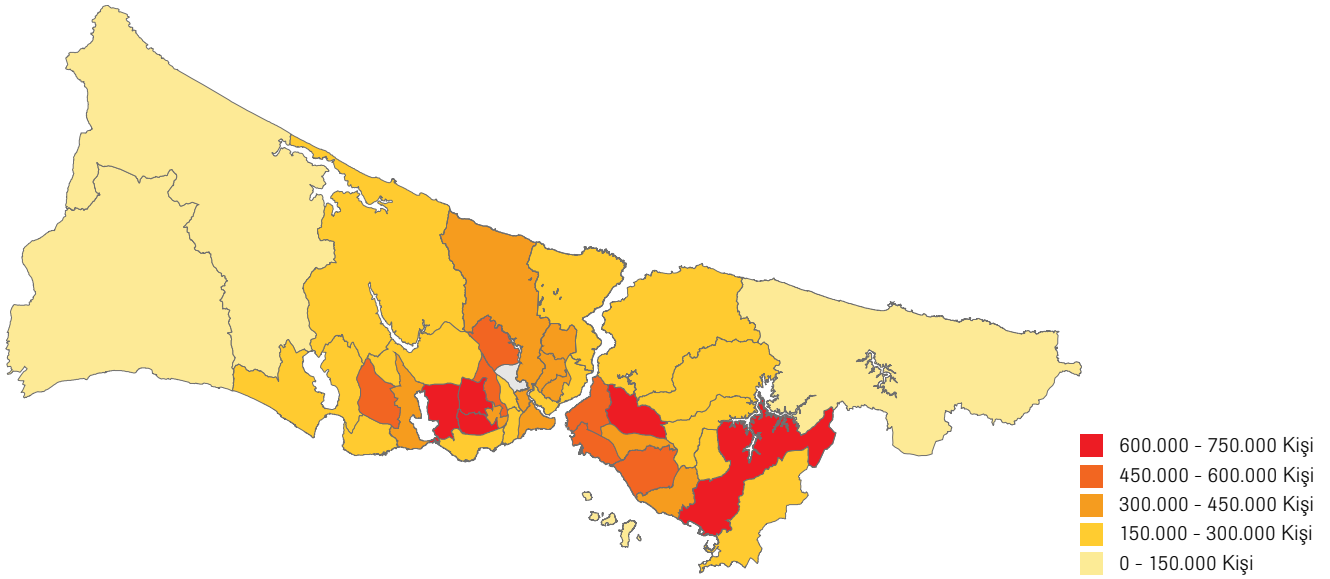
Afetler olmadan gerekli hazırlıkların ve önlemlerin alınmasının, en az afet sırasındaki etkin müdahale kadar önemli olduğu, hatta bunların bir bütünün parçaları olduğu ortadadır.

Ülkemizde ve diğer ülkelerde yaşanan deneyimlere bağlı olarak acil durum yönetimi, eğitim öğretimle sürekli olarak değişebilmeli ve kapsamı toplumun birey ve aileden kurum, ve kuruluşlara doğru genişleyebilmelidir.

Böylece, ülkemizde son yıllarda yaşadığımız acı derslerden sonra bir çok sivil toplum örgütü, özel ve kamu kurum ve kuruluşları afetlere hazırlık eğitimleri de almaya ve/veya vermeye başladı. Ancak bu olumlu gelişmelerin topluma sağlayacağı yararları korumak ve bilgi farklılıklarından doğabilecek karmaşıklığın engellenmesi gerekmektedir. Bugün insanlarımız afetlerin öncesinde, anında ve sonrasında ne yapacağını hala tam olarak bilemiyor.

Halbuki bu eğitimler daha çok beceriye yönelik olmalı, eğitimlerde biçim olarak taklit öne çıkmamalı ve topluma doğruluğu şüphe getirmeyen ortak mesajlar verilmelidir. Bu konuda da öncelikle standartlar oluşturulmalı ve kalite de denetlenmelidir.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına Göre İstanbul İlçe Nüfus Yoğunlukları

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (2013)

Diğer bir deyişle, “Afetlere Dirençli Toplum Oluşturma”ya yönelik doğru eğitim ve öğretim programları ile birlikte bilgilendirme ve bilinçlendirme kampanyalarının yaygın ve doğru bir şekilde geliştirilip bir an önce uygulanması gerekmektedir.

Özetle, bugün okullarda, değişik kurumlarda ve STK’ların düzenlediği kurslarda verilen eğitim öğretimde, hizmet içi kurslarda ve kamu reklamlarında afetlere verilen önem/yer, toplumumuzu oluşturan tüm bireylerde güçlü bir afet bilinci oluşturmak için yeterli değildir.

Benzer şekilde şuan yapılan eğitim öğretim faaliyetlerinde afet bilincini vermeye ve doğru davranış şeklini öğretmeye yönelik konular, yaşama dönük, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye uygun bir şekilde değildir. Bunlara ilaveten afetlere yönelik eğitim programlarında tüm tehlikeler/ riskler, hazırlık konularını bir bütün olarak ele alınmayıp, yanlış bir şekilde bir çok afetten sadece birine ve afet yönetim sisteminin tek bir evresindeki çalışmalara yönelmiştir.

Bütün bu çalışmalar toplumun ve afetlerin tümünü kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Örneğin depremde sadece enkaz oluşmamakta, yangınlar da çıkmaktadır. Sadece arama-kurtarma eğitimi vermek yeterli olmayacaktır.

Sonuç olarak, tüm tehlikelere karşı ve afet yönetim sisteminin her evresinde ailemizin, komşularımızın, kurumumuzun ve ülkemizin güvenliğini sağlamada kişisel, kurumsal ve toplumsal sorumluluklarımız da var.

Bu nedenle afetlere dayanıklı bir toplum oluşturmak için, eğitim dahil olmak üzere afetlere hazırlık çalışmalarının tümü her seviyede yaygın ve doğru bir şekilde yapılmalıdır.

Bunun için de tehlikenin kendisi ve afetlerin olup olmayacağını tartışmaktan vazgeçmeli, şimdiye kadar yapılan çalışmaları bir başlangıç olarak görüp, bundan sonra afetlere ve afet yönetimine bir bütün olarak bakıp hazırlığa daha fazla önem vermeliyiz.

Bundan dolayı toplumun afetlere hazırlık durumu, kapasitesi, bilgi ve bilinç düzeyi, İSMEP kapsamında farklı bir bakış açısıyla ve dünya standartlarına göre gözden geçirmemiz gerekiyordu. Bu amaçla İstanbul’a özel ihtiyaçların belirlenerek, toplumsal kapasitenin geliştirilmesi faaliyetlerini sistemli bir yapı içerisinde sürdürebilmek için çeşitli araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirildi.

Çocuklar, aileler, okullar, işyerleri, yerel yönetimler gibi farklı hedef grupları kapsayan eğitim setleri hazırlandı. Tüm paydaşları İstanbul için toplumsal güç birliğine davet eden yaygınlaştırma modelleri oluşturuldu.

Bu kitap İSMEP kapsamında toplumsal kapasitenin geliştirilmesi için uygulanan çalışmaların bir yol haritasını vererek; benzer çalışmalara rehber olmayı, edinilen tecrübeleri paylaşmayı amaçlamaktadır.

Rehber kitabımızın, bu alanda çalışan ulusal ve uluslararası paydaşlarımıza faydalı olmasını temenni ederim.

Dünyada ve Ülkemizde Toplum Tabanlı Afet Yönetimi

❖ Günümüzde tüm dünyanın ortak akli, afet risklerinin azaltılması faaliyetlerini etkin afet yönetim sistemlerinin “olmazsa olmazı” olarak değerlendirmektedir.

Afetler, insanlar için fiziksel, sosyal ve ekonomik kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen, etkilenen topluluğun yerel imkan ve kaynaklarını kullanarak baş edemeyeceği doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olayların doğurduğu sonuçlar şeklinde tanımlanmaktadır.

Afetlerin meydana geliş sıklık ve yoğunlukları, dünya genelinde, özellikle kentleşmenin gözle görülür bir biçimde artmaya başladığı 1950’li yıllar ile birlikte ciddi ve ölçülebilir bir artış eğilimi göstermektedir. Aynı zamanda afetler daha kompleks bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bu durumun doğal bir sonucu olarak da, afetlerden etkilenen toplulukların ve coğrafyanın; afet öncesi duruma dönme çabaları, önceki dönemlere göre daha zor ve maliyetli olmakta, daha uzun bir süreci kapsamakta ve çoğu zaman da, bölgesel ve ulusal kalkınma faaliyetleri meydana gelen afetlerden olumsuz bir şekilde etkilenmektedir.

Özellikle afet sonrasında yürütülen hem müdahale faaliyetlerinin maliyeti ve bu esnada karşılaşılan güçlükler, hem de yukarıda kısaca ifade edilmeye çalışılan nedenler; özellikle 90’lı ve sonraki yıllarda devletleri ve uluslararası organizasyonları; bu konuda bir çözüm bulmaya sevk etmiştir.

Bu çözüm arayışları bugün özellikle İSMEP kapsamında yürütülen çalışmalarda da sıkça vurgulanan “risk yönetimi ve afet risklerinin azaltılması” faaliyetlerine ağırlık verilmesi gerekliliği üzerinde fikir birliğine varılmasını sağlamıştır.

Kısacası günümüzde tüm dünyanın ortak akli, afet risklerinin azaltılması faaliyetlerini etkin afet yönetim sistemlerinin “olmazsa olmazı” olarak değerlendirmektedir.

Afet risklerinin azaltılmasına yönelik faaliyetler, bugünden yarına ve tek bir kurum eliyle yapılabilecek faaliyetler değildir.

Bu faaliyetler, tıpkı modern ve bütünsel afet yönetimi yaklaşımı gibi çok katmanlı, sektörler arası işbirliği ile uzmanlardan halka tüm bireylerin aktif bir katılımcılık anlayışıyla sahiplenmesini gerektiren faaliyetlerdir.

Ancak, tüm bu “önemli faktörler”in bir bileşeninden oluşuyor olsa da bu faaliyetler, çoğu uzun vadeli ve siyaset üstü enstrümanlarda olduğu gibi, ancak toplum tabanında kabul gördükleri ölçüde başarılı olabilmektedir.

İşte bu nedenle toplumsal bir afet kültürünün olgunlaştırılması ve bu kültürün sürdürülebilirliğinin sağlanması, gerek afet risklerinin azaltılması gerekse daha geniş anlamda modern ve bütünsel afet yönetim sisteminin istenilen şekilde kurgulanabilmesi için son derece önemlidir.

Neden Toplum Tabanlı Afet Yönetimi?

Dünyada sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş, iletişim olanaklarının çoğalması ve üretim ilişkilerinin değişmesine bağlı olarak ortaya çıkan küreselleşme olgusu, yapısı itibarıyla ulus devlet ve otorite yaklaşımlarının da sorgulanmasına neden olmaktadır.

1980 ve sonrası dönemde uygulanmaya başlayan yeni sağ ve neo-liberal politikalar, klasik devlet anlayışının sorgulanması ve bu bağlamda toplumsal yaşam içerisinde devletin fonksiyonlarının yeniden değerlendirilmesine yol açmıştır.

Devletin, demokrat, insani değerlere ve insan haklarına saygılı, yöneticilikten ziyade liderlik yapan, vatandaşları için var olan, katılımcı, paydaş ilişkileri ile çalışan, şeffaf ve hesap verebilir bir devlet olması gerekliliği ifade edilmektedir. Sayılan bu niteliklerin, bugünün pek moda deyiimi olan “yönetişim” kavramını ifade ettiği açıktır.

Bu bağlamda yönetim, klasik yönetim yapılarının tek taraflı olarak belirlenen ilişkiler yerine çok aktörlü ve etkileşimli ilişkileri içeren yönetme ve düzenlemede birliktelik felsefesi ile kamu - özel sektör ortaklığına dayalı bir yönetim sürecini ifade etmektedir.

Küreselleşirken yerelleşen günümüz dinamiklerine bağlı olarak yapılan uygulamalara bakıldığında, toplum yönetiminde toplumun katılımının gittikçe arttığı ve bu katılımın sadece karar alma sürecine katılım şeklinde değil, bunun yanında denetleme mekanizmalarına da katılım şeklinde cereyan ettiği görülmektedir.

Bugün gelişmiş toplumsal yapıların üyeleri yaşadıkları “kent”in yönetimine yönelik tüm faaliyetlerin, doğrudan içerisinde bulunmaktadır. Günümüzün modern toplumlarının en önemli sorunlarından birisi olan afetlerin etkileriyle baş edebilme ve afet zararlarının azaltılabilmesine yönelik faaliyetler de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

❖ Risk faktörü, insanlar tarafından ortaya çıkarılmakta ve üretilmektedir. Toplumsal olarak üretilen risklerin azaltılması çalışmaları da yine toplumsal olarak yürütülmelidir.

Geniş anlamda afet yönetimine yönelik politikaların kurgulanması ve uygulanması aşamalarının her birinde, gerçek anlamda bir aktif vatandaşlık vurgusuna ihtiyaç duyulmaktadır.

Bir başka ifade ile vatandaşların, politikaların oluşturulmasına, uygulanmasına ve denetlenmesine fiilen katılımı söz konusu olmaktadır.

Bu yaklaşım, modern dünyanın “risk yönetimi” kültürü ve anlayışı ile birleştiğinde, bu faaliyetlerin yürütülmesinde artık “risk yönetişimi” kavramının kullanıldığını iddia etmek, hatalı bir tespit olmayacaktır.

“Risk yönetişimi” kavramı, en öz tanımıyla, doğal ve teknolojik risklere ilişkin işbirliği, katılımcılık, zarar azaltma ve sürdürülebilirlik ilkelerine bağlı kalınarak yürütülen sistematik bir karar verme sürecini ifade etmektedir. Risk yönetişimi, risk yönetimi faaliyetlerinden daha etkin bir süreci ifade eden, tüm sektörlerin katılım gösterdiği bir yaklaşım bütünüdür.

Günümüzün modern toplumları, riskin üretilmesine katkıda bulunan toplumlar olarak da değerlendirilebilir.

Afetlerin meydana gelmesindeki sayısal artış, esasen kentsel alanların özellikle yatay olarak büyümesi ile doğru orantılıysa; kayıp ihtimali veya kaybın kendisi olarak tanımlanan riskin bir faktör olarak artışı da, afete maruz alanların toplumsal olarak hatalı kullanımından kaynaklanmaktadır.

Risk faktörü, insanlar tarafından ortaya çıkarılmakta ve üretilmektedir.

Toplumsal olarak üretilen risklerin azaltılması çalışmaları da yine toplumsal olarak yürütülmelidir. Riski üreten kesimler, riskin azaltılmasına veya ortadan kaldırılmasına da katkıda bulunmak durumundadırlar.

Risk yönetişimi yaklaşımının temel prensibini oluşturan bu anlayış, literatürde riskin özelleştirilmesi şeklinde ele alınmaktadır.

Riskin özelleştirilmesi, mevcut risklerin bireyler tarafından sahiplenilmesi ve bireylerin zarar azaltma çalışmalarına aktif katılımı ile mümkün olmaktadır.

Bu kısımda “yönetişim”, “risk iletişimi”, “aktif vatandaşlık ve katılımcılık”, “riskin özelleştirilmesi” gibi kavramlar özelinde ifade edilen yeni yaklaşımlar dünün afet yönetimi ilkelerinin de sorgulanmasına ve değişmesine neden olmaktadır.

Dolayısıyla bugünkü modern afet yönetimi anlayışı, bütünlükli afet yönetiminin yeni yaklaşımlarla yorumlanmasından doğmuştur. Bu bağlamda, afet yönetimi disiplini içerisinde yeni aktörlerin ortaya çıkması da, kaçınılmaz bir olgu haline gelmiştir.

Yeni Aktörler, Değişen Roller

Bahis konusu bu aktörlerden ilki, hiç şüphesiz Birleşmiş Milletler’dir. 90’lı yılları “Uluslararası Doğal Afet Zararlarının Azaltılması On Yılı” olarak ilan eden Birleşmiş Milletler, afet zararlarının azaltılması konusunda, belki de en önemli girişimin öncüsü olmuştur.

“On yıl” misyonu, üye ülkelerdeki doğal afetlerin önlenmesi veya etkilerinin azaltılabilmesi için kapasite geliştirilmesi ile mevcut bilim ve teknolojinin afet zararlarının azaltılması faaliyetlerine uygulanabilmesi için rehber oluşturulması olarak belirlenmiştir.

Birleşmiş Milletler’in on yıl misyonu kapsamında ve sonrasında yürütülen faaliyetleri incelendiğinde, odak noktalarının afet sonrası müdahale döneminden afet öncesine, özellikle de risk yönetimi ve toplumsal kapasite geliştirme çalışmalarına yöneldiği görülmektedir.

Yapılacak tüm çalışmalarda, kurumsal olarak yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve kapasitelerinin artırılması ile toplum tabanlı bir yaklaşım benimsenmesi, bu bağlamda topluma rağmen değil toplumla birlikte hareket edilmesi, aktif katılımcılığın sağlanması gerekliliği vurgulanmaktadır. Birleşmiş Milletler, bu konuda “yönetişim” yaklaşımını benimsemektedir.

Uluslararası anlamda diğer önemli aktörler olarak Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gösterilebilir.

Her iki aktör de ağırlıklı olarak, afet zararlarının azaltılması ve afet sonrası iyileştirme projelerinde mali destek sağlayan konumunda olsalar da; doğrudan ve dolaylı etkileri ile projelerin ve proje yürütücülerinin (ulusal hükümetler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları vb.) yönlendirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Ulusal ölçekte ise merkezi yönetimler, afet yönetiminin içerisinde ve yer yer başında bulunan bir aktör olarak değerlendirilmektedir. Ancak, merkezi yönetimlerin de duruşu ve uygulamaları, yönetim yaklaşımından ve uluslararası yönlendirmelerden etkilenmektedir.

Kamu hizmetlerinin fiili yürütücüsü konumundaki merkezi yönetimler, artık bu hizmetleri yerel yönetim birimlerine kaydırmaya başlamışlardır.

❖ Özel sektör içerisinde medyanın doğru kullanımı, toplumun afetler ile ilgili yürütülen faaliyetlerde doğru bilgi sahibi olmasına yardımcı olmaktadır.

Bu durum doğal olarak afet yönetimine yönelik faaliyetleri de etkilemiş, yetkiler ile birlikte kaynakların da yerel yönetim birimlerine aktarımı söz konusu olmuştur.

Böylece, yönetim yaklaşımı gereği hizmetin, hizmeti kullanacak birime en yakın idari otorite tarafından sunumunun da önü açılmıştır. Ancak, yetkilerin ve kaynakların yönetiminin el değiştirmesi, özellikle afet yönetimi bağlamında merkezi yönetimlerin rolünün tamamen koordinasyona dönüştüğünün bir göstergesi olarak değerlendirilmemelidir.

Zira birçok ülke bu paylaşıma ilişkin hiyerarşinin en üst noktasına yine merkezi yönetim birimlerini yerleştirmekte ve yerel yönetimlerin baş edebilme kapasitelerinin yeterli olmadığı alan ve zamanlarda yine merkezi yönetimler devreye girmektedir.

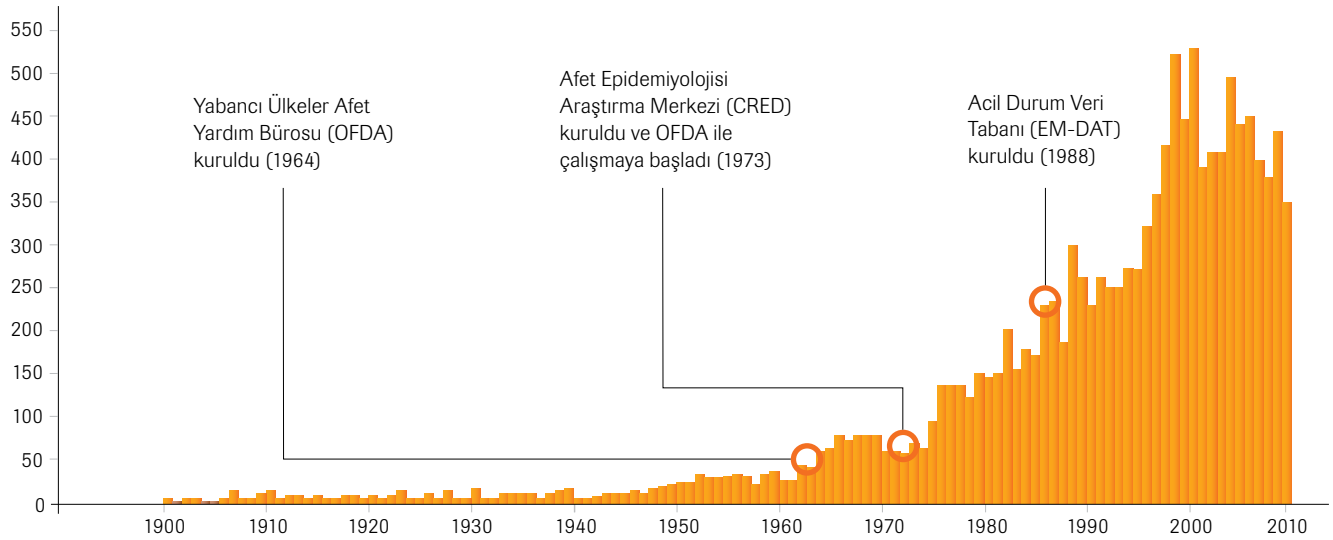
Bu noktada verilebilecek en güzel iki örnek Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya örnekleridir.

İlgili mevzuatları ve afet yönetim sistemleri ile bu iki ülke, uygulamada kademeli bir yapıyı kurularak sorumlulukları bireyden devlete kadar paylaştırmış olsalar da son tahlilde tüm yetki ve sorumluluğu merkezi yönetimlere vermektedir.

Afet yönetiminde yeni yaklaşımlar kapsamında öne çıkan bir diğer önemli aktör, özel sektördür. Her ne kadar yabancı sermaye akışına doğrudan bağlı olan özel sektör paydaşlarında farklı sonuçlar gözlemlense de, özel sektörün mali kapasitesi, afet sonrası yeniden inşa çalışmaları açısından önem arz etmektedir. Özel sektör içerisinde medyanın doğru kullanımı, toplumun afetler ile ilgili yürütülen faaliyetlerde doğru bilgi sahibi olmasına yardımcı olmaktadır.

Afet yönetiminden bağımsız başka birçok konuda da özel sektörün dahil olduğu başarılı ortaklıklar bulunmaktadır. Gelişmiş ülke örneği olarak ele alınabilecek en iyi örneklerden birisi, Credit Suisse'in İsviçre Kızıl Haçı ile birlikte 2008 yılından bugüne sürdürdüğü çözüm ortaklığıdır.

1900-2011 Yılları Arasında Rapor Edilmiş Doğal Afet Sayıları

Kaynak: EM-DAT: The OFDA/CRED Uluslararası Afet Veri Tabanı — www.emdat.be — Université Catholique de Louvain, Brüksel – Belçika

Kurumsal gönüllülüğü kurumsal sorumluluk kapsamında değerlendirmekte olan Credit Suisse, İsviçre Kızıl Haçı haricinde 15 farklı ulusal dernek ve 80 yerel paydaş ile birlikte çalışmaktadır.

Mikrofinans çözümlerinden çocuk odaklı programlara ve eğitim projelerine kadar geniş bir yelpazede katılım gösteren Credit Suisse, 2012 yılı verilerine göre dünya çapındaki 17.000 gönüllü çalışanı ile 182.000 saatlik gönüllü katılım değerine ulaşmıştır.

Özel sektörün katılım gösterdiği benzer örnekleri az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde de gözlemlemek mümkündür.

Örneğin Filipinler’de Afete Müdahale İçin Ticari Ağ İnisiyatifi (Corporate Network for Disaster Response) yerel ölçekte zarar azaltma faaliyetlerinin ve afet müdahale operasyonlarının koordinasyonunda iş dünyasının katılımı üzerine faaliyet göstermektedir.

Karayipler’de bir sigorta firması olan Royal&Sun Alliance ile Kızıl Haç ve oteller arasında kurulan işbirliği, Otel Güvenliği İnisiyatifi (Hotel Safety Initiative) adı altında personel eğitimleri ile afete hazırlık ve müdahale kapasitesini arttırmayı hedeflemektedir.

Afet Yönetiminde Toplumsal Katılım

Afet yönetimine yönelik son dönem gelişmeler ve uluslararası çalışmalar değerlendirildiğinde, üzerinde durulması gereken en önemli yaklaşım toplum tabanlı afet yönetimidir.

Yakın geçmişte yapılan araştırmalar afet zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmaların gittikçe toplum tabanlı bir şekilde yürütüldüğünü ve afet yönetimi bakış açısının toplumsal kalkınma ile yakın bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir.

Özellikle risk yönetimi anlayışının yaygınlaşması neticesinde ortaya çıkan genel tablo, afet yönetimine yönelik çalışmaların toplumsal katılımı ile yürütülmesi gerekliliğidir.

Yapılan çalışmalar bu gerekliliği, toplum tabanlı faaliyetler ile organizasyonların, bulundukları bölgedeki kültür ve diğer toplumsal özellikler ile olan bağlar; kişilerin gerçek ihtiyaç ve önceliklerini yine kendilerinin bilmesi ve bu sayede sorunların doğru bir şekilde tanımlanarak uygulanabilir önlemlerin geliştirilebilmesi gibi nedenlere dayandırmaktadır.

Bunun yanında, toplum tabanlı organizasyonlar, toplumun afetlere etkin ve hızlı bir şekilde müdahale edebilmesine ve sınırlı toplumsal kaynakların etkin kullanımına olanak tanımaktadır.

Ayrıca, toplumsal katılımın olmadığı çalışmaların, zarar görülebilirliği yüksek seviyede olan topluluklara ulaşmadığı ve bu nedenle bu toplulukların afetlerden en çok zarar gören grubu oluşturdukları da bilinen bir gerçektir.

❖ **Toplum tabanlı afet yönetimi yaklaşımının uygulanabilmesi etkin bir toplumsal katılımın ve aktif vatandaşlığın varlığı ile doğru orantılıdır.**

Bir çok önemli çalışma ve uluslararası raporlarla belirtilen toplum tabanlı afet yönetimi yaklaşımının uygulanabilmesi etkin bir toplumsal katılımın ve aktif vatandaşlığın varlığı ile doğru orantılıdır.

Sistemin uygulanmak istendiği toplumsal yapıların örgütlü veya örgütlenmeye uygun olması, bunun yanında da idari otoritenin bir güç odağı olarak bu örgütlenmeyi tanıması ve gerektiğinde desteklemesi gerekmektedir.

Bu açıdan değerlendirildiğinde, sivil toplum ile birlikte yerel yönetimlerin önemi belirgin hale gelmektedir.

Toplum tabanlı faaliyetler, doğaları gereği sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülmektedirler. Sadece afet yönetimi alanında değil, toplumsal hayatın büyük kısmında var olan ve aynı zamanda bir baskı unsuru veya güç odağı olarak değerlendirilebilecek sivil toplum kuruluşlarının, bu özellikleri nedeniyle önemleri yadsınamayacak kadar büyüktür.

Ancak yapılan araştırmalar sivil toplum kuruluşlarının, özellikle afet yönetimi alanında karşı karşıya kaldıkları en önemli sorunun sürdürülebilirlik sorunu olduğunu göstermektedir.

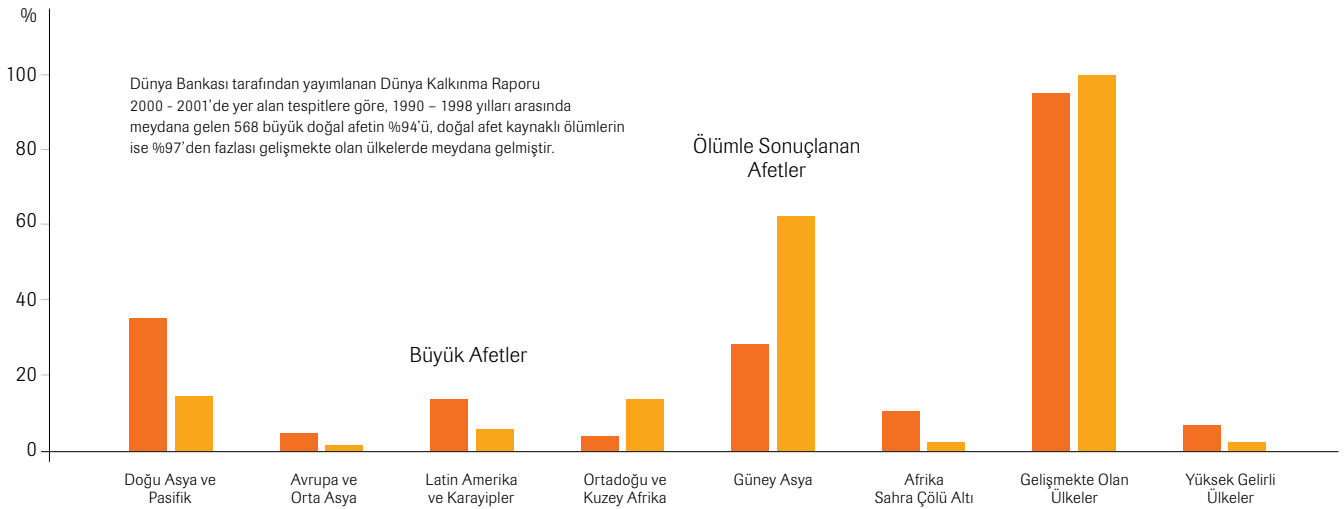
Bu bağlamda devreye yerel yönetimler girmekte ve yerel politika üreticileri ve uygulayıcıları olarak yerel yönetimlerin faaliyetleri ile sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinin birbirleri ile ilişkilendirilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Bir Kalkınma Sorunu Olarak Afetler

Birleşmiş Milletler başta olmak üzere, dünyada afet yönetiminin tüm aşamalarına yönelik çeşitli faaliyetler yürüten bütün uluslararası kurumların vurguladığı üzere afetler, meydana geldikleri ülkelerde kalkınma problemini de beraberinde getirmektedir.

Afete maruz ülke, özellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan ülke sınıfında ise, afetlerin bu ülkelerde doğurduğu sonuçlar, daha uzun vadeli ve daha ciddi olmaktadır.

1990-1998 Yılları Arasında Gelişmekte Olan Ülkelerde Afetlerin Etkileri

Kaynak: USAID, OFDA 1999.

Afetlerin, özellikle doğal afetlerin, son 60 yıllık periyot içerisinde düşünüldüğünde, meydana gelme sıklıkları ve buna bağlı olarak da ortaya çıkardıkları çeşitli kayıplarda ciddi bir artış gözlemlenmektedir.

Afetlerin, ilgili dönem içerisinde, doğurduğu sonuçlardaki artışın en önemli nedeni olarak; hiç şüphesiz afetlerin sıklığındaki ve sayısındaki artış gösterilebilir.

Ancak yapılan araştırmalar, bu etkilerin nicelik olarak afet sayısına bağlı olduğunu, nitelik olarak ise gelişmişlik seviyeleri ile doğru orantılı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bir başka ifade ile, gelişmiş ülkelerin afetlerden etkilenme seviyeleri daha düşükken, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler için ise tersi bir durum söz konusudur.

Her ne kadar yukarıdaki grafikte kullanılan örnekler, içinde yaşadığımız periyodu karşılamıyor olsa da; gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerin kayıpları göz önüne alındığında, gelişmiş ülkelere oranla daha fazla zarara uğradıkları görülmektedir.

Ancak bazı durumlarda gelişmiş ülkelerdeki nominal kayıplar gelişmekte olan ülkelerdeki nominal kayıplara göre çok daha yüksek olabilmektedir.

Bu durumu ortaya çıkaran en büyük neden ise gelişmişlik düzeyidir.

Yapılan birçok çalışma, afetlerin etkilerini artıran ve gelişmişlik seviyelerinde doğrudan belirleyici olan parametreler üzerinedir. Bunlar arasında az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki yanlış kentleşme eğilimleri, plansız büyüyen şehirler, düşük eğitim seviyeleri, az gelişmiş sosyal güvenlik sistemleri, toplumsal ayrımcılık, hızlı nüfus artışı, kente göçler ve doğal kaynakların aşırı kullanımı sayılabilir.

GEÇEN YÜZYILDA AFETLERE BAĞLI EKONOMİK KAYIPLAR

Alman iktisatçı Reinhard Mechler'in analizine göre 20. yüzyılda meydana gelen doğal afetler nedeniyle ortaya çıkan mutlak ekonomik kayıpların büyük bölümü gelişmiş ülkelerde meydana gelmişse de, oransal olarak ele alındığında ekonomik kayıpların gelişmekte olan ülkelere daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kayıplar GSYİH'ye oranlanarak hesaplandığında, 1980 - 1999 dönemi için oranın, gelişmekte olan ülkelere %13.3, gelişmiş ülkelere ise sadece %2.5 olduğu görülmektedir.

❖ 2002 – 2011 yılları arasında meydana gelen 4130 afette toplam 1.117.527 kişi hayatını kaybetmiş; bu afetler 1 trilyon dolardan fazla ekonomik kayba neden olmuştur.

AFET ZARARLARININ AZALTILMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA RAPORU, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (2003)

Afetlere karşı zarar görebilirlik büyük ölçüde insan davranışlarının bir fonksiyonudur. Bu davranışlar bir sosyo-ekonomik sistemin veya fiziksel varlıkların doğal tehlikelere karşı dayanıklı olup olmadığının derecesini gösterir.

Zarar görebilirlik, değişik etkenlerin kombinasyonundan belirlenir. Bunlar; afet bilinci, insan yerleşimlerinin yaşam şartları ve altyapı, kamu politikalarının doğası ve uygulamaları, belirli bir toplumun kullanımında olan kaynaklar, afet ve risk yönetiminin her alanındaki örgütsel yetenekleri gibi durumlardır.

Sosyal, ekonomik ve siyasal zarar görebilirliğin belirli boyutları da aynı zamanda eşitsizlik, kadın-erkek ilişkileri, ekonomik organizasyonlar ve de etnik veya ırksal ayrımlar gibi etkenlerle de ilişkilidir.

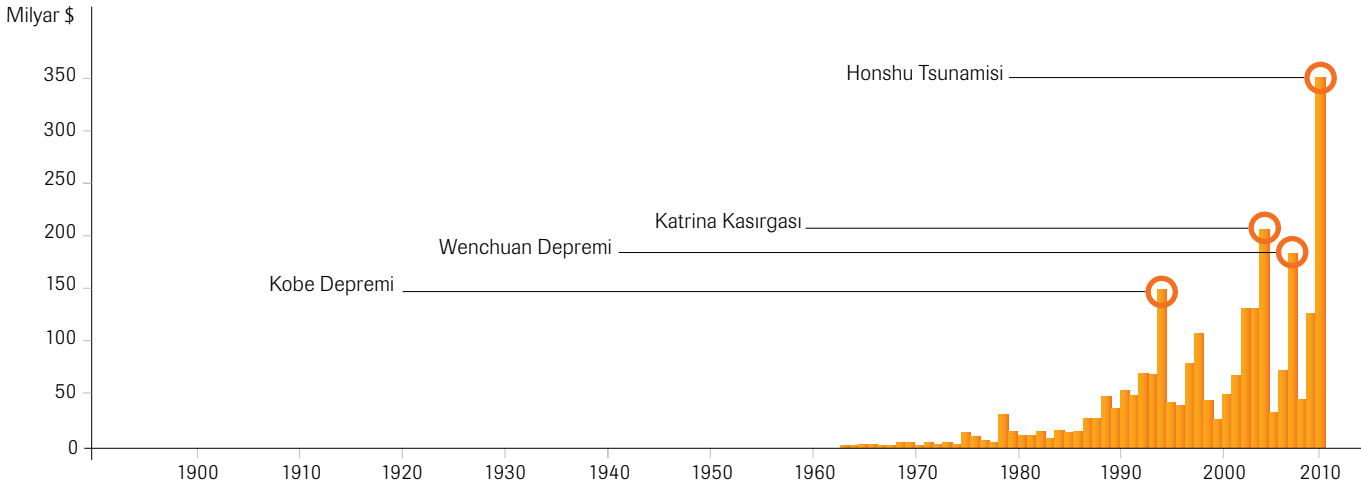
Buna ek olarak, zarar görebilirlik büyük ölçüde doğal felaketlerden kolay etkilenebilirliği dikkate almayan kalkınma pratiklerine dayanmaktadır.

Doğal afetlere ilişkin olarak bir toplumdaki risk seviyesi, bir doğal felaketin oluşumunun olasılık ve şiddet seviyeleriyle zarar görebilirlik seviyesinin birleştirilmesiyle belirlenir.

Riskin azaltılmasından kasıt, hem zarar görebilirlik şartlarının hem de mümkün olduğu durumlarda felaketin kaynağının azaltılmasına yönelik yapılan etkinliklerdir.

Özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki yanlış kaynak kullanımı ve kalkınma programları, yoksulluk ve çevre tahribatı, göç ve plansız kentleşme; bu ülkelerdeki zarar görebilirliği artırıcı etkiye sahiptir.

1900-2011 Yılları Arasında Rapor Edilmiş Doğal Afetlerin Yolaçtığı Tahmini Hasar

Kaynak: EM-DAT: The OFDA/CRED Uluslararası Afet Veri Tabanı — www.emdat.be — Université Catholique de Louvain, Brüksel – Belçika

Bu noktada önemli bir örnek, 1976 yılında meydana gelen Guatemala City depremidir.

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Federasyonu tarafından yıllık olarak yayımlanan Dünya Afet Raporuna (1999) göre, bu depremin neden olduğu 23000 ölümün büyük çoğunluğu yetersiz gecekondularda oturan ve çamur sellerinin vurduğu yoksullar arasında yer aldığı için “sınıfsal sarsıntı” olarak adlandırılmaktadır.

Dünyada afet riskine olan maruziyette bir artış eğiliminin söz konusu olduğu, bilinen bir gerçektir.

2002 – 2011 yılları arasında meydana gelen 4130 afette toplam 1.117.527 kişi hayatını kaybetmiş; bu afetler 1 trilyon dolardan fazla ekonomik kayba neden olmuştur.

Yalnızca 2011 yılında meydana gelen 302 afette yaklaşık 30.000 kişi hayatını kaybetmiş, 206 milyon kişi zarar görmüş / etkilenmiş ve ortaya çıkan toplam maliyet 366 milyar dolar olarak ölçülmüştür.

Günümüzde dünya nüfusunun çoğunluğu, yüksek risk altında hayatına devam etmektedir.

Nüfusları 2 ile 15 milyon arasında olan dünyanın büyük kentlerinin yarısı sismik aktivitelerden zarar görebilecek alanlarda bulunmaktadır.

Yaşanan hızlı kentleşme, afet riskine olan maruziyeti artırır niteliktedir. Bu risk, gelişmişlik ölçütlerinden bağımsız bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

2011 Japonya Depremi, gelişmiş ülkelerin de afetlerden zarar görebilirliklerinin yüksek olduğunu açık bir biçimde ortaya koymuştur. Değindiği üzere afetler, ekonomik etkileri bağlamında da önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Bu etkiler afetin meydana geldiği ülke ekonomisinde olumsuz sonuçlar doğurmakla birlikte yürütülen uluslararası ticareti de olumsuz etkilemektedir.

Japonya Depreminin (2011) Amerika Birleşik Devletleri’nde yarattığı ekonomik etki, bu durumun en önemli örneklerindendir.

Afetlerin, toplumsal sistemler üzerine olan etkileri ve bu etkilerden korunmak için birçok yol ve yöntem ifade edilebilir.

Ancak, bu kitabın konusu bağlamında değerlendirildiğinde, afetlerde toplumsal katılımın ve toplum tabanlı afet yönetiminin önemi, buraya kadar ifade edilenler vasıtasıyla net bir biçimde ortaya konulmaktadır.

Burada ifade edilen tüm parametreler, afet yönetimi disiplini ve risk azaltma faaliyetlerinin, ulusal ve bölgesel kalkınma çabalarının önemli öğelerinden birisini oluşturduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda merkezi yönetimler başta olmak üzere, toplumun tüm katmanlarında yer alan üyelere önemli görevler düşmektedir.

BİR BAŞARI HİKAYESİ: BANGLADEŞ

Kasırğa ve fırtınalar; Bangladeş'in sahil bölgelerini sık sık vuran doğal afetlerdir. büyük insan kayıplarının yanında, hem bireylere hem de hükümetlere önemli ekonomik kayıplara neden olmuştur. Özellikle 1970 yılındaki 500.000 ile 1991 yılındaki 138.000 kişiye ulaşan ölüm sayısı ile tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir.

Bangladeş Kızılay'ı, 1966 yılında Uluslararası Kızıl Haç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu ile birlikte bir çalışma yaparak, Kasırğa Hazırlık Programını başlatmıştır. Bu kapsamda medya ve personel ikaz teçhizatları ile kasırgaya karşı önlemler alınmaya başlanmıştır.

Ancak; 1970 ve müteakiben 1991'deki büyük kayıplar önlenememiştir. 1991'deki kasırgada 138.000 kişi hayatını kaybederken, 2 Milyon \$ ekonomik kayıp ortaya çıkmış ve 10 milyon evsiz çaresizlikle karşı karşıya kalmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda aşağıdaki tespitlere ulaşılmıştır:

- Ölümün en fazla olduğu bölge; Bangladeş'in en fakir sosyo ekonomik koşullara sahip olan Guha-Sapir bölgesidir.
- Ölümün esas sebebi, kasırgalar esnasında sığınak olarak kullanılabilecek ev tipinin uygun olmamasından kaynaklanmaktadır.
- Bölge yaşayanları 3-6 saat öncesinden ikaz sinyallerini almalarına rağmen, sığınaklara gitmemektedirler.
- Hemen hemen her iki yılda bir bölgede çok etkili olmakta, büyük kayıplar oluşturmaktadır.

Bu bağlamda bölgeye daha kapsamlı olarak bir program ile sürekli olacak şekilde yıllık bir eğitim programı başlatılmıştır.

Yerel toplum, gönüllülük esaslarına göre bu programa iştirak ettirilmesi hedef alınmıştır.

Eğitimi yürüten uluslar arası gönüllü kuruluşun görevlileri afet yönetimi konusunda iyi eğitilmiş gönüllülerden oluşturulmuştur.

Gönüllüler, öncelikle yerel toplumu ve kaynaklarını çok iyi öğrendiler.

Bir afet durumunda toplumun tahliye planlarını, iyileştirme programları ile sığınakların yerlerini analiz ederek bunların birer parçası oldular.

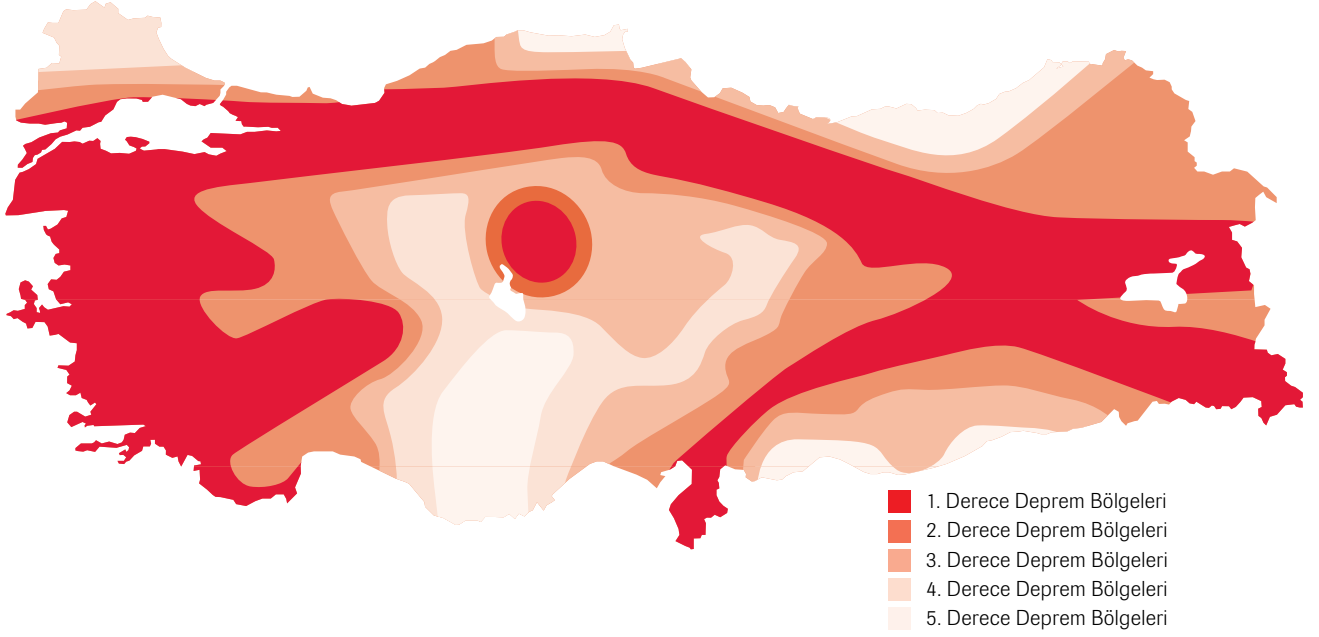
Yerel toplum ile program gönüllüleri arasında oluşturulan karşılıklı etkileşim, güvensizlik ve yanlış anlaşılmalara önlemişti.

Gönüllüler uyguladıkları eğitim programı sayesinde toplumun acil ihtiyaçlarına da cevap verebilecek bir haberleşme sistemi oluşturmuşlardı.

Bu sistem, direk yüz yüze personel temasları ile işbirliği yapılmış medya unsurlarının kullanımını içermektedir. Aynı zamanda; toplumsal farkındalığın artırılması için; tiyatro, film ve video gösterileri de yine program dahilinde kullandılar.

Uygulanan uzun dönemli programlar sayesinde; 1991'de yaşanan büyük kayıp sonrasında, Bangladeş kasırgalarındaki hayatını kaybeden insan sayısı neredeyse yok sayılabilecek bir düzeye inmiştir.

Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası

Kaynak: B. Özmen, M. Nurlu, H. Güler, "Coğrafi Bilgi Sistemi ile Deprem Bölgelerinin İncelenmesi", 1997

Dünya afet tarihi, bu faaliyetlere yönelik toplumsal katılımın önemi üzerine çok sayıda örneği barındırmaktadır.

Değişen yönetim ilişkileri ve son 60 yıllık periyod dikkate alındığında afetlerin az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler üzerindeki ekonomik etkileri; afet yönetim sistemlerinde yeni bir yaklaşıma olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. İşte bu yaklaşım, toplum tabanlı afet yönetimi yaklaşımıdır.

Dünyada son dönemde geliştirilen yeni yönetim anlayışlarının afet yönetimi disiplinine etkisi ile afetlerin ülke ekonomilerine ve kalkınmaya olan olumsuz etkileri özelinde ortaya konulan gerekçeler ile birlikte, toplum tabanlı afet yönetimi yaklaşımları, uygulanacakları ülkelere göre de gerekçelendirilip tasarlanabilmektedir.

Konu, Türkiye açısından değerlendirildiğinde, bu iki temel gerekçe ile birlikte, iki farklı gerekçe de ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de Toplum Tabanlı Afet Yönetimi Yaklaşımı

1999 yılından bugüne yaşananlar, ülkemizde toplum tabanlı, modern ve bütünlük bir afet yönetim sistemine olan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

Bugüne kadar afet yönetimi alanında yürütülen çalışmalarda olduğu gibi, bu kitapta da vurgulandığı üzere, günümüzün modern afet yönetim sistemlerinin temelini oluşturan risk yönetimi anlayışı ve bu kapsamda yürütülen zarar azaltma faaliyetlerinin temeli toplumsal bir afet kültürünün oluşturulmasına dayanmaktadır.

Ancak toplumsal bir olgu olarak afet kültürüne olan ihtiyacı ortaya çıkaran nedenler, değinildiği üzere her toplum, coğrafya ve dolayısıyla da ülke yapısında farklılık arz etmektedir.

Bu bağlamda ülkemiz özelinde bu gerekliliği ortaya çıkaran nedenler, önceki bölümde değinilen temel faktörler haricinde, aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

- Türkiye’nin ve İstanbul’un Afetselliğinin ve Zarar Görebilirliğinin Yüksek Olması
- Afet Yönetiminde Uygulamadan Sorumlu Kurumların Kapasitelerinin Desteklenmesine Olan İhtiyacın Artması

Türkiye’nin ve İstanbul’un Afetselliğinin ve Zarar Görebilirliğinin Yüksek Olması

Son 10 yıllık periyod dikkate alındığında, ülkemiz özelinde afet yönetimine yönelik yapılan çalışmaların hemen hepsi, 1999 yılında meydana gelen Marmara ve Düzce Depremleri’ne atıf ve vurgu yapmaktadır.

1999 yılında yaşananlar dikkate alındığında, son derece makul kabul edilebilecek bu atıfların altında, esasen bir “uykudan uyanış” süreci yatmaktadır.

2004 yılında yayımlanan Türkiye’de Doğal Afetler Konulu Ülke Strateji Raporu da, benzer şekilde 1999 sonrası dönemi “Uyanış Dönemi” olarak adlandırmaktadır.

❖ 1999 yılında meydana gelen ve çok büyük bir yıkıma neden olan Marmara ve Düzce Depremleri Türkiye'nin bir "afet ülkesi" olduğu gerçeğini, tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir.

1999 yılında meydana gelen ve çok büyük bir yıkıma neden olan Marmara ve Düzce Depremleri Türkiye'nin bir "afet ülkesi" olduğu gerçeğini, tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir.

Bu tarihten sonra yürütülen çalışmalar, afet öncesi risk yönetimine odaklanmaya başlamış ve bu konuda uluslararası referanslar daha fazla dikkate alınmıştır.

Bir başka ifade ile, artık afet sonrası yara sarmaya çalışma dönemi kapanmıştır.

Konu İstanbul özelinde ele alındığında, 1999 sonrası dönem için yapılan belki de en kapsamlı ve önemli çalışma İstanbul Deprem Master Planıdır.

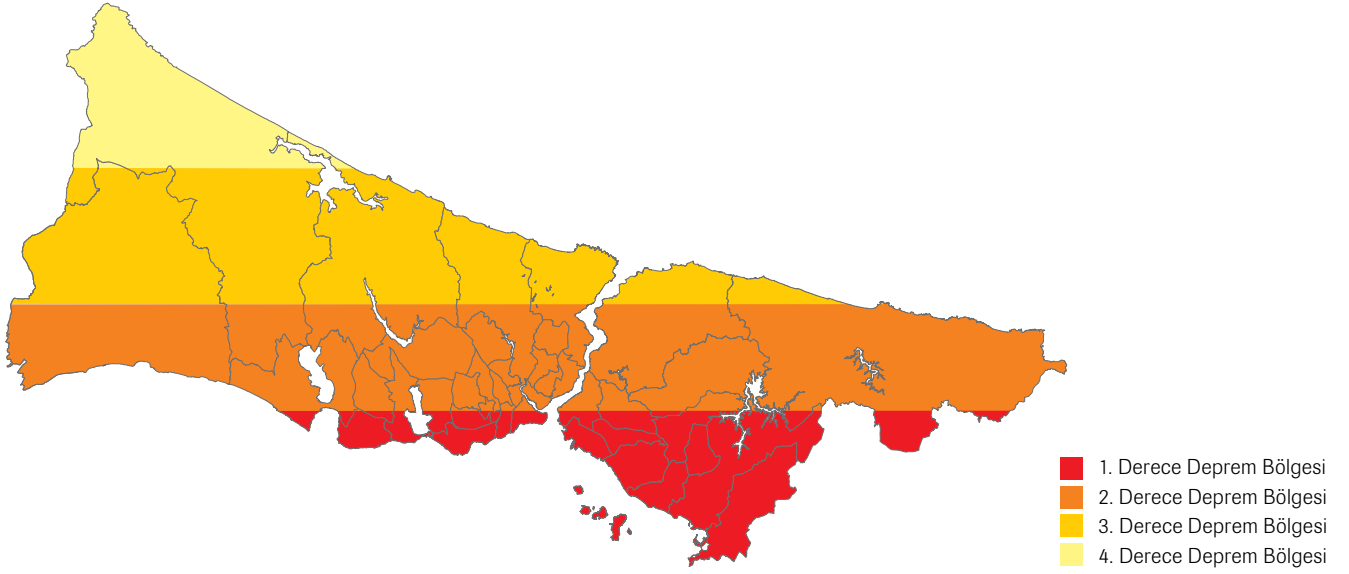
2003 yılında yayımlanan bu rapor, Kuzey Anadolu Fay Hattının kentimiz için oluşturduğu tehlikeyi tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir. Bunun yanında biz İstanbulluların, yaşam alanımızda "riski nasıl ürettiğimizi" de ortaya koymuştur.

İstanbul'da meydana gelebilecek olası bir depremin etkilerini en aza indirmek için İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP) yürütülmektedir.

Bütüncül afet yönetimi göz önüne alınarak hazırlanan İSMEP, birey, aile ve kurumsal düzeyde risk azaltıcı önlemlerle özellikle depremlerden kaynaklanan acil durumlara karşı hazırlıklı olunması ve acil durum müdahale kapasitesinin güçlendirilmesi, okullar ve hastaneler gibi öncelikli kamu binalarının güçlendirilerek deprem riskinin azaltılması ve imar ve yapı mevzuatı açısından kurumsal ve teknik kapasitenin artırılması çalışmaları gibi birbirini tamamlayan üç bileşenden oluşmaktadır.

Ancak toplumsal bir olgu olan afetler, toplumdan bağımsız düşünülemezler. Bu bağlamda, bahis konusu tüm bu önlemler, ancak toplumun kabul ettiği, toplumun benimsediği ve toplumun katıldığı kadar başarıya ulaşabilir.

İstanbul Deprem Bölgeleri Haritası

Kaynak: B. Özmen, M. Nurlu, H. Güler, "Coğrafi Bilgi Sistemi ile Deprem Bölgelerinin İncelenmesi", 1997

Riskin özelleştirilmesi yaklaşımı kapsamında, toplumsal bir afet kültürünün oluşturulabilmesi ve tüm bu yapılan yatırımların toplum tarafından sahiplenilmesi için yürütülen projelerden toplum eğitimleri de gerekli payı almaktadır.

Afet Yönetiminde Uygulamadan Sorumlu Kurumların Kapasitelerinin Desteklenmesine Olan İhtiyacın Artması

Her ne kadar bugün tüm dünyada uygulanan bütünleşik afet yönetimi modelinin ağırlıklı yatırım alanı "risk yönetimi" ve buna yönelik çalışmalar olsa da; afet yönetiminin dört evresi içerisinde en önemli evrenin, yine de müdahale evresi olduğu iddia edilebilir.

Özellikle doğal afetleri engelleme gücüne sahip olmayan insan bu olaylardan etkilenmektedir. Risk yönetimi aşamasında yürütülen faaliyetler, geçmiş dönemde yaşanan afetler ile karşılaştırıldığında, daha az zarar görülmesine katkı yapmaktadır.

Ancak zararların tamamen ortadan kalkmasının mümkün olmadığını veya bir zarar ihtimalinin her zaman var olduğunu afet tarihi bizlere hatırlatmaktadır.

Kullanılan afet yönetim sistemine göre alınması gereken tedbirleri almaktan, afet sırası ve sonrası yürütülmesi gereken faaliyetleri yürütmek ile sorumlu olan tüm kurumlar, bu çalışmalarını etkin, verimli ve amacına uygun şekilde yürütebilmeleri için desteklenmelidir.

İSMEP çalışmalarının odağında kapasite geliştirme programları ile sürdürülebilir yapılar kurarak kurumun deneyimli olduğu kentsel afet risk yönetimi alanındaki bilgi ve tecrübelerinin aktarılması yer almaktadır.

Bu amaçla, kapasite artırımının sağlanabilmesine yönelik olarak kurumlar için proje geliştirme, eğitim, uygulama ve finansman desteği sağlanmaktadır.

Dünyada ve Türkiye'de Uygulamalar

İfade edildiği üzere, afet yönetiminde toplumsal katılım; bir başka ifade ile toplum tabanlı afet yönetimi uygulamaları, bazı ülkelerde isimleri farklı şekilde telaffuz ediliyor olsa da, dünyanın pek çok ülkesinde karşılaşılan uygulamalardır.

Afet Zararlarının Azaltılmasında Sivil Toplum İşbirliğinin Üç Formu

Ağlar: Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC/RC)

IFRC/RC'nin üç temel görevi bulunmaktadır: Afetzedelere olan uluslararası desteği koordine etmek, ulusal derneklerin kurulmasını ve gelişmesini desteklemek ve ulusal dernekler için iletişim, koordinasyon ve çalışmalarda kalıcı bir organizasyon olarak var olmak. Günümüzde, 175'ten fazla ülkede uluslararası ağlardan destek alabilen ulusal organizasyon bulunmaktadır.

FİLİPİNLER'DE YEREL YÖNETİŞİM VE TOPLUMSAL DİRENÇ

Filipinler'den edinilen tecrübe, afet yönetimine vatandaşların katılımı yerel mücadele etme kapasitesini arttırmakta; ayrıca yerel yönetimdeki katılımcılık prensibini kurumsallaştırarak yerel kapasiteyi güçlendirmektedir.

Filipinler'de ulusaldan yerele tüm yönetimler ve yetkililer, yasal olarak Afet Koordinasyon Konseylerini organize etmek durumundadır.

Ancak çoğu durumda yerel yetkililer, bu organizasyon için gerekli kaynağı bulamadığından bu konseyler, çoğunlukla birer isimden öteye geçememektedir.

Konseylerin en etkili oldukları bölgeler ise, vatandaş katılımının desteklendiği ve teşvik edildiği bölgelerdir. Bu durumun başarılı bir örneği Talba yerleşimidir. Yerleşim, kenarında kurulu olduğu nehir dolayısıyla sel riski altındadır.

Risk dönemi boyunca yerel yetkililerle belediye yetkilileri yakın temasta bulunmuşlardır, aksi halde Afet Koordinasyon Konseyinin bir fonksiyonu olamayacaktır: Konseyin hiç üyesi yoktur ve yetkililer yapıyı nasıl operasyonel hale getireceklerini bilmemektedir.

Afet yönetiminde tecrübeli bir sivil toplum kuruluşu, eğitimleri ve afet yönetimi gruplarının kuruluşunu desteklemek amacıyla, Talba'da sağlık hizmetlerinde çalışan bir başka sivil toplum kuruluşu tarafından davet edilmiştir.

Bu kuruluş daha sonra Barangay Afet Müdahale Organizasyonu olarak isimlendirilecektir.

Bu organizasyon yerel yönetim destekli konseyle bilgi paylaşımında bulunmuştur fakat her ikisi de halen ayrı organizasyonlardır.

1995'te sel, yerleşimi vurmuş; uyarı ve tahliye sistemleri ile paralel olarak işleyen hükümet iletişim sistemi çalışamaz hale gelmiştir.

Barangay Afet Müdahale Organizasyonu, sağlık hizmetlerinin sunumunu arttırmış, ayrıca yeniden inşa döneminde su, elektrik ve yine sağlık hizmetinin karşılanmasını sağlamıştır.

Talba örneğinde, yerel yönetimler ve toplumsal afet organizasyonları birbirlerini tamamlayıcı durumdadır.

Yerel otorite, bir vatandaş organizasyonunu kendisine rakip görmemiş ve onunla çalışmaya açık ve hazırlıklı olmuştur.

Federasyonun gücünün bir kısmı da, ulusal organizasyonlar aracılığıyla elde edilen geniş temsile dayanmaktadır. Bu aynı zamanda benzersiz bir bilgi değişim kaynağı ve afet zararlarının azaltılması için eğitim olanağı sunmaktadır.

Kentsel alanların “afet alanları” olmasına yönelik gittikçe büyüyen önem, federasyonun 1998 yılında kentsel afetler üzerine yayımladığı özel bir yıllık raporla tanımlanmıştır.

IFRC/RC hümanist bir organizasyon olmakla birlikte, afet hazırlıklarına ağırlık veren bir kentsel afet konseptini de geliştirmiştir. Kentsel yönetim, anahtar olarak görülmekte, yerel yönetimler kentsel alanlarda afet zararlarının azaltılmasında en önemli kurumlar olarak değerlendirilmektedir.

Yenilikçiler: CARE International
Günümüzün lider yardım kuruluşlarından, 1946 yılında ABD’de kurulan CARE International, bugün 63 ülkede faaliyet göstermektedir.

İngiliz DFID’nin fonlarıyla CARE International, zarar görebilirlikle mücadele etmek amacıyla risk altındaki kentsel grupların yaşam alanlarını destekleyici çalışmaları başlatmıştır. Projeler Mumbai, Ahmedabad ve Nepal’de yürütülmüştür. Bu öncü çalışma ve sivil toplum sektöründeki yenilikçi örnek, kentsel afet risklerinin azaltılması politikalarının oluşturulmasında büyük bir potansiyele sahiptir.

Paydaşlar: La RED

1992 yılında kurulan Kosta Rika merkezli La RED, esasen sosyal zarar görebilirlik konusundaki perspektifleri karşılaştırmak amacıyla bir forum şeklinde organize edilmiştir.

Günümüzde ise, Latin Amerika ve Karayipler’den 100’den fazla grubun bağlı olduğu bir ağa dönüşmüştür. La RED, afet risklerinin azaltılmasına yönelik lobi faaliyetleri ve sosyal araştırmalar içerisinde bulunmaktadır. Tüm üye ülkeler için afet bilgilerini barındıran Desinventar veritabanını da yönetmektedir.

Örneğin, Asya Afet Hazırlıkları Merkezinin, 1995 yılında USAID ile işbirliği içerisinde başlattığı Asya Kentsel Afet Zararlarının Azaltılması Programı, Güney ve Güneydoğu Asya’da kentsel nüfusun alt ve üstyapı elemanlarının, afetlere yönelik zarar görebilirliğini azaltmayı hedeflemektedir.

Katılımcı bir yaklaşımla yürütülen bu programa bağlı projeler, Bangladeş, Kamboçya, Katmandu ve Sri Lanka’da uygulanma alanı bulmuştur.

Toplum tabanlı afet yönetimi uygulamaları, gelişmiş ülkelerde de çokça rastlanan uygulamalar arasındadır. Bu uygulamaların bir örneği de ABD’de yürütülen Toplum Afet Müdahale Takımları (Community Emergency Response Teams- CERT) programıdır.

Los Angeles İtfaiyesinin bir girişimi olarak 1985 yılında başlatılan bu program, bireylerin afetlere yönelik eğitilmesinin bir gereksinim haline gelmesiyle; zaman içerisinde tüm ülkeye yayılmıştır.

VATANDAŞIN AFET MÜDAHALE AĞI, MANİLA

1984'teki Mayon Dağı volkanik patlamasından sonra, Afet Kurbanlarını Destekleme Kampanyası şemsiyesi altındaki organizasyonların geçici koalisyonu müdahaleyi koordine etti.

1000'den fazla aile bu girişimle desteklendi. Kampanyanın başarısı ve katılımcılarının etkinliği ulusal ölçeğe taşıma yönündeki arzuları Manila'da kampanyanın Vatandaşın Afet Müdahale Merkezi ile daha kalıcı bir sisteme dönüşmesini sağladı.

Vatandaşın Afet Müdahale Merkezi ülke için bir başvuru mercii oldu ve afet riskinin ve insanların zarar görebilirliğinin yüksek olduğu bölgelerdeki benzer organizasyonlarla bağlantıların kurulması ile Vatandaşın Afet Müdahale Ağı'na dönüştü. Şu an 13 bölgeden aktif paydaşları bulunmakta.

Vatandaşın Afet Müdahale Ağı, bölgesel paydaş gruplarına kapasite artırımında destek veren ve teknik yardım sunan bir iletişim merkezi rolünü üstlenmiş olup; avukatlık ve fonlama alanında çalışmaktadır.

Risk ve zarar görebilirlik konusundaki yerel bilgi, zarar görebilir toplumlar ve yerinden edilmiş insanlar için ilk bağlantı yeri olan bölgesel merkezlerin temel kaynağıdır.

1986 yılında Marcos'un diktatörlüğü sona erdikten sonra Vatandaşın Afet Müdahale Ağı, afet zarar görebilirliğini doğuran faktörler ortadan kalkmadığından, hükümetin kalkınma önceliklerinde kritik rolünü korumaktadır. Bu faktörler aşağıdaki gibidir:

- Hükümet yardımları ve rehabilitasyonu yolsuzluklarla bozulmuş vaziyettedir.

- Yardımlar politik patronaja bağlılığı beslemek ve politik faaliyetler amacıyla kullanılmaktadır.
- Afetlerden etkilenen bölgelere yapılan yiyecek ve tıbbi müdahale yardımları, özellikle yetersiz fonlar nedeniyle, yeterli değildir.
- Yardımların dağıtımı bürokrasi engeline takılmaktadır.
- Destekler acil ihtiyaçları karşılamamaktadır.
- Hükümet birimleri arasındaki koordinasyon eksikliği, çifte yardım yapılmasına veya eksik yardımlara neden olmaktadır.
- Afet hazırlıklarında politik irade ve program eksikliği hissedilmektedir.

Atılacak adımları tespit etmek amacıyla, toplum tabanlı afet müdahale esaslarını yayımlamayı sonuçlandıran ulusal konferanslar, Vatandaşın Afet Müdahale Ağı tarafından organize edilmektedir.

Geçmişte yaşanan kötü tecrübelerden ders çıkarmak suretiyle gerekli tedbirleri almanın ve gelecekte yaşanabilecek olaylara daha iyi bir şekilde hazırlanmanın en önemli örneklerinden birisini ise, Japon halkı ortaya çıkarmıştır.

1995 yılında meydana gelen Hanshin-Awaji Depremi sonrasında, enkaz altında kalanların %80'inin komşular tarafında kurtarılması, zarar azaltma faaliyetlerinde yerel toplulukların ne kadar önemli olduğunu göstermiştir.

Bu depremden edinilen tecrübeler neticesinde, toplum tabanlı organizasyonların sayısı hızla artmış ve 2003 yılı itibarıyla sayıları 100.000'e ulaşan bu organizasyonlar tüm ülkede ailelerin %60'ını kapsar durumdadır.

Ülkemizde ise benzeri çalışmalar, her ne kadar sivil savunma dönemine kadar uzanıyor olsa da, modern afet yönetiminde olduğu gibi toplum tabanlı afet yönetiminde de miladı 17 Ağustos olduğu bir geçektir.

Bu tarihten sonra gerek dönemin Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Kızılay ve üniversiteler tarafından, toplumu odak noktasına alan eğitim programları hazırlanmış ve halka sunulmuştur. Bunlar arasında TAMT (Toplum Afet Müdahale Takımı Eğitimleri) SSG – TAG (Sivil Savunma Gönüllüsü – Toplum Afet Gönüllüsü Organizasyonları) Boğaziçi Üniversitesi tarafından yürütülmekte olan ABCD Temel Afet Bilinci eğitimleri gösterilebilir.

Geç kalınmış olsa da, aslında uluslararası benzerleri gibi, toplumun afet yönetimi faaliyetlerine katılımını sağlamayı amaçlayan bu faaliyetler etkili ve verimli olmuşlardır.

Yürütülen bu projeler, meyvelerini yavaş yavaş vermeye başlamıştır. Bugün İstanbul özelinde, uluslararası kuruluşların da desteğiyle yürütülen İSMEP kapsamındaki toplumsal faaliyetler, ülkemizin “toplum tabanlı afet yönetimi konusunda” geleceğe güvenle bakmasına yardımcı olmaktadır.

Değerlendirme

Değinildiği üzere, dünya genelinde afetlerin meydana gelme sıklıkları ve doğurdıkları etkilerinde; özellikle son 60 yıllık periyotta ciddi bir artış meydana gelmiştir.

Bu afetler, ulusal ölçütlerin dışında gelişen ve etkileri küresel ölçekte değerlendirilen; bunun yanında dünyadaki az gelişmiş toplumları felakete sürükleyen bir tabloyu da beraberlerinde getirmişlerdir.

Özellikle az gelişmiş toplumsal yapılarda yetersiz kalan afet mücadele kapasiteleri, uluslararası yaklaşımların da ortaya çıkmasında pay sahibi olmuş; 1960'lı yıllardan itibaren Birleşmiş Milletler ve gönüllülük şemsiyeleri ile uluslararası yaklaşımlar başlamıştır.

Özellikle 1990'lı yıllarda afetlere yönelik araştırma ve çalışmaların artması ile global çapta yönlendirmeler olmuş ve afetlerden kaynaklanan risk ve zararların azaltılması, toplumların gelişiminde bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

❖ Afet yönetimine yönelik son dönem gelişmeler ve uluslararası örgütlerin çalışmaları değerlendirildiğinde, üzerinde durulması gereken en önemli yaklaşım toplum tabanlı afet yönetimi yaklaşımıdır.

Bu kapsamda tarihsel gelişim şu şekilde özetlenebilir;

- 1960- 1970 Afetlere karşı önlem çalışmalarının başlatılması,
- 1970-1990 Doğal afet durumunda ülkelere yardım,
- 1990-2000 Afet etkilerinin azaltılması çalışmaları Doğal Afet Etkilerini Azaltma Uluslararası On yılı (IDNDR) (Birleşmiş Milletlerin (BM) 42/169, 1987 sayılı kararı), Yokohama Stratejisi ve Daha Güvenli Bir Dünya İçin Eylem Planı (1994), Binyıl Bildirgesi (2000),
- 2000 - Hassasiyet ve risk azaltma çalışmaları, toplum kapasitelerinin artırılması Doğal Afet Etkilerini Azaltma Uluslararası Stratejisi (ISDR) (2000), Afet Risklerinin Azaltılması Konferansı ve Hyogo Bildirgesi (2005) ve Hyogo Eylem Çerçevesi (2005-2015) BM Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim on Yılı (2005-2014)

Ulusların ve Toplulukların Afetlere Karşı Dirençlerini Artırılması ile Risk Azaltma Küresel Platformu (2007) çalışmaları

Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere yürütülen uluslararası faaliyetler incelendiğinde, odak noktalarının afet sonrası müdahale döneminden afet öncesine, özellikle de risk yönetimi ve toplumsal kapasite geliştirme çalışmalarına yöneldiği görülmektedir.

Yapılacak tüm çalışmalarda, kurumsal olarak yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve kapasitelerinin arttırılması ile toplum tabanlı bir yaklaşım benimsenmesi, topluma rağmen değil toplumla birlikte hareket edilmesi; bir başka ifade ile aktif katılımcılığın sağlanması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Afet yönetimine yönelik son dönem gelişmeler ve uluslararası örgütlerin çalışmaları değerlendirildiğinde, üzerinde durulması gereken en önemli yaklaşım toplum tabanlı afet yönetimi yaklaşımıdır.

Yakın geçmişte yapılan çoğu araştırma, özellikle afet zararlarının azaltılmasına yönelik çalışmaların gittikçe toplum tabanlı bir şekilde yürütüldüğünü göstermektedir. Afet yönetimi bakış açısı toplumsal kalkınma ile yakın bir ilişki içerisindedir.

Özellikle risk yönetimi anlayışının yaygınlaşması neticesinde ortaya çıkan genel tablo, afet yönetimine yönelik çalışmaların toplum tabanlı bir şekilde ve toplumsal katılımı yürütülmesi gerekliliğidir.

Buna göre toplum eğitimleri toplumun afet risklerine yönelik kapasitesini artırırken, afetlere yönelik farkındalığının, toplum direncinin, bireysel ve sosyal güvenliğin de artmasını sağlamaktadır.

Bu eğitimlerde esas alınan nokta program veya aktivelerin toplum ya da katılımcılar ile diyalog halinde geliştirilmesidir.

Toplum eğitimi ile bireylerin, grupların ve toplumun yaşam kalitesinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bunun yapılabilmesi için de demokratik bir süreç içinde toplumun katılımı ve gönüllülüğü sağlanmaya çalışılmaktadır.

Bu yöndeki çalışmalar toplumun hazırlanmasında;

- Yerel hükümet kurumları,
 - Bilimsel kuruluşlar,
 - Sivil Toplum Kuruluşları,
 - Birleşmiş Milletlerin organları,
 - Uluslar arası özel kuruluşlar,
 - Yabancı gönüllü kuruluşlar
- bir program dahilinde koordineli olarak yer almaktadır.

Toplumsal kapasite geliştirme çalışmaları ve toplum eğitimleri, birbirinden farklı uygulamalar vasıtasıyla vatandaşlara ulaştırılmaktadır. Bu uygulamalar, şu şekilde özetlenebilir.

Oyunlar, Hayali Karakterler, Diğer Eğitimsel Materyallerin Kullanılması

Özellikle çocuklara yönelik eğitimlerde, oyunlardan ağırlıklı olarak yararlanılmaktadır. Örneğin bir UNICEF oyunu olan Riskland; Güney Afrika koşullarına adapte edilmiştir. 10- 12 yaşındaki çocukların eğitiminde başarı ile kullanılmaktadır.

Başka bir örnek ise Avusturya'da düzenlenmeye başlanan Çocuk Güvenliği Olimpiyatları'dır. Avusturya'daki tüm ilk dereceli okullar bu etkinliğe katılmaktadırlar.

Hayali karakterlerin kullanılması ile ilgili olarak, 1999 depreminden sonra ülkemizde ortaya çıkan Deprem Dede Karakteri ve bu karakterin toplum eğitimlerinde kullanılması da bu kapsamda dünyada yapılan araştırmalara konu olmuştur.

Yine Slovenya'daki Karlı Kirpi adlı hayali karakterde bu kapsamda verilebilecek örneklerdendir.

❖ İnternet; çok amaçlı kullanımlara imkan vermesi nedeniyle özellikle son yıllarda Toplumsal Kapasitenin geliştirilmesi için yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamıştır.

Medya

Toplum eğitimlerinde yararlanılan en önemli kaynaklardan birisi olan medya, elinde bulunan imkanlar vasıtasıyla hedef kitleye ulaşılmada önemli avantajlar sağlamaktadır.

Toplumların gelişmişlik düzeylerindeki, coğrafi yerleşimlerdeki ve kültürlerindeki farklılıklar her bölgeye özel uygulamaların yapılmasını gerektirmektedir.

Bu kapsamda; UNISDR; Asya-Pasifik bölgesinde toplum eğitimi için TV ve radyo programcılığını öne çıkarırken benzer bir uygulamayı Afganistan'da Radyo tiyatrosunu kullanarak topluma risk eğitimi vermeye çalışmaktadır.

Latin Amerika'da ise benzer eğitimlerin verilmesi için operalar kullanılmaktadır.

İnternet; çok amaçlı kullanımlara imkan vermesi nedeniyle özellikle son yıllarda Toplumsal Kapasitenin geliştirilmesi için yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamıştır.

Öğretmen ve öğrenenleri coğrafi olarak bir araya getirilmeden interneti kullanarak uzaktan eğitim teknikleriyle önemli kitlelere ulaşılmaktadır. Video-konferans sistemleri de bu eğitimin kalitesini artırmaktadır.

Gönüllülük Faaliyetlerinden Yararlanma

Gönüllülük faaliyetlerinden yararlanma, toplumsal kapasite artırımını sağlayacak afet eğitimlerine enerji ve yeni görüşlerin katılması nedeniyle önem kazanmaktadır.

Zamanlarını, becerilerini ve iş güçlerini gönüllü olarak sunan bireyler aynı zamanda kendilerini ve tüm toplumu afetlere karşı eğitmektedirler. Örneğin Kobe depremi sonrası, anlık gönüllüler organize olarak genç-gönüllüler adlı oluşumu başlatmışlardır.

Önceleri kendi bölgelerindeki eğitimleri yönlendirirken müteakiben bu oluşum çok daha kapsamlı eğitimleri yönetebilen toplum tabanlı afetlere hazırlık kuruluşu haline gelmiştir.

Doğa Yürüyüşleri, Afet Müzeleri Gibi Diğer Uygulamalar

Özellikle gelişmiş ülkelerde doğa yürüyüşleri bir eğitim fırsatı olarak kullanılmaktadır.

Yine afet müzeleri vasıtasıyla toplumun büyük kesimlerine ulaşılmakta ve afet eğitiminde yararlanılmaktadır.

Uluslararası Gönüllü Kuruluşlar İle Birlikte Yapılan Faaliyetler

2000’li yıllarda başlatılan projeler ile bir çok uluslar arası gönüllü kuruluş özellikle gelişmekte olan ülkelerde sosyal kapasitenin artırılmasını hedefleyen eğitim programları sağlamaktadır.

Bu kuruluşlar, Hyogo Eylem Çerçevesi (2005-2015), BM Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim on Yılı (2005-2014) gibi programların icrasına yönelik faaliyetleri yerine getirmektedirler. Bu kuruluşların çalışmaları ile pek çok ülkede (Avustralya, Endonezya, İran, Laos, Nepal, Yeni Zelanda, Filipinler, Kore, Bangladeş, Suriye vb.) sistematik, politik ve kurumsal başarılar sağlanmıştır.

Yapılan bu ve benzeri çalışmalar, toplum tabanlı faaliyetler ile organizasyonların, bulundukları bölgedeki kültür ve diğer toplumsal özellikler ile olan bağları; kişilerin gerçek ihtiyaç ve önceliklerini yine kendilerinin bilmesi ve bu sayede sorunların doğru bir şekilde tanımlanarak uygulanabilir önlemlerin geliştirilebilmesi gibi nedenlere dayandırılabilir.

Bunun yanında, toplum tabanlı organizasyonlar, toplumun afetlere etkin ve hızlı bir şekilde müdahale edebilmesine ve sınırlı toplumsal kaynakların etkin kullanımına olanak tanımaktadır.

Ayrıca, toplumsal katılımın olmadığı çalışmaların, zarar görebilirliği yüksek seviyede olan topluluklara ulaşmadığı ve bu nedenle bu toplulukların afetlerden en çok zarar gören grubu oluşturdukları da bilinen bir geçektir.

Sonuç olarak, daha önce değinildiği üzere başarılı afet yönetimi uygulamaları, toplum tabanlı olan uygulamalar neticesinde ortaya çıkmaktadır.

Bir başka ifade ile, gelişen ve değişen dünyanın yönetim ilişkilerinde; ister gelişmiş ister az gelişmiş bir toplum olsun, ancak tüm dünyanın en önemli sorunlarından birisi olarak kabul edilebilecek “afet” sorununa çözüm üretmeyi amaçlayan afet yönetimi faaliyetlerinin; bu gelişim ve değişim bağlamında toplumun dışında kalması, referansını toplumdan almaması düşünülemez.

Beyazıt Meydanı

Toplumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ve Toplum Eğitimleri

İSMEP İle Toplumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ve Toplum Eğitimleri

❖ Kent sakinlerinin bireysel olarak afet hazırlıklarını tamamlamış olması afetlerde yaşanabilecek olası kayıpların en aza indirilmesinde önemli etkiye sahiptir.

Afetlere karşı toplumsal kapasite oluşturma çalışmaları temel olarak; toplumun kendi kendine yetme potansiyelinin artırılmasını ve yürütülen çalışmalara aktif katılımın sağlanmasını hedeflemektedir.

Bu bakış açısı, birey ve aileden başlayarak, kent yöneticilerine kadar uzanan tüm seviyelerde “kendimiz ve toplumsal yaşam için” sorumluluk üstlenmeyi, afetler özelinde topyekun bir seferberliği ifade etmektedir.

Kent sakinlerinin bireysel olarak afet hazırlıklarını tamamlamış olması afetlerde yaşanabilecek olası kayıpların en aza indirilmesinde önemli etkiye sahiptir.

Kent sakinlerinin afet hazırlıklarını tamamlamaları için apartman, site, mahalle, işyeri, okul gibi yakın çevresiyle ilgili alabileceği önlemleri öğrenmeli ve uygulamalıdır.

Günlük hayatta uygulayabileceği temel ilk yardım, yangınlara doğru müdahale, tahliye gibi becerileri kazanmalı, yaşadığı ilçe ve şehrin afet ve acil durum planlama sistemine gönüllü aktiviteler yoluyla katılmalıdır.

İşyerlerinin de olası acil durumlarda kendi kendine yetme kapasitesi hem bugünümüz hem de olası afetlerde yaşanacak kayıpları en aza indirecektir.

“ Ülkemizdeki her vatandaş ulusal afet ve acil durum yönetimi sistemimizin bir parçasıdır” sözleriyle vurgulanan bu anlayış şehrimiz için hazırlanan deprem master planında “İstanbul’ da herkes afetlere hazır olunca, İstanbul afetlere hazır olacaktır” sözleriyle hayat bulmuştur.

Toplumun afetlerle ilgili bilinç ve bilgi düzeyinin artırılması, önleme kültürü oluşturulması, hazırlık çalışmalarının toplumsal güçbirliğine dönüştürülmesi ise eğitimlerle sağlanabilmektedir.

Bir risk azaltma projesi olan İSMEP, toplumsal kapasitenin geliştirilmesi çalışmalarını proje başlangıcından itibaren sistematik olarak yürütmektedir. Proje il afet yönetiminden sorumlu kurum olan T.C. İstanbul Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü’nün kurumsal kapasitesini desteklemektedir.

Konuyla ilgili uzman ve akademisyenleri, kamu ve özel sektör, STK'ları ve bütün bireyler olmak üzere kentin tamamını "Güvenli Şehir Güvenli Yaşam" konsepti altında buluşturan bu kapsamlı çalışma, İstanbul'un stratejik konumu ve büyüklüğü nedeniyle bugün dünyadaki uygulamalar arasında benzersiz yönleriyle örnek gösterilmektedir.

İSMEP'in afetlere karşı toplumsal kapasitenin geliştirilmesi çalışmaları için 3 aşamada değerlendirilmektedir.

İhtiyaç Analizi ve Stratejik Planlama (2007)

Projenin bu aşamasında, İstanbul'a özel ihtiyaçların belirlenerek geniş çaplı bir bilinçlendirme ve eğitim kampanyası uygulamak için stratejiler geliştirmek amacıyla kapsamlı araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Toplum Eğitim Modülleri ve Yaygınlaştırma Araçlarının Geliştirilmesi (2008)

İstanbul halkı için çocuklar, aileler, okullar, işyerleri, yerel yönetimler gibi farklı hedef grupları kapsayan eğitim setleri ve her bir set için yaygınlaştırma önerileri geliştirilmiştir.

Uygulama ve Yaygınlaştırma (2009+)

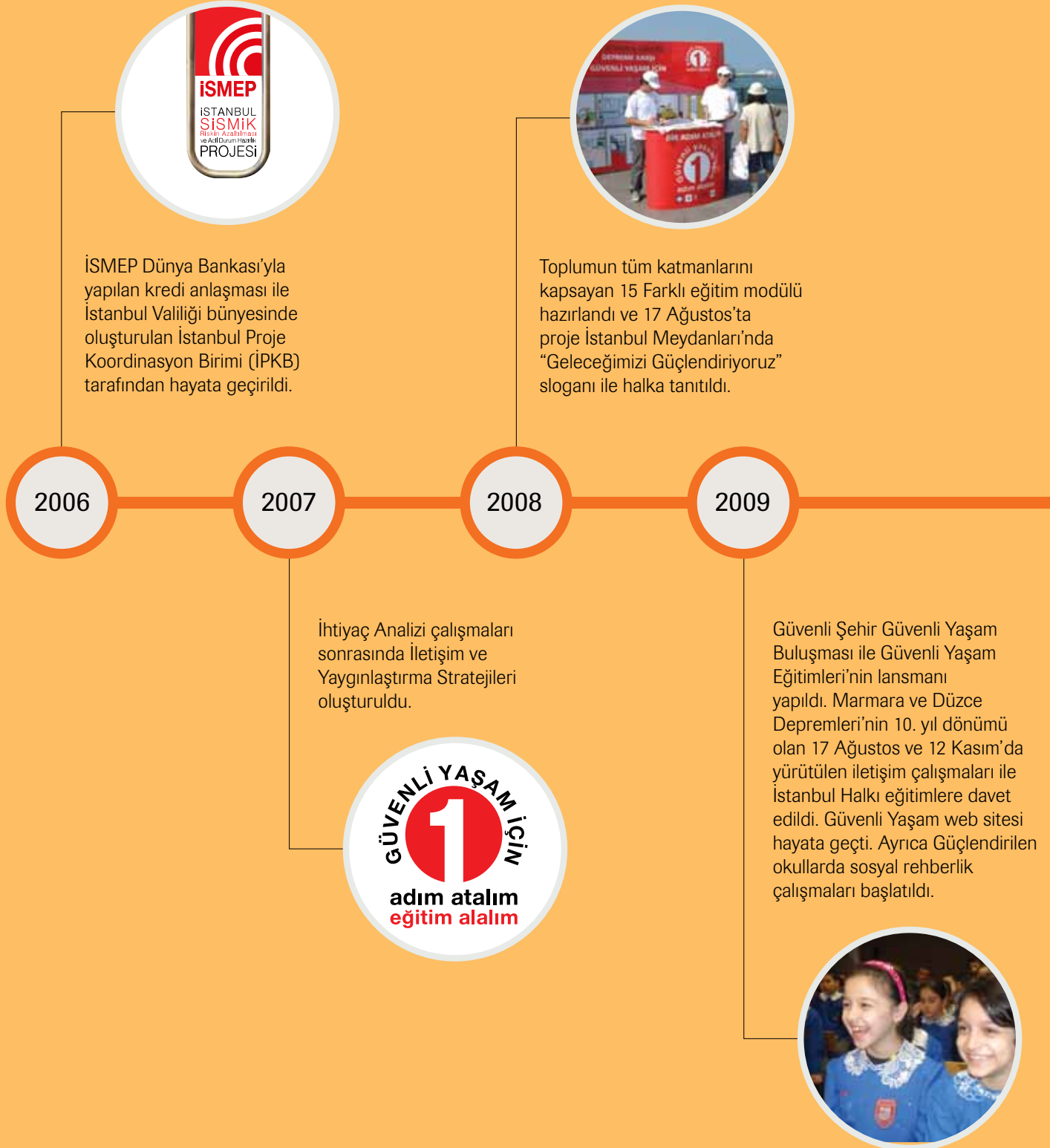
2009 yılından beri toplumun farklı kesimlerinde güvenli yaşam kültürü oluşturmayı ve yaygınlaştırmayı hedefleyen bilinçlendirme ve eğitim programları, hedef grupların ihtiyaçları doğrultusunda sürekli geliştirilerek uygulanmaktadır.

İstanbul halkına eğitimleri sürdürülebilir bir yapı içerisinde ulaştırmak ve toplumsal gücünü sistemli bir yapı içerisinde geliştirebilmek için bütüncü çalışmalar da hayata geçirilmektedir.

Örneğin İstanbul'da afetlerle ilgili bilimsel araştırma, eğitim, deneyim paylaşımı fonksiyonlarını üstlenecek bir mükemmeliyet merkezi kurulması, gönüllülük sistemi geliştirilmesi gibi çalışmalar projenin başlattığı çalışmalar arasında yer almaktadır.

İSMEP TOPLUMSAL KAPASİTE OLUŞTURMASI ÇALIŞMA HEDEFLERİ

- Afetler karşı hazırlıkta İstanbul halkının farkındalık ve bilinç düzeyinin artması,
- Afetlere hazırlıkta toplumsal kapasiteyi harekete geçirecek eğitim programlarının yaygınlaştırılması
- Afete karşı zarar görülebilirliğin azaltılması için toplum seviyesinde alınabilecek önlemlerin artması
- Olası bir afet durumunda, ilk 72 saat içinde, profesyonel ekipler gelene kadar kendi yaşadıkları bölgelerde temel önlemleri alabilecek bilgi ve beceriye sahip toplum potansiyelinin oluşturulması
- İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü için geliştirilecek gönüllülük sistemi ile toplumsal gücünü oluşturulması

2010

Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin 3. Seviye eğitimi olan ve 60 saat süren Yerel Afet Gönüllüsü (YAG) Eğitimi ve odaklı iletişim çalışmaları başladı.

2011

İSMEP ile yürütülen toplum tabanlı afet yönetimi tecrübeleri ışığında Başbakanlık Afet Acil Durum Başkanlığı (Başbakanlık AFAD) için eğitim modülleri hazırlandı. YAG Eğitimleri'nin mahalle gruplarına ve kurumlara yönelik modülleri hazırlandı.

2012

Önceki yıllarda yürütülen kampanyaları destekleyen ve İstanbulluları Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne davet eden Harekete Geç Kampanyası yapıldı. İSMEP kapsamında enerji verimliliği altyapısına uygun yeniden yapılan okullardan Bahçelievler Kazım Karabekir İ.Ö.O'nda İSMEP desteği ile enerji verimli akıllı okul projesi hayata geçirildi.

2013

Afete Hazır Türkiye konseptinde Başbakanlık AFAD ile Afet Bilinci Eğitimleri Çalıştayı gerçekleştirildi. İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllük Sistemi çalışmalarına başlandı. Daha önce gerçekleştirilen iletişim kampanyalarını destekleyen "1 Saat 1 Hayat" iletişim kampanyası çalışmalarına başlandı.

İHTİYAÇ ANALİZİ VE STRATEJİK PLANLAMA ÇALIŞMASININ AŞAMALARI

Ulusal ve Uluslararası Uzmanlıkların Buluşturulması

- Akademik ve uzman kadro

Metodoloji Geliştirme

- Literatür taraması
- Ulusal ve uluslararası program ve materyallere yönelik içerik analizi

İhtiyaç Analizi

- İhtiyaç ve kapasite değerlendirme
- Kurumsal değerlendirme
- İşbirliği potansiyelleri analizi

Stratejik Planlama

- Eğitim Stratejisi
- İletişim Stratejisi
- Yaygınlaştırma Stratejisi

❖ Bugüne kadar, ülkemizin konuyla ilgili saygın üniversiteleri ve ilgili kurumlarında çalışan ve uluslararası danışmanlardan oluşan 100'den fazla uzman projenin gelişimine ve yönetimine destek vermiştir.

İhtiyaç Analizi ve Stratejik Planlama

Projenin toplumsal kapasite geliştirme çalışmaları ayağında, ihtiyaç analizi ve stratejik planlamaya yönelik çalışmalar uzman bir ekiple birlikte tamamlandı.

Bu kapsamlı çalışmayla, doğru bir yol haritası oluşturabilmek için geliştirilen kampanya modelleri ve eğitimler, pilot uygulamalarla test edilerek sürdürülebilir bir model oluşturmak hedeflendi.

Ulusal/Uluslararası Uzmanlıkların Buluşturulması

İstanbul'da afetlere karşı toplumsal kapasitenin geliştirilmesi için bilimsel çalışmaları, saha araştırmalarını, eğitim ve iletişim programlarını geliştirmek üzere konuyla ilgili akademisyenler ve profesyonellerden oluşan, afetlerle ilgili çeşitli uzmanlıkları temsil eden büyük bir ekiple çalışıldı.

Bugüne kadar, ülkemizin konuyla ilgili saygın üniversiteleri ve ilgili kurumlarında çalışan ve uluslararası danışmanlardan oluşan 100'den fazla uzman projenin gelişimine ve yönetimine destek vermiştir.

Bu ekip, metodoloji oluşturma aşamasından başlayarak saha çalışmalarını da içerecek şekilde spesifik görevler üstlenerek katkı sağladı.

Metodoloji

Proje metodolojisi oluşturulurken, geçmiş deneyimlerden öğrenilen derslere dayalı, İstanbul'un ihtiyaç ve öncelikleri doğrultusunda şekillendirilen katılımcı ve yenilikçi bir yol izlendi.

Bu amaçla literatür taraması ve içerik analizi çalışmaları gerçekleştirildi.

Türkiye'deki mevcut eğitim programları ile uluslararası uygulamalar araştırıldı.

Uygulanan proje metodolojisinin temel dayanakları:

- Varolan kapasiteler üzerine inşa
- Bütüncül afet yönetimi yaklaşımı
- Sahiplik yaratmak
- Sistemli ve sürekli bilgi akışı
- Bilimsel değerler eklenmesi
- Katılımı ve sahiplenmeyi sağlamak
- Uzmanlıkları buluşturmak
- Kaynakların etkili kullanımı
- Pratik bilgi ve bilimsel teorilerin uygun kombinasyonu

İstanbul'da ve ülkemizdeki kurumlarda yer alan kurum yöneticileri, uzmanlar, akademisyenler, kanaat önderleri ve toplum temsilcileri ile derinlemesine mülakatlar gerçekleştirildi.

Tüm bu çalışmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda projenin uygulama, yaygınlaştırma ve sürdürülebilirliği konularını içeren stratejik planı oluşturuldu.

İhtiyaç Analizi

Projenin planlama ve strateji oluşturma çalışmalarına önemli bir girdi sağlayan ihtiyaç analizi aşamasında ülkemizde konuyla ilgili başlıca kurum ve kuruluşla görüşmeler yapıldı.

Yapılan görüşmelerde, kurumların yürüttükleri afet hazırlık çalışmaları, varolan bilinçlendirme ve eğitim programları, kullanılan materyaller incelendi. İhtiyaç ve kapasite değerlendirme çalışması gerçekleştirildi.

Kurumların uygulama ve yaygınlaştırmada üstlenebilecekleri sorumluluklar ve işbirliği potansiyelleri ayrıca değerlendirildi.

Kendi alanlarında uzman uygulayıcı konumunda olan kurum yetkilileriyle yapılan bu görüşmeler proje uygulama stratejisinin ve vizyonunun belirlenmesine çok yönlü katkı sağladı.

Projenin paydaşları arasında yer alan tüm ilgili kurum ve kuruluşları kapsayan bir analiz çalışması gerçekleştirildi. Yaklaşık 80 kurumla görüşme, değerlendirme, analiz çalışmaları gerçekleştirildi.

Pek çok konuda olduğu gibi, afetlere hazırlık konusunda da toplumsal değişim ve dönüşümü gerçekleştirebilmenin temelinde eğitimler yer almaktadır.

Ülkemizde ve İstanbul'da mevcut durumda halkın eğitimlere olan ilgisinin düşük düzeyde kaldığı görülmektedir.

BAŞBAKANLIK İLGİLİ BİRİMLERİ

BAKANLIKLAR

İL MÜDÜRLÜKLERİ

İSTANBUL YEREL YÖNETİMLERİ

ÜNİVERSİTELER

MESLEK ODALARI

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

FON KAYNAKLARI

PROJE YÜRÜTÜCÜ KURUMLARI

Değerlendirme Bulguları

ÖNLEME VE ZARAR AZALTMA KÜLTÜRÜ OLUŞTURMAK
KAYNAKLARIN ETKİN KULLANIMI
KURUMSAL SAHİPLENMENİN SAĞLANMASI
TOPLUMDAKİ RİSK ALGISININ VE BİLİNÇ DÜZEYİNİN ÖLÇÜMLENMESİ
RİSK İLETİŞİMİ YAKLAŞIMININ UYGULLANMASI
RİSK EĞİTİMİ YAKLAŞIMININ UYGULANMASI

Afet zararlarını azaltma konusunda bilgi ve beceri edinmek için toplumda talep yaratılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için, toplumda risk algısını değiştirmek önemlidir.

Topluma farklı şekilde de olsa afetlerden herkesin etkilenebileceği ama aynı zamanda birşeyler yapabileceği fikrinin verilmesi gereklidir.

Bu kapsamda daha etkili ve verimli çözüm önerileri geliştirebilmek için İstanbul'da toplumun afetler ile ilgili algılama ve bilinç düzeyine yönelik sağlıklı verilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Deprem gibi oluş zamanı önceden tahmin edilemeyen doğa olaylarının toplumda belirsizlik ortamı yaratmasından dolayı deprem etkilerine karşı korunma önlemlerinin bireyler tarafından sürekli olarak algılanmasına ve buna göre toplumu bilinçlendirme çalışmalarının sürekli ve etkin olmasına; bir başka deyişle risk iletişimine ihtiyaç vardır.

Eğitim programlarını afet yönetim evrelerine, hedef kitleye, kültüre, eğitim düzeyine, yaş, cinsiyet gibi kırımlarla kentteki potansiyel katılımcıları kapsayacak şekilde sunabilmek için risk eğitimi yaklaşımı uygulanmalıdır.

Öte yandan, toplumda zarar azaltma kültürünün yaygınlaşmasında, politika üretmek, standart geliştirmek, uygulamaları yönlendiren yasal mevzuatı geliştirmek ve uygulamayı denetlemekten sorumlu kurumların bu konuda öncü rolünü yerine getirmeleri gereklidir.

Afet zararlarının azaltılması yaklaşımı yönetsel, ekonomik, toplumsal ve fiziki planlama sistemleri ile bütünleşerek alışlagelmiş düşünce ve uygulama pratiği haline dönüşmelidir.

Bu açıdan bakıldığı zaman Türkiye'de 1999'da yaşanan iki büyük depremin ardından tüm kurumların bu yöndeki çabalarını önemli ölçüde artırdığı gözlenmektedir.

İstanbul'da projenin, uygulama sorumluluğunu üstlenecek İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü için kaynak ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.

Bununla birlikte, yapılan görüşmelerde birçok kurum ve kuruluşun topluma dayalı programlar geliştirme ve uygulama gibi faaliyetleri yeni yeni denemeye başladığı, deneyim eksikliği, kaynak eksikliği gibi nedenlerle halka ulaşmada zorluk yaşandığı bulgulanmıştır.

Halkın gelir ve eğitim düzeyi, kültürel yapı, gündelik yaşam öncelikleri ve alışkanlıkları varolan eğitim programlarının etkin ve yaygın bir şekilde uygulanamamasındaki diğer önemli etkenlerdendir.

Yasal ve idari yapının itici güç olmaması ve liderlik eksikliği de öne çıkan bulgular arasındadır.

RISK VE ZARAR AZALTMA, HAZIRLIK EVRELERİNE ÖNCELİK VERİLMESİ

EĞİTMEN POTANSİYELİNİN ARTIRILMASI

PAYDAŞLAR İÇİN ROL VE SORUMLULUKLARIN, İŞBİRLİĞİ ALANLARININ BELİRLENMESİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇÖZÜM İHTİYACI

ETKİN YÖNETİŞİM MEKANİZMALARI OLUŞTURULMASI

TOPLUMSAL GÜÇBİRLİĞİ İÇİN FARKLI HEDEF GRUPLARIN KAPSANABİLMESİ

Paylaşılan bu ihtiyaç ve eksikliklere rağmen ülkemizde güvenli yaşam kültürü gibi kavramların yaygınlaşmakta olması, misyonu veya yasal hizmetleri gereği toplum eğitimleri veya kampanyaları yapan bir çok kurum olması, bu kurumların ve sivil toplum örgütlerinin sahip olduğu kaynak ve deneyimlerin proje açısından önemli fırsatlar içerdiği de değerlendirilmiştir.

Burada kısaca özetlenen değerlendirme bulguları, projenin stratejik planlama çalışmalarında detaylı olarak ele alınmıştır.

Stratejik Planlama

İSMEP Projesi'nin temel amacı İstanbul'u afetlere dirençli bir kent haline dönüştürmektir.

Bu doğrultuda, il afet ve acil durum yönetim kapasitesinin artırılması, okullar ve hastaneler gibi öncelikli kamu binalarının güçlendirilerek deprem riskinin azaltılması, imar ve yapı mevzuatının etkin uygulanması gibi çok yönlü çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Kurumsal hazırlıkları içeren bu çalışmaların yanı sıra gerçekleştirilecek toplumsal kapasitenin geliştirilmesi faaliyetleri ile İstanbul'un güvenli geleceğinin, güvenli yaşam kültürü kazanmış yerel halka birlikte inşa edilmesi amaçlanmıştır.

İstanbul'un 12 milyonu aşan nüfusu, kentin karmaşık sosyo ekonomik yapısı ve İSMEP Projesinin sınırlı kaynakları düşünüldüğünde istenen etkiyi yaratabilmenin en önemli koşulunun 'tekrar edilebilir ve sürdürülebilir' çözümler üretmek olduğu değerlendirilmiştir.

Çalışmanın bu aşamasında, daha önceki evrelerde gerçekleştirilen araştırma ve analiz bulguları doğrultusunda eğitim programları, iletişim çalışmaları ve yaygınlaştırmayı içeren stratejik planı hazırlanmıştır.

Eğitim Stratejisi

Eğitim Modülleri

Eğitim programlarında projenin hedef kitlesi tüm vatandaşlardır: Çocuklar, gençler, yetişkinler, özel ihtiyaç sahipleri...

Bu doğrultuda, eğitim modülleri içerikleri bireylerden başlayarak, mahalle, ilçe, il düzeyinde afete hazır olabilmek için gerekli bilgi ve becerileri kapsayacak şekilde belirlenerek seviyelendirilmiştir.

Bilimsel kriterler doğrultusunda, afet yönetiminin dört evresini de içerecek şekilde hazırlanan eğitim programlarında toplumsal yaşam kalitesine katkı sağlayacak güvenli yaşam kültürü bilgi ve becerilerinin kazandırılması da hedeflenmiştir. İstanbul'da tüm vatandaşlara ulaşabilmek ve yerel kurumsal kapasiteyi desteklemek amacıyla 15 farklı konuda eğitim modülü hazırlanması planlanmıştır.

Çocukların öğrenme ihtiyaçları ve modellerindeki farklılıklar gözönünde bulundurularak yaş gruplarına göre çeşitli program ve materyaller hazırlanması ayrıca planlanmıştır.

İSMEP Toplum Eğitim Modülleri

Proje stratejik planında bireysel, kurumsal ve toplumsal bazda hedef gruplara göre 15 eğitim modülü hazırlanması kararlaştırıldı.

BİREY VE AİLE İÇİN DEPREMDE İLK 72 SAAT
ENGELLİLER İÇİN DEPREMDE İLK 72 SAAT
ZORUNLU DEPREM SİGORTASI BİLİNCİ
OLAĞAN DIŞI DURUMLARDA YAŞAMI SÜRDÜRME
PSİKOLOJİK İLK YARDIM
DEPREME KARŞI YAPISAL OLMAYAN RİSKLERİN AZALTILMASI
YEREL AFET GÖNÜLLÜLERİ İÇİN AFETE HAZIRLIK
EĞİTİM KURUMLARI İÇİN AFET ACİL YARDIM PLANLAMA REHBERİ
SAĞLIK KURULUŞLARI İÇİN AFET ACİL YARDIM PLANLAMA REHBERİ
SANAYİ VE İŞYERLERİ İÇİN AFET ACİL YARDIM PLANLAMA REHBERİ
DEPREME KARŞI YAPISAL GÜÇLENDİRME
DEPREME KARŞI YAPISAL RİSKLERİN AZALTILMASI
YEREL YÖNETİCİLER İÇİN AFET ZARARLARINI AZALTMAYA YÖNELİK ŞEHİR PLANLAMA VE YAPILAŞMA
TEKNİK ELEMANLAR İÇİN AFET ZARARLARINI AZALTMAYA YÖNELİK ŞEHİR PLANLAMA VE YAPILAŞMA
TOPLUM TEMSİLCİLERİ İÇİN AFET ZARARLARINI AZALTMAYA YÖNELİK ŞEHİR PLANLAMA VE YAPILAŞMA

İSMEP'in Bileşenleri

A BİLEŞENİ	B BİLEŞENİ	C BİLEŞENİ
Acil Durum Hazırlık Kapasitesinin Artırılması	Öncelikli Kamu Binaları için Sismik Riskin Azaltılması	İmar ve Yapı Mevzuatının Etkin Uygulanması
- Güvenli Yaşam Eğitimleri - Afet ve Acil Durum Planlama Eğitimleri - Yerel Afet Gönüllüsü Eğitimleri	Güçlendirme Yapılan Okullarda Sosyal Rehberlik Çalışması	- Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri - İnşaat Mühendislerinin Eğitimi

Bugün İSMEP sosyal bileşenleri altında hedef kitlelere göre farklılaştırılmış versiyonları ile 20'ye yakın eğitim programı uygulanmaktadır.

Yaygın Eğitim Programları
Projenin önemli değerlendirme bulgularından biri de eğitim uygulamalarının planlı, programlı ve sürekli olmasına duyulan ihtiyaçtır.

Topluma güvenli yaşam kültürü kazandırarak, afetlere hazırlık konusunda sosyal değişim sağlamak uzun soluklu çaba gerektiren bir süreçtir.

Bu süreçte, topluma verilen mesajların standart olması, bilimsel yaklaşımları içermesi, hedef gruba uygun yöntem ve araçların kullanılması, aktif katılımın özendirilmesi, değerlendirme ve geliştirme çalışmalarının olması önemlidir.

Proje çalışmalarının bu aşamasında, İstanbul'da afet eğitimleri konusunda varolan ihtiyacı karşılayarak, yürütülen çalışmaları toplumun katılımıyla hızlandırmak için, varolan eğitim modülleri baz alınarak yaygın eğitim programları hazırlanması planlanmıştır.

İletişim Stratejisi

İSMEP, çalışmalarında İstanbul'un deprem risklerini azaltmayı önceliklendiren bir projedir.

Deprem gibi oluş zamanı önceden tahmin edilemeyen doğa olaylarının toplumda belirsizlik ortamı yaratmasından dolayı deprem etkilerine karşı korunma önlemlerinin bireyler tarafından sürekli olarak algılanmasına ihtiyaç vardır.

Bu nedenle toplumu bilinçlendirme ve iletişim çalışmalarının da sürekli olmasına ihtiyaç vardır. Toplumda ilgili kuruluş ve organizasyonların kendi aralarında ve bu kurumlarla toplumdaki bireyler arasında afet öncesi, sırası ve sonrasında sürdürülecek etkin bir iletişim yapısı, diğer bir deyişle risk iletişimi önerilmektedir.

Bu doğrultuda, projede verilmek istenen mesajların kitlelere doğru yöntemlerle ulaştırılarak toplumsal farkındalık ve bilinç yaratılması, bireysel ve kurumsal düzeyde aktif katılım sağlanmasına yönelik iletişim çalışmaları detaylı olarak planlanmıştır.

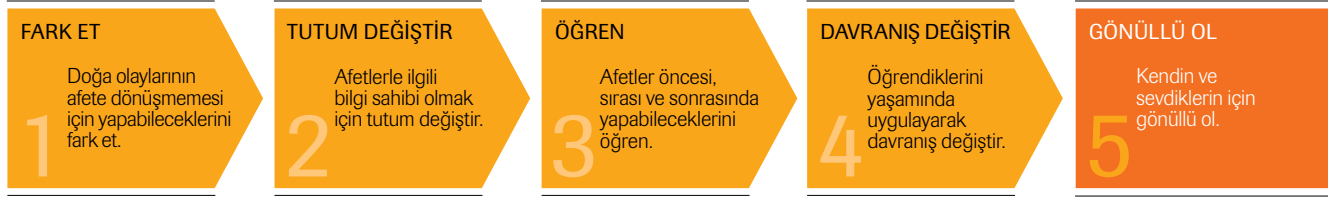
Projenin toplumsal iletişim stratejisi;

- Mevcut durum analizi ile elde edilen bulguların değerlendirilmesi,
- İletişim stratejisi hedeflerinin belirlenmesi,
- Hedef kitlenin tanımlanması,
- Farklı hedef kitleler için mesajların belirlenmesi,
- Kitlelere ulaşmada kullanılacak yöntem ve araçların belirlenmesi aşamalarıyla tamamlanmıştır.

Bireylerin ve kurumların deprem konusunda tutum ve davranışlarını değiştirme; kentin tüm yönleriyle depreme hazırlanması olarak özetleyebileceğimiz proje stratejik amacı doğrultusunda proje risk iletişimi ilkeleri de belirlenmiştir.

Depremi başa çıkılabilecek bir doğa olayı olduğunun vurgulanması ve insanların korku duygusu yerine başarıma isteklerine seslenilmesi, bireylerin çözümün bir parçası olmaya teşvik edilmesi ilkeleri üzerine inşa edilen kampanya iletişim hedefleri aşağıdaki 5 adımda ele alınmıştır:

İletişim Hedefleri Tablosu

Afetlere hazırlık için yürütülen çalışmaların geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak ve katılım sağlamak için sadece bilgi aktaran yaklaşımlar değil davranışsal değişim yaratacak yöntem ve yaklaşımların uygulanması da önerilmektedir.

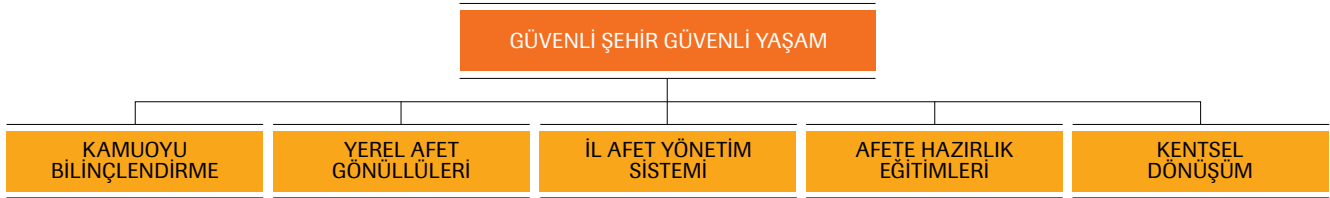
Bu nedenle proje kapsamında, halkın eğitimi ve bilinçlendirme kampanyaları birbirini tamamlayan unsurlar olarak ele alınarak uygulanmaktadır.

Gerçekleştirilen kampanyalarda, entegre iletişim konsepti içerisinde topluma ve kampanyanın paydaşlarına doğrudan erişimi sağlayacak mecralar, tamamlayıcı etkinlikler ve halkla ilişkiler faaliyetleri ile desteklenerek uygulanmaktadır.

Güncel yaklaşımlar ile strateji aktif tutulmakta ve proje faaliyetleriyle uyumlu bir şekilde geliştirilmektedir.

ENTEGRE İLETİŞİM STRATEJİSİ	
KİTLESEL İLETİŞİM REKLAM • Televizyon, sinema, internet dünyası için yapılan tanıtım filmleri • Radyo spotları • Gazete ilanları, ekleri v.d. • Dergi reklamları • Açık hava reklamları • İç mekan afiş vb. • Dijital dünya reklamları • Basılı malzemeler (kitap, broşür, kart vb) • Araç giydirme	ODAKLI İLETİŞİM DOĞRUDAN PAZARLAMA • Promosyonlar • Etkinlikler • Sanat organizasyonlarında sanatçı ile buluşma • Doğrudan postalama • Basılı malzemeler • Yüzyüze tanıtım • Anket ile tanıtım • Sokak tanıtımları
REKLAM • Gazete haberleri • Markaya-kuruma ait ekler • Organizasyonlar, • Etkinlikler • Yarışmalar • Medya toplantıları • Eğitim toplantıları • Sponsorluklar • Kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları • Sürdürülebilirlik çalışmaları	DİJİTAL DÜNYA VE SOSYAL MEDYA • Bloglar • Sosyal mecralarda iletişim • e-Postalama • İnternet bannerları • Dijital oyunlar • Sosyal medyada ve internet sitelerinde içerik yönetimi
	KURUMSAL İLETİŞİM • Kurumsal tanıtım kiti • Medya toplantıları • Kurumsal ziyaretler • Sponsorluk • Kurumsal sosyal sorumluluk • Sürdürülebilirlik çalışmaları

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Girişimi

Bu girişimin en önemli getirisi afet zararlarının azaltılması konusunda faaliyet gösteren kamu ve sivil toplum kuruluşlarının güç birliği yapmaları ve bu sayede kaynakların daha iyi kullanılmasının yanı sıra topluma verilen mesajlarda bütünlüğün sağlanması olmuştur.

Yaygınlaştırma Stratejisi

Yönlendirici İlkeler

Sürdürülebilirliği sağlamak ve mümkün olan en fazla sayıda kişiye ulaşabilmek için proje faaliyetleri için aşağıdaki 'Yönlendirici İlkeler' belirlenmiştir.

Birbiri ile yakından ilişkili bu ilkelerin planlama, uygulama, izleme/değerlendirme aşamalarında proje faaliyetlerinin tümü için bir bütünsellik taşıması öngörülmüştür.

Örneğin tekrar edilebilir olmayan bir eğitim programının yaygınlaştırılabilir olması beklenemez.

Aynı şekilde eğitmen eğitimi için yeterli kaynağa sahip olmayan bir eğitim programının tekrar edilebilmesinde güçlük yaşanacaktır.

Katılımcı

Proje faaliyetlerinin planlanması ve uygulanmasında katılımcı yöntemler izlenmesi çok önemlidir.

Planlama aşamasında tüm paydaşlarla paylaşımcı bir şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır.

Proje çıktıları herkesin kullanımına açık olmalı bunun sağlanması için internet ortamı, bülten vs. kullanılarak mümkün olan en fazla sayıda bireye ve kuruma ulaşılmaya çalışılmalıdır.

Tekrar Edilebilir

Gerek toplum eğitim programlarının gerekse de kamuoyu bilinçlendirme kampanyalarının başka yer ve zamanda tekrar edilebilmesi, kaynakların iyi kullanılabilmesi ve istenen etkinin yaratılabilmesi için zorunludur.

Uygulayıcıların ağırlıklı olarak kamu kurumu veya sivil toplum kuruluşları olacağı düşünüldüğünde bu özellik daha da önem kazanmaktadır.

Programların tekrar deneyimlerden öğrenen, mevcut ve zaman içinde ortaya çıkabilecek yeni ihtiyaçlara cevap veren esnek bir yapıda olması ve içeriğinin farklı koşul ve ihtiyaçları kapsayabilmesi de önemlidir.

Yaygınlaştırılabilir

Programların yaygınlaştırılabilirliğinde en kritik nokta programların kurumsal ve toplumsal sahiplerinin (sorumluların) olmasıdır.

Toplumsal sahipliliğin (sorumluluğun) yaratılmasında özellikle kamuoyu bilinçlendirme kampanyalarının önemi büyüktür ve paylaşımcı ve katılımcı yöntemlerin benimsenmesini gerektirmektedir.

Bir programın yaygınlaştırılabilmesinin diğer önemli bir koşulu gerekli kaynakların (insan, mali ve fiziki kaynaklar) var olması veya bu kaynakların üretilebilmesi için gerekli sistem ve mekanizmaların bulunmasıdır.

Etkisi (Başarısı) ölçülebilir

Eğitim programı veya kamuoyu bilinçlendirme kampanyalarının sonucunda toplumda beklenen etkinin yaratılıp yaratılmadığının ölçülebilir olması da diğer önemli bir özelliktir.

Yaygınlaştırma Modeli

1. Halka

Kamuoyu bilinçlendirme kampanyası
Eğitim programları
Formatör eğitim kadro oluşturulması
İstanbul AFAD yönetim sistemi

2. Halka

Lider paydaş kurumlarla işbirlikleri
Pilot uygulamalarla yaygınlaştırma
Formatör eğitimler, eğitimci, hedef gruplar

3. Halka

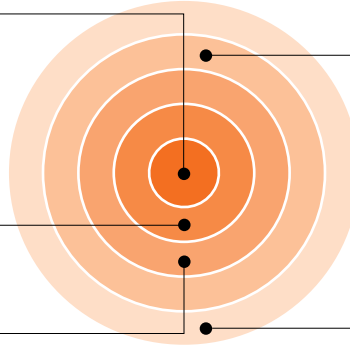
Diğer paydaşların katılımı

4. Halka

İstanbul Güvenli Şehir
Güvenli Yaşam Girişimi
İSTAMP sistemi
Gönüllülük sistemi

5. Halka

Ulusal ve Uluslararası Paydaşlar
İstanbul modelinin birbirinden farklı dinamikleri olan diğer büyük şehirler ve illere yaygınlaştırılması, ulusal ve uluslararası paydaşlarla deneyim paylaşımı

Programların uygulama sırasında ve sonrasında izlenip değerlendirilebilmesi için etki göstergeleri planlama aşamasında belirlenmelidir.

Model Önerisi

Proje ile elde edilen bilgi ve deneyimlerin tüm toplumla paylaşılabilmesi, sürdürülebilir modeller ile yaygınlaştırılması son derece önemlidir.

Bu nedenle yaygınlaştırma stratejileri birbirleriyle ilişkilendirilmiş esnek süreç, model ve araçlardan oluşan bir yapıda tasarlanmıştır.

İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün bu yöndeki kurumsal kapasitesinin desteklenmesi için gerekli çalışmalar, ayrıca planlanmıştır.

Böylelikle İstanbul Valiliğinin öncülüğünde ilçe yönetimleri ve kurumsal işbirlikleri aracılığı ile yerel koşullara adapte edilerek tüm İstanbul'a yaygınlaştırılacak bütüncül bir yaklaşım elde edilmiştir.

İstanbul şehri için kentsel afet zararlarının azaltılmasını sağlayacak model ve araçları içeren bu yaklaşım "Güvenli Şehir Güvenli Yaşam" girişimi olarak adlandırılmıştır.

Önerilen modelde başlangıç olarak beş temel faaliyet alanı öngörülmüştür:

1. Kamuoyunun Bilinçlendirilmesi
2. Afete Hazırlık Eğitimleri
3. Afet Gönüllülük Sistemi
4. Afete Dirençli Planlama ve Yapılaşma
5. İl Afet Yönetim Sistemi

Birbiri ile ilişkilendirilmiş, ve farklı ihtiyaçlara göre, farklı zamanlarda ve farklı uygulayıcılar tarafından kullanılabilecek tüm materyalleri, model ve araçlardan oluşan bu sistem için her bir faaliyet alanına cevap verecek şekilde öneriler oluşturulmuştur.

Yaygınlaştırma Modeli

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Girişiminin tüm İstanbul'a yaygınlaştırılabilmesi için önerilen uygulama modeli içiçe geçmiş halkalar şeklinde tasarlanmıştır.

Bu modelde, projenin başlangıç iletişim ve eğitim faaliyetleri ilk halkayı oluşturmuş; bu aşamada İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nde gerekli kapasitenin oluşturulması, programların toplumda bilinirliğinin ve katılımın sağlanması hedeflenmiştir.

İkinci ve üçüncü halka ile kademeli yaygınlaştırma modeli izlenerek, paydaşlarla kurulacak etkili işbirlikleri ile bir yandan program çeşitliliği yaratılması öte yandan toplumun tüm kesimlerine ulaşabilmek hedeflenmiştir:

Her bir eğitim modülü için standart içerik

- Rehber Kitap
- Eğitim sunumu
- Afiş

- Broşür
- Bilgi kartı
- İletişim ve yaygınlaştırma stratejisi

Toplum Eğitim Modülleri ve Yaygınlaştırma Programlarının Geliştirilmesi

Eğitim Modülleri

İhtiyaç analizi ve stratejik planlama aşamasında yapılan detaylı çalışmaların ardından yaygın eğitim çalışmalarına kaynak teşkil edecek 15 farklı eğitim modülünün yazılması ve tasarımı aşamasına geçilmiştir.

İstanbul'daki afet risklerini ve birey, aile, kurum, yerel yönetim gibi ilgili hedef gruplara göre aktarmayı hedefleyen modüllerde teknik konular ilgili hedef grupların anlayabileceği bir anlatım dili ve görsellerle oluşturulmuştur.

Hazırlanan eğitim modülleri Türkçe ve İngilizce olarak proje web sitesi olan www.guvenliyasam.org da tüm yararlanıcıların kullanımına sunulmakta, ihtiyaç olması durumunda, bu modüller baz alınarak farklı hedef gruplar için yeni eğitimler de hazırlanmaktadır.

Birey ve Aile için Depremde İlk 72 Saat

Büyük afetlerde temel hizmetlerin sağlanması, kritik tesis ve altyapıların tekrar işler hale gelmesi gibi konularda normal yaşama dönüş süreci günlerce sürebilmektedir.

Dünyanın hiçbir ülkesinde, afetler sonrasında profesyonel ekiplerin tüm bireylere anında ulaşması da mümkün olamamaktadır.

Bu nedenle, ailemizle birlikte kritik önem taşıyan ilk 72 saate hazırlanmamız gereklidir.

Bu kitapta, depremle ilgili genel bilgilerin yanı sıra afet sonrası altın saatler olarak adlandırılan ilk 72 saate hazırlık için aile afet planı hazırlığı gibi konular detaylandırılarak korunma ve önlem alma bilgileri paylaşılmaktadır.

Engelliler için Depremde İlk 72 Saat

8,5 milyona yakın engelli bireyin yaşadığı ülkemizde, engellilerin ve onların yakın çevrelerinin depreme hazırlık için atacakları adımlar çok önemlidir.

Afet ve acil durumlarda “altın saatler” olarak nitelendirilen ilk 72 saatte bazı yardımların bize ulaşması mümkün olmayabilir.

Bu nedenle, sadece engelli bireyler değil, aileleri, yakınları, arkadaşları ve hizmet aldıkları kurum ve kuruluşlarda çalışanlar da depreme hazırlık konusunda bilgi sahibi olmalıdır.

Bu kitapta, depreme hazırlık için tüm engelli gruplarına yönelik genel bilgiler ile her bir engelli grubu için özel olarak hazırlanmış temel bilgiler yer almaktadır.

Zorunlu Deprem Sigortası Bilinci

Konutlarımızı depremin ekonomik zararlarından koruyabilmemize yardımcı olan önlemlerden biri de kısaca ZDS olarak bilinen Zorunlu Deprem Sigortasıdır.

Bu kitapta, Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) tarafından sunulan ZDS'nin özellikleri, neleri kapsadığı ile ilgili bilgiler, en çok merak edilen konulardaki sıkça sorulan soruların cevapları ile birlikte paylaşılmaktadır.

Depreme Karşı Yapısal Risklerin Azaltılması

Bu kitap, binaların depreme dayanıklı tasarımı, yapımı ve kullanımı ile ilgili temel bilgilerden oluşmaktadır. Yapı türleri, taşıyıcı sistemler, depreme dayanıklı yapıların temel özellikleri, mevcut yapıların deprem güvenliğinin nasıl belirlenebileceği konuları ele alınmaktadır.

Amaç, toplumu bilgilendirerek mevcut binalarını bu gözle değerlendirmelerini sağlamak, uzun vadede kentlerin sağlıklı büyümesi ve kentsel dönüşüm projelerinin hayata geçirilmesine katkıda bulunmaktır.

Depreme Karşı Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması

Depremlerde sabitlenmeyen eşyalar hareket ederek, devrilerek çevresine zarar verebilmektedir.

Bu kitapta, binalarda yapısal olmayan elemanlar olarak adlandırılan, depremde düşüp kayabilecek, devrilebilecek eşyalar ve sistemler ile bunlara uygun sabitleme teknikleri anlatılmaktadır.

Depreme Karşı Yapısal Güçlendirme

Binaların deprem güvenliğini artırmak için gerçekleştirilen uygulamalardan biri de güçlendirmedir.

Bu kitapta, güçlendirmenin amacı, güçlendirme yöntemleri, yasal düzenlemeler, uygulamada dikkat edilmesi gerekenler gibi konular teknik yönleri mümkün olduğunca basitleştirilerek anlatılmaktadır.

Olağandışı Durumlarda Yaşamı Sürdürme

Büyük afetler toplumsal yaşamda ciddi aksamalara neden olmaktadır. Bu aksamalar bazen günlerce sürebilmektedir. Deprem ve benzeri olağandışı durumlarda bireyler gıda, su, barınma gibi temel ihtiyaçlarını bir süre kendi imkanları ile karşılamak zorunda kalabilmektedir.

Kitapta bu tür olağan dışı durumlarda ve normal yaşama dönene kadar olan süreçte nelere ihtiyaç duyabileceğimiz, eldeki olanaklarla nasıl hazırlanabileceğimiz, basit ve pratik uygulama önerileri ile anlatılmaktadır.

Sağlık Kuruluşları için Afet Acil Yardım Planlama Rehberi

Olası bir afet anında sağlık kuruluşları hem kendi yaralarını sarmak, hem de çevreden gelen taleplere cevap vermek zorunda kalacaktır.

Bu kitap, sağlık kuruluşlarında can ve mal güvenliğiyle birlikte hizmet ve iş sürekliliğinin sağlanabilmesi için afetlere hazırlıklı olunması, acil durum/afet halinde yetki ve sorumlulukların belirlenmesi ve destek kaynaklarının düzenlenmesi için temel bilgileri ve atılması gereken adımlara dair örnekleri içermekte başka bir deyişle Afet Acil Yardım Planı'nın yapılabilmesi için rehberlik etmektedir.

Sanayi ve İşyerleri için Afet Acil Yardım Planlama Rehberi

Binlerce kişinin çalıştığı dev sanayi tesisleri, çalışanlar ve yakın çevrede yaşayanlar için yüksek riskler taşımaktadır. İşletmeler afet ve acil durumlara karşı önlemler almak durumundadır. Bu kitap, sanayi ve iş yerlerinde can ve mal güvenliğiyle birlikte iş ve hizmet sürekliliğinin sağlanabilmesini desteklemektedir.

Sanayi ve işyerlerinde olası acil durum/afet halinde yetki ve sorumlulukların belirlenmesi, destek kaynaklarının düzenlenmesi için temel bilgileri ve atılacak adımları içermektedir.

Eğitim Kurumları için Afet Acil Yardım Planlama Rehberi

Afetler, tüm kurum ve toplumsal kesimler gibi eğitim ve kurumları için de risk oluşturmaktadır. Herhangi bir afet ve acil durumda can ve mal güvenliğinin sağlanmasının dışında, eğitimin devam edebilmesi de büyük önem taşır.

Bu kitap, okullarda ve diğer eğitim kurumlarında büyük bir afete karşı hazırlıklı olunması için afet acil yardım planlaması konusunda yapılması gereken çalışmalara ilişkin temel bilgileri ve örnekleri içermektedir.

Afetlerde Psikolojik İlk Yardım

Afetler olağandışı durumlardır. Afetlerin kişiler üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek ve onların bu durumla başedebilme ve normal yaşama dönmelerini sağlamak çok önemlidir.

Bunun için afetlerde bireyler, çocuklar, aileler ve toplumun psikolojik ve sosyal anlamda güçlendirilmesini amaçlayan çeşitli çalışmalara ihtiyaç duyulabilir.

Bu kitapta, uzman desteğinin hemen alınamadığı aşamalarda, afetzedeler, afetlerde görevli yetkililer ve gönüllülerin ihtiyaç duyacakları psikososyal müdahale ve bunun en önemli adımlarından biri olan psikolojik ilk yardım konusunda temel bilgiler paylaşmaktadır.

Yerel Afet Gönüllüleri için Afete Hazırlık

Afet öncesi, sırası ve sonrasında katkı sunabilecekleri alanlarla ilgili bilgi ve becerileri kazanmış organize gönüllü grupların kentsel afet hazırlıklarına katılımı önemlidir. Yerel afet gönüllüleri, ekipler halinde mahalle, okul, işyeri gibi yaşam alanlarını afetlere karşı hazırlayabilir, olası bir afet durumunda profesyonel ekipler gelene kadar bulundukları bölgelerde gerekli önlemleri alabilirler.

Normal hayata dönüş sürecini hızlandıracak çaişmalara destek olabilirler.

Bu kitap, kent afet yönetim sistemine organize bir yapı içerisinde destek vermek isteyen yerel gönüllü grupların eğitimi için hazırlanmıştır.

Afet Zararlarını Azaltmaya Yönelik Şehir Planlama ve Yapılaşma

Yaşadığımız alanlardaki doğal tehlikelere bağlı olarak ortaya çıkabilecek zararların önlenmesi, afet öncesinde yapılan hazırlıklara ve alınan önlemlere bağlıdır.

Bu kitap, afet zararlarının azaltılması yönünde alınabilecek tedbirler hakkında toplumdaki farkındalık düzeyini artırmak ve toplumu kent planlaması sürecinin bir parçası haline getirmek amacıyla; Yerel Yöneticiler, Teknik Elemanlar ve Toplum Temsilcileri olmak üzere üç farklı hedef gruba yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu şekilde her üç grubun da afete hazırlık için kendi sorumlulukları dâhilinde neler yapabilecekleri ortaya koyulmaktadır.

Güvenli Yaşam Eğitimleri

EĞİTİM HAZIRLIKLARI	TANITIM ÇALIŞMALARI, UYGULAMA VE YAYGINLAŞTIRMA	İZLEME VE DEĞERLENDİRME
EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI	ODAKLI İLETİŞİM / KAMPANYA / SAHA ÇALIŞMALARI / İNTERNET	VERİ TABANININ OLUŞTURULMASI VE GÜNCELLENMESİ
EĞİTİM MATERYALLERİNİN HAZIRLANMASI	EĞİTİM MERKEZLERİNİN BELİRLENMESİ	RAPORLAMA
EĞİTİMCİLERİN BELİRLENMESİ VE EĞİTİM	KATILIMCILARLA İLETİŞİME GEÇİLMESİ (SMS / E-POSTA)	ETKİ DEĞERLEME
	EĞİTİMCİLERİN GÖREVLENDİRİLMESİ	
	MATERYALLERİN ULAŞTIRILMASI	

Çocuk Eğitim Araçları

Sallanan Sandalye Çocuk Tiyatrosu

Okullarda yaygınlaştırılması amacıyla ders saatleri doğrultusunda 40 dakika süreli olarak hazırlanan oyunda, ilköğretim seviyesindeki öğrencilere deprem öncesinde alınması gereken önlemler, deprem sırasında uygulanması gereken doğru davranışlar, deprem sonrasında yapılacaklar eğlenceli bir şekilde aktarılmakta, çök-kapan-tutun uygulaması yaptırılmaktadır.

Oyun, deprem sırasında onlara zarar verebilecek tehlikeleri belirlemek için evde tehlike avına çıkan üç arkadaşın hikayesini anlatmaktadır.

Tehlike Avı Seti

Çizgi film, PC oyunu, kutu oyunu olarak hazırlanan sette, bir yarışma formatı üzerinden çocuklara tehlike avı, afet ve acil durum çantası, acil durum bilgi kartı gibi temel konulardan oluşan 15 ayrı başlıkta bilgilendirme yapılmaktadır.

Azman, Kazman ve Ayman isimli kahramanlar katıldıkları yarışmanın yöneticisi Uzman'dan depremin bir doğa olayı olduğunu ve nasıl hazırlanabileceklerini öğrenmektedir.

Yaygınlaştırma Eğitimlerinin Hazırlanması

Stratejik planlama aşamasında temel içerikleri belirlenen yaygın eğitim konuları belirli bir program dahilinde uygulamaya geçirilmiştir. İstanbul halkı için hazırlanan yaygın eğitim programlarında Güvenli Yaşam konsepti kullanılmaktadır.

Halkın giderek daha çok benimsediği bu konsept, günümüzde halen korunmaktadır.

Güvenli Yaşam Eğitimleri, başta deprem tehlikesi olmak üzere doğal tehlikelere karşı bireylerin ve kurumların alabilecekleri önlemler hakkında bilgi ve beceri kazandırmayı, kent halkının İstanbul için yürütülen hazırlıklara aktif katılımını sağlamayı hedefleyen bir eğitim serisi olarak hazırlanmıştır.

İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü koordinasyonunda uygulanan eğitim programları, yaygınlaştırma öncesinde pilot uygulamalarla test edilerek hayata geçirilmiştir.

Güvenli Yaşam Eğitimleri hazırlanırken, her bir eğitim için ilgili eğitim seviyesinde kazandırılmak istenen bilgi ve beceri seviyesi, hedef grupların öğrenme stilleri gözönünde bulundurulmuş ve saha çalışmaları için uygulama standartları geliştirilmiştir.

Anaokulu çocuklarından, kent yöneticilerine kadar geniş bir hedef gruba hitap eden eğitim programları her bir hedef grubun beklenti ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenli olarak geliştirilmektedir. Bu amaçla etki değerlendirme çalışmaları, program değerlendirme çalışmaları düzenlenmektedir.

Güvenli Yaşam Eğitimleri, İstanbul Valiliği öncülüğünde, kurum ve kuruluşların işbirlikleri ve destekleriyle tüm İstanbul halkına ulaştırılmaktadır.

Eğitimler, halk ve kamu kurumları için ücretsiz olarak uygulanmaktadır. Özel sektör kurumları, kendi çalışanları veya yaygın eğitimler için sponsor olarak destek vermektedir.

Güvenli Yaşam;

Toplumsal yaşam kalitesinin yükselmesi için;

- Hayatın tüm alanlarında oluşmuş ve oluşabilecek tehlike ve risklerin farkında olmak,
- Gerekli tedbirleri alarak yaşamak,
- Bireysel ve toplumsal sorumluluk almak,
- Toplumsal güç birliği oluşturarak sorunun değil çözümün bir parçası olmak
- Yaşam çevresine duyarlı olmaktır.

“Güvenli Yaşam Eğitimleri” bireylerin ve kurumların afetlere karşı alabilecekleri önlemler hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri ile toplum genelinde “Güvenli Yaşam Kültürü”nün oluşmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Güvenli Yaşam Eğitimleri ve Hedef Kitle

HEDEF KİTLE

	GÜVENLİ YAŞAM ÇOCUK	GÜVENLİ YAŞAM 1	GÜVENLİ YAŞAM 2	YEREL AFET GÖNÜLLÜSÜ	AFET VE ACIL DURUM PLANLAMA	GÜVENLİ ŞEHİR GÜVENLİ YAŞAM
ANAOKULU ÇOCUKLARI						
İLKÖĞRETİM ÇAĞI ÇOCUKLARI						
LİSELİ GENÇLER						
ÜNİVERSİTELİ GENÇLER						
YETİŞKİN BİREYLER						
AİLELER						
MAHALLELİLER, STK'LAR, GÖNÜLLÜ EKİPLER						
KAMU, ÖZEL SEKTÖR YÖNETİCİ VE ÇALIŞANLARI						
OKUL YÖNETİCİ VE ÇALIŞANLARI						
SAĞLIK KURUMLARI YÖNETİCİ VE ÇALIŞANLARI						
YEREL YÖNETİM YÖNETİCİ VE ÇALIŞANLARI						

Güvenli Yaşam Gönüllüsü;

- İstanbul Valiliği'nin düzenlediği Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne katılan
- Kendisi ve yakın çevresinin güvenliği için sorumluluk alan
- İstanbul'un afetlere hazırlanmasında gönüllü olan tüm vatandaşlarımız olarak tanımlanmaktadır.

Önlem olarak bireyin kendisini ve yakın çevresini; doğal, insani ve teknolojik kaynaklı tehlikelerin yaratacağı zararlardan koruması mümkün olabilmektedir.

Önlem almak ise bilinçli olmak ile mümkündür.

Bu noktadan hareketle İstanbul halkı öncelikli olarak deprem tehlikesi özelinde Güvenli Yaşam Kültürü'nün yaygınlaştırılması için gönüllü olarak afetlere hazırlık eğitimlerine katılmaya davet edilmektedir.

Eğitim Programları

Güvenli Yaşam Okul Öncesi Eğitimi

GÜVENLİ YAŞAM OKUL ÖNCESİ	
AMAÇ	Afetler konusunda farkındalık yaratmak
SÜRE	20 dakika
İÇERİK	- Dünyamız ve Depremler - Depreme Hazırlık - Tehlike Avı - Afet ve Acil Durum Çantası - Doğru Davranış Şekilleri
HEDEF GRUPLAR	Anaokulu öğrencileri
YÖNTEMLER	Oyun ve sunum destekli seminer, çök-kapan-tutun uygulaması, tahliye uygulaması
KATILIMCI MATERYALLERİ	Boyama kitabı, Minik Gönüllü Sertifikası

❖ Güvenli Yaşam Okulöncesi eğitimi ile ülkemizi tehdit eden afet riskine karşı, erken yaşlardan itibaren farkındalık ve bilinç oluşturma, konu ile ilgili temel davranış becerilerini kazandırmak hedeflenmektedir.

Afetler sözkonusu olduğunda çocuklar, zarar görebilirlik açısından yüksek risk grubu içerisinde değerlendirilmektedir.

Çocuklar toplumsallaşma ve sosyalleşme yolunda aileden sonra ilk temel adımı okul hayatında atmaktadır.

Bunun için pek çok konuda olduğu gibi afetlere hazırlık için de gerekli temel bilgilerin ve güvenli yaşam kültürünün küçük yaşta kazandırılması önemlidir.

Çünkü erken yaşlarda kazanılan bilgilerin günlük yaşamda daha çok davranışa dönüştüğü bilinmektedir.

Güvenli Yaşam Okulöncesi eğitimi ile ülkemizi tehdit eden afet riskine karşı, erken yaşlardan itibaren farkındalık ve bilinç oluşturma, konu ile ilgili temel davranış becerilerini kazandırmak hedeflenmektedir.

Bu yaş grubunun ilgi süreleri ve öğrenme biçimleri doğrultusunda hazırlanan eğitim programı, çizgi film, maket anlatımı ve oyunlarla desteklenmektedir.

Görüşler

Derya Akyüz
(Anaokulu Öğretmeni)

Özellikle erken yaşta kazanılan bilgilerin ileri yaşlarda günlük hayatta daha fazla uygulandığı bilimsel bir gerçek.

İstanbul özelinde düşündüğümüzde depreme karşı doğru bilgilerin yarının yetişkinleri olan çocuklarımıza aktarmamız çok önemli.

Bu nedenle bizlerde eğitim programımızda öğrencilerimize doğal afetlerle ilgili bilgilendirmelere yer veriyoruz.

Ancak çizgi film karakterlerinin afetler ile ilgili bilgileri aktarması çocukların daha çok dikkatini çekiyor.

Bu bakımdan çocuklar için hazırlanan Güvenli Yaşam Eğitimi'nde kullanılan Tehlike Avı Çizgi Filmi çocukların afetler hakkında bilgi edinmesi açısından çok güzel bir uygulama olmuş.

Elif Adıgüzel
(Anaokulu Öğretmeni)

Anaokuluna gelen öğrencilerin yaş grupları nedeniyle verilen eğitimlerin başarılı olabilmesi için bizlerde eğitimlerimizde oyunları çok kullanıyoruz.

Anaokulu öğrencileri için hazırlanan Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin de benzer şekilde oyun ve çizgi filmlerle desteklenmesi çocukların öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olmasını sağlayacaktır.

Eğitimde kullanılan sunumların boyama kitapları ile desteklenmesi ve eğitimlerde uygulanması ise eğitimlerin başarısını daha da artırmaktadır.

Eğitimlerin daha fazla çocuğa ulaşmasını temenni ederek emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Güvenli Yaşam

İlk ve Orta Öğretim Eğitimi

GÜVENLİ YAŞAM İLK VE ORTA ÖĞRETİM	
AMAÇ	Afetler konusunda farkındalık yaratmak
SÜRE	40 dakika
İÇERİK	• Afet Nedir? • Depremi Tanıyalım • Depremden Korunma • Depreme Hazırlık - Tehlike Avı - Afet ve Acil Durum Çantası - Aile Afet Planı - Afete Hazırlıkta Eğitimin Önemi - Doğru Davranış Şekilleri
HEDEF GRUPLAR	İlk ve orta öğretim öğrencileri
YÖNTEMLER	Sunum destekli seminer, çök-kapan-tutun uygulaması
KATILIMCI MATERYALLERİ	Tehlike Avı çizgi romanı / çizgi filmi
VERSİYONLAR	1. seviye 6-7 Yaş 2. seviye 8-9 Yaş 3. seviye 10-13 Yaş

Afetleri anlama ve afetlere karşı hazırlıkta öğretim sisteminin önemli basamaklarından biri olan ilköğretim seviyesindeki çocuklara gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması önemlidir.

Güvenli Yaşam Çocuk Eğitimleri'nde çocuklara deprem ve depreme hazırlık konusundaki temel bilgi ve kavramların yanı sıra, okulda ve evde büyükleriyle birlikte gerçekleştirebilecekleri hazırlık çalışmaları anlatılmaktadır.

Geleceğin duyarlı nesillerini yetiştirebilmek için güvenli yaşam bilinci konuları yaşlarına uygun bir anlatımla somutlaştırılmaktadır.

Görüşler

Tuğba Kerkitli
(Öğrenci)

Okulumuzda verilen eğitimde deprem ve diğer afetlerle ilgili birçok şey öğrendik.

Depremde ne yapmam gerektiğini, afet çantasını, çök-kapan-tutun hareketini öğrendiğim için mutluyum.

Bize zarar verebilecek şeyleri bulduğumuz Tehlike Avı oyununu çok sevdim. Bu oyunu bütün arkadaşlarıma öğreteceğim.

Mehmet Yılmaz
(Sınıf Öğretmeni)

Müfredatımızda doğal afetlerle ilgili öğrencilerimizi bilgilendiriyoruz.

Ancak okul personeli haricinde normal ders dışı bir aktivite olarak verilen Güvenli Yaşam Eğitimi afetler konusunun öğrencilerin daha fazla dikkatini çekmesine ve daha çok önemsine neden oluyor.

Deprem kuşağında yer alan İstanbul 'da afetlere hazırlık gibi hayati önem taşıyan eğitimlerde konuların dikkatli incelenmesi ve öğrenilenlerin günlük yaşantıda uygulanması çok önemli bir durumdur.

Bu nedenle bu çalışmaların daha fazla yaygınlaştırılarak tüm öğrencilerimize ulaştırılması gerekiyor.

Güvenli Yaşam 1 Eğitimi

GÜVENLİ YAŞAM 1 EĞİTİMİ	
AMAÇ	- Afetler konusunda farkındalık ve bilinç oluşturmak - Başlangıç düzeyi bilgi ve becerilerini kazandırmak
SÜRE	1 saat
İÇERİK	- Afetlerle Mücadelede Temel Bilgi ve Kavramlar - Güvenli Yaşam Kavramı ve Kültürü - Afet Hazırlıklarında Toplumsal Güçbirliği - Yaşadığımız Çevredeki Riskler - Yaşadığımız Çevredeki Risklerin Azaltılması - Aile Afet Planı - Afet ve Acil Durum Çantası - Önemli Aile Bilgileri - Bölge Dışı ve Şehir İçi Destek Kişileri - Acil Durum Bilgi Kartları - Toplanma Alanı ve Buluşma Yerleri - Özel İhtiyaç ve Özel İlgi Grupları - Afetler Sırasında Doğru Davranış Şekilleri - Afet Sonrası İlk Saatler
HEDEF GRUPLAR	Bireyler, kurum ve kuruluş çalışanları
YÖNTEMLER	Sunum destekli seminer, çok-kapan-tutun uygulaması
KATILIMCI MATERYALLERİ	Kitap, aile üyeleri için acil durum bilgi kartları, uygulama föyleri
VERSİYONLAR	- Lise versiyonu (40 dk.) - Halk versiyonu - Kurumsal versiyon
ÖNERİLEN GRUP BÜYÜKLÜĞÜ	50 Kişi

Kendimize ve sevdiklerimize güvenli yaşam çevreleri oluşturabilmek için afetleri anlamamız ve afetler yaşanmadan önce önlem almamız, gelecekte karşılaşılabileceğimiz durumlara hazırlanmamız önemlidir.

Güvenli Yaşam 1 Eğitimi, afetlerle ilgili temel bilgiler, afetlerde doğru davranış şekilleri, aile afet planı hazırlığı bilgilerinin paylaşıldığı yaygın tabanlı bir halk eğitimi olarak tasarlanmıştır.

Gençler ve yetişkinlere yönelik Güvenli Yaşam eğitimlerinin ilk basamağını oluşturan bu eğitim programında katılımcıların bireysel afet hazırlıklarını nasıl yapabileceklerini öğrenmeleri hedeflenmektedir.

Standart bir çatısı bulunan eğitimler, talepte bulunan meslek gruplarıyla ilgili bilgilerin içeriğe dahil edilmesiyle hedef gruplara göre özelleştirilebilmektedir.

Görüşler

Tülay DOKUR,
(Güvenli Yaşam Gönüllüsü)

Deprem her aklıma geldiğinde aslında ne kadar hazırlıksız olduğumu düşünüp endişelenmekten uyuyamıyordum.

Eğitimlere, bu konuda ne yapabileceğimi araştırırken rastladım. Güvenli Yaşam 1 Eğitimi'nin sadece 1 saat sürdüğünü öğrendiğimde katılmaya karar verdim.

Katıldıktan sonra gerçekten hayatım değişti. Kendimi depremden nasıl koruyabileceğimi, deprem öncesinde, anında ve sonrasında yapmam gerekenleri, çök-kapan-tutun hareketini, evde sallantı anında bana zarar verebilecek eşyaları sabitlemeyi, hepsini sadece 1 saate hem de hiçbir ücret ödmeden öğrendim.

Şimdi öğrendiklerimi çevremdekilerle paylaşıp, onları da Güvenli Yaşam Eğitimleri'nden haberdar ediyorum.

Beklenen deprem bir gün kapıyı çalacak, o gün pişman olmamak için herkes bu eğitimlere katılmalı.

Erkan Kırarslan
(Güvenli Yaşam Gönüllüsü)

Bu tür seminerler bilgi edinmemiz için çok önemli. Aslında eğitime katılmadan afetlerle ilgili yeterli bilgiye sahip olduğumu düşünüyordum.

1999 Depreminde İstanbul'da yaşayan biri olarak ister istemez deprem konusunda hassas oluyor insan.

Ancak eğitime katıldıktan sonra aslında sadece kendi evimde yaptığım hazırlıkların yeterli olmadığını örneğin alt kattaki komşumun evinde tadilat yaparken nelere dikkat etmesi gerektiğini de öğrendim. Afetler konusunda daha fazla bilgilenmem gerektiğini 2. ve 3. seviye eğitimlere de katılmam gerektiğini fark ettim.

Güvenli Yaşam 2 Eğitimi

GÜVENLİ YAŞAM 2 EĞİTİMİ	
AMAÇ	Afet ve acil durumlara yönelik temel bilgi ve becerileri kazandırmak
SÜRE	4 saat
İÇERİK	- Afet ve Acil Durumlar İçin Hazırlık - Kentlilik Bilinci - Küçük Yangınlara Müdahale Bilgisi - Tahliye Bilgisi - Genel İlk Yardım Bilgisi - Afetlerde Psikolojik Destek - Temel İhtiyaçların Karşıllanması - Afet Sonrası İyileştirme Çalışmalarına Katılım - Yerel Afet Gönüllüleri ile Çalışmak - Afet Türlerine Göre Öncesi, Sırası ve Sonrası Yapılacaklar - Aile Afet Planı Danışmanlığı - Afet Sonrası İlk Saatler
HEDEF GRUPLAR	Güvenli Yaşam 1 Eğitimini tamamlamış bireyler, kurum ve kuruluş çalışanları
YÖNTEMLER	Sunum destekli seminer, basit ilk yardım uygulamaları
KATILIMCI MATERYALLERİ	Kitap, uygulama föyleri
VERSİYONLAR	- Halk versiyonu - Kurumsal versiyon
ÖNERİLEN GRUP BÜYÜKLÜĞÜ	20 Kişi

Güvenli Yaşam 2 Eğitimi, bir önceki eğitim basamağında kazanılan bilgilerin özümseme beceriye dönüşmesini sağlamak için gerekli içerikleri sunan, afetlerin hemen sonrasında karşılaşılabilecek durumlar için hazırlık ve başa çıkma yöntemlerini içeren bir devam eğitimi olarak tasarlanmıştır.

Katılımcılara bu eğitimde afetlerde ve günlük hayatlarında ihtiyaç duyacakları bilgi ve beceriler kazandırılmaktadır. İlk yardım, yangın bilgisi gibi konuların yanı sıra eğitmenler, bir önceki eğitim programında aile afet planlarını hazırlamaya başlamış katılımcılara konuyla ilgili danışmanlık desteği sunmaktadır.

Güvenli Yaşam 1 ve Güvenli Yaşam 2 Eğitimi'ni sırasıyla tamamlayarak deprem ve diğer afetlere karşı bireysel hazırlığı öğrenen katılımcılar, ekipler halinde Yerel Afet Gönüllüsü olmaya davet edilmektedir.

Görüşler

Naci ALTEPE

(Güvenli Yaşam Gönüllüsü)

Güvenli Yaşam 1 Eğitimi'ni aldıktan sonra ikinci eğitime de katılmayı gerekli gördüm. Çünkü ilk eğitimde anlatılanlar afet konusunu ciddiye almamı sağladı. Hem ailemi hem de kendimi korumak ve neler yapmam gerektiğini öğrenmek için Güvenli Yaşam 2 Eğitimi'ne de katıldım.

Güvenli Yaşam 1 Eğitimi gibi ücretsiz olan 4 saatlik ikinci eğitimin, ilkinden daha uzun ve kapsamlı olduğunu gördüm.

Aile afet planı oluşturmak, afet çantası hazırlamak, genel ilk yardım, afet sonrası haberleşme gibi konuları içeren bu eğitim sayesinde, bir afetin öncesinde, anında ve sonrasında neler yapmam gerektiğini öğrendim ve bu konuda bilgili olmak beni oldukça rahatlatı.

Tüm İstanbul halkının bu eğitimleri alması gerektiğini düşünüyorum.

Halil KORKMAZ

(Güvenli Yaşam Gönüllüsü)

Güvenli Yaşam 2 Eğitimlerinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Bence çok faydalı bir seminerdi. Doğru bildiğimiz birçok şeyin yanlış olduğunu öğrendik. Örneğin doğru ilk yardımın nasıl yapılacağını öğrendim.

Bu bilgileri bilmeyen birinin uygulayacağı ilk yardımın aslında ne kadar tehlikeli olacağını, hangi yangınlara müdahale edebileceğimi ya da hangilerine müdahale edersem daha fazla zarar göreceğimi öğrendim.

Bu öğrendiklerimizin günlük hayatta da çok işimize yarayacağını düşünüyorum. Bu nedenle bu eğitimleri herkes almalı.

Afet tehlikesi altında olanlar kesin almalı ancak diğer vatandaşlar da almalı. Çünkü hayatta karşımıza çıkabilecek yangın, trafik kazası gibi küçük olaylarda bile gerçekten çok yetersiz bilgilere sahibiz.

Yerel Afet Gönüllüsü (YAG) Eğitimi

YEREL AFET GÖNÜLLÜSÜ EĞİTİMİ			
AMAÇ	- Gönüllü ekiplerle birlikte afetlere karşı toplumsal güçbirliği oluşturmak - Mahalle, okul, işyeri gibi yaşam alanlarındaki afet hazırlıklarını gerçekleştirme, afetler sırasında ve sonrasında ekip olarak ve uzman ekiplerle birlikte çalışma bilgi ve becerilerini kazandırmak		
İÇERİK	BÖLÜM 1	BÖLÜM 2	
	TOPLUMSAL HAZIRLIK VE ZARAR AZALTMA	TOPLUMSAL MÜDAHALE VE İYİLEŞTİRME	
	HALK VERSİYONU	KURUMSAL VERSİYON	ORTAK
	- İlk 72 Saat - İstanbul Afet Gönüllülük Sistemi - Afet Gönüllüsü Olmak - Kentsel Risk Azaltma - Mahallede Yapılabilecek Çalışmalar - Paydaşlarla çalışmak - Uygulamalar	- İlk 72 Saat - İstanbul Afet Gönüllülük Sistemi - Afet Gönüllüsü Olmak - Kurumsal Afet ve Acil Durum Planlama - Kurum Ölçeğinde Yapılabilecek Çalışmalar - Paydaşlarla çalışmak - Uygulamalar	- YAG Personeli Emniyeti - Müdahale Bölgesi - Afetlerde İlk Yardım - Küçük Yangınlara Müdahale - Hafif Kentsel Arama ve Kurtarma - Ekip Organizasyonu - İyileştirme Çalışmalarına Katılım - Uygulamalar
SÜRE	20 saat	4 saat	40 saat
HEDEF GRUPLAR	Güvenli Yaşam 1 ve 2 Eğitimlerini tamamlamış, 15-20 kişilik ekiplerden oluşan gönüllüler		
YÖNTEMLER	Sunum destekli seminer, Yagarya yerleşme simülasyonu, yangın tatbikatı, basit ilk yardım uygulamaları, aile afet planı yarışması, yerleşme ünitesi analizi, kentsel hafif arama kurtarma uygulamaları		
KATILIMCI MATERYALLERİ	Alıştırma Kitapları, bilgi Kartları, saha çalışması materyalleri ve giyim malzemelerini içeren çanta		
VERSİYONLAR	- Halk versiyonu - Kurumsal versiyon		
ÖNERİLEN GRUP BÜYÜKLÜĞÜ	20 kişi		

Toplumsal farklı kesimlerinin desteğinin alınması afet yönetiminin etkinliğini ve devamlılığını sağlamada kilit öneme sahiptir. Toplumsal aktif katılımına olanak veren en etkili yollardan biri de gönüllülüktür.

Yerel Afet Gönüllüsü Eğitimleri, afet öncesi, sırası ve sonrasında rol ve sorumluluklarının neler olduğunu bilen, kentsel hazırlıklara ve İstanbul afet yönetim sistemine organize bir yapı içerisinde destek olabilecek bilgi, beceri ve araçlara sahip yerel ekipler oluşturabilmek için hazırlanmıştır.

Zengin bir içeriğe sahip eğitim programına katılan gönüllülerinin eğitimler sonrasında, mahallelerinde, çalıştıkları kurumlarda afet öncesi ve sonrası hazırlıklarını yapabilecek donanımına sahip olmaları hedeflenmektedir. Eğitimlerin halk versiyonunda mahalle afet planı, kurumsal versiyonlarda kurum afet planı konsepti üzerinden ilerlenmektedir.

Uzman ekipler gelene kadar kendi bölgelerinde ilk müdahale yapabilme becerisi kazandırılan katılımcılara ekip olma, proje yönetimi, rapor yazma gibi tamamlayıcı konularla ilgili bilgilendirme de yapılmaktadır.

Bu kapsamlı eğitim programını tamamlayan gönüllülerin İstanbul için geliştirilen afet gönüllülük sisteminde yer alacak paydaş gönüllüler olması beklenmektedir.

Görüşler

Abdullah ÖZDEMİR
Öğrenci (25)

İstanbul Teknik Üniversitesi Gönüllülük Kulübü'nün bir üyesi olarak afetlerde harekete geçebilmek için eğitim almamız gerektiğine inanıyordum.

Bu nedenle üniversitemizde Yerel Afet Gönüllüleri için Afete Hazırlık eğitimi verileceğini öğrendiğimde ben de katıldım. Eğitim çok kapsamlı ve bilgilendiriciydi.

Yangının çeşidine uygun yangın tüpü kullanmak, insanlara yardım etmeden önce kendi güvenliğini sağlamanın önemi, risk analizi, ilk yardım gibi konularda eğitim aldım.

Daha sonra bu eğitimin İstanbul Teknik Üniversitesi Gönüllülük Kulübü'nün bütün üyelerine verilmesi için harekete geçtim.

Arkadaşlarım da bu eğitimi aldıktan sonra birlikte Acil ve Afet Müdahale Ekibi Projesi'ni hayata geçirdik.

Üniversitemizin rektörlüğü, Afet Yönetim Merkezi ve Güvenlik Merkezi tarafından desteklenen bu projede İstanbul Teknik Üniversitesi'nin bütün öğrencilerinin Yerel Afet Gönüllüleri için Afete Hazırlık eğitimi alması konusunda çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri

GÜVENLİ ŞEHİR GÜVENLİ YAŞAM EĞİTİMLERİ			
AMAÇ	- Doğal afet riskleri, kentsel afete hazırlık stratejileri, kentsel zarar azaltma yöntemlerine ilişkin farkındalık oluşturmak - Katılımcılara şehirselle ve yapısal ölçekte sorumluluk alabilecekleri konularla ilgili bilgi ve becerileri kazandırmak		
İÇERİK	- Doğal Afetler ve Şehirlerimiz Üzerindeki Etkileri - Afet Zararlarının Azaltılmasında Şehir Planlamanın Yeri ve Önemi - İmar ve Yapılanma Süreci - Kentsel ve Yapısal Riskler - Risk Analizi - Güvenli Şehirler - Kent ve Yapı Ölçeğinde Yapılması Gerekenler - Toplum Olarak Afetlere Hazırlanmak		
HEDEF GRUPLAR / VERSİYONLAR	KARAR VERİCİLER	TEKNİK ELEMANLAR	TOPLUM TEMSİLCİLERİ
	- Kaymakamlar - Belediye Başkanları - Başkan Yardımcıları - İlçe Müdürlükleri - İlçe Yöneticileri	- Mimarlar - Mühendisler - Şehir Planlamacıları	- Vatandaşlar - STK'lar, - Eğitim, Sağlık vb. sektör temsilcileri, - Muhtarlar
	3 saat	8 saat	4 saat
KATILIMCI MATERYALLERİ	Hedef grup özelinde hazırlanmış İSMEP Modül Kitabı		
ÖNERİLEN GRUP BÜYÜKLÜĞÜ	20 kişi		

Afet zararlarını azaltmaya yönelik şehir planlama, şehirlerin doğal kaynaklarını tüketmeden büyüyüp gelişmeleri ve insanların daha yaşanabilir ve güvenli yerleşmelerde yaşamaları üzerinde durmaktadır.

Şehir planlama yaklaşımları farklı paydaşları buluşturan katılımcı yöntemlerle uygulandığında somut başarılar elde edilebilmektedir.

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam eğitimi yerel yöneticilere, teknik elemanlara ve topluma yönelik üç versiyonla yaygınlaştırılmaktadır.

Eğitimlerde katılımcı gruplara, şehirselle, yapısal, toplumsal ölçekte alınabilecek önlemler ve bu doğrultuda sorumluluk alabilecekleri alanlar uygulamalı olarak aktarılmaktadır.

Katılımcılarla birlikte kentsel gözlem ve saha çalışmaları yapılmaktadır.

İlçe yerel yönetimleriyle uygulanan eğitimlerde, ayrıca, tüm hedef grupların bir araya geldiği ortaklaştırma toplantıları düzenlenerek, ilçeye özel riskleri içeren değerlendirme bulguları stratejik planlara dahil edilmesi amacıyla belediyelere raporlanmaktadır.

Görüşler

Süleyman ÖZTÜRK

(Sakaryalılar Kültür Yardımlaşma ve Sosyal Dayanışma Derneği)

Pendik Sakaryalılar Derneği aracılığı ile eğitimlere katıldım. Arkadaşlar önerdi, çok gerekli olmadığını düşünüyordum. Ancak, yaşadığım çevrede ne kadar risk olduğunu, özellikle çeşitli derneklerde görev alan bizlerin bu riskler için daha fazla çalışmamız gerektiğini bu eğitimde öğrendim.

4 saat süren bir eğitim olması aslında katılacak kişileri biraz zorlayacak gibi görünse de aslında öğrendikleriniz karşısında zamanın nasıl geçtiğini anlamayabiliyorsunuz.

Eğitimde öğrendiklerimizi sonra seçtiğimiz bir bölgede “Kentsel Gözlem” çalışması ile görmek yaşadığımız alanlarda kendi elimizle ne tür tehlikeler oluşturduğumuzu ortaya koyuyor.

Daha sonra tekrar salona dönerek bu tehlikeler için neler yapmalıyız başlığında gerçekleştirilen beyin fırtınası ise sorunlara nasıl çözüm üretmemiz gerektiğini gösteriyor.

Bu açıdan eğitim sadece sorunları göstermiyor aynı zamanda çözüm de sunarak yol gösterici oluyor. Katıldığım için çok memnunum, bütün ilçelerde bu eğitimler yaygınlaştırılması gereklidir.

Afet ve Acil Durum Planlama Eğitimi

AFET VE ACİL DURUM PLANLAMA EĞİTİMİ	
AMAÇ	- Kurum ve kuruluşların afet ve acil durumlara hazırlıklı olmasını sağlamak - Afetlere dirençli kurumlar oluşturmak
SÜRE	4 saat
İÇERİK	- Afet ve Acil Durum Planlama - Planlama İlkeleri - Ekiplerin Oluşturulması - Tehlike ve Risk Analizinin Yapılması - Zarar Azaltma Çalışmaları - Komuta ve Acil Durum Servislerinin Oluşturulması - Uygulama Yönergelerinin Hazırlanması - Eğitim ve Tatbikatların Önemi - Yardımlaşma ve İşbirliği Protokollerinin Yapılması - Acil Durum Malzemeleri Tedariki
HEDEF GRUPLAR / VERSİYONRLAR	Planlamada görevli kurum, kuruluş çalışanları
KATILIMCI MATERYALLERİ	Afet ve Acil Durum Planlama Rehberi, Tehlike ve Risk Analizi Formları
VERSİYONLAR	- İşyeri versiyonu - Okul versiyonu - Sağlık kurumu versiyonu
ÖNERİLEN GRUP BÜYÜKLÜĞÜ	20 Kişi

Kurumların bir afet durumunda doğru adımları atabilmesi, temelde can ve mal kaybını engelleyerek iş sürekliliğini sağlayabilmesi için planlama çalışmalarına gereksinim vardır.

Önceden yapılacak planlama ve hazırlık çalışmaları afetten en az zararla çıkılmasına yardımcı olmaktadır.

İşyerlerinin bu tür durumlara hazırlıklı olmasını gerektiren noktalar çeşitli yasal düzenlemelere de tabidir.

İşyerleri, hem hukuksal sorumluluklarını yerine getirmek hem de kendi işletmelerinin devamlılığını sağlamak için gereken önlemleri almakla yükümlüdür.

Afet ve Acil Durum Planlama Eğitimi, kurumlar için afet veya acil durumlara yönelik analiz, planlama, karar alma ve değerlendirme süreçlerini kapsayan bilgileri içermektedir.

Planlamanın sekiz ana adımı paylaşılarak katılımcılara afet ve acil durumlarda yapılacak çalışmalar aktarılmaktadır.

Eğitim programı okullar, sağlık kuruluşları ve işyerleri için hazırlanan üç versiyon ile yaygınlaştırılmaktadır.

Görüşler

Fahri ALTAY

(Şht. Öğrt. Hasan Akan İ.Ö.O. Okul Müdürü)

Okulda yürütülen planlama çalışması ile bina tahliye planı, acil çıkış kapıları acil durumlarda personel ve öğrencilerin toplanma yerleri, yangın söndürme, kurtarma, koruma, ilkyardım, lojistik destek, haberleşme, bilgilendirme ve tahliye birimlerinden oluşan Acil Durum Servisleri oluşturulması gibi pek çok konuyu kapsayan bir çalışma yürüttük.

Doğal olarak yürütülen bir çok çalışma başlığındaki işler için sorumlu personeller atadık. Bu personellerin sorumluluğundaki işlerin yapılması ve sürekliliğinin sağlanması için Afet ve Acil Durum Planlama Eğitimleri çok önemli.

Sivil Savuma Kanunu'ndan dolayı Okulumuzda sivil savunma planı yapılmakta ve düzenli olarak güncellenmektedir.

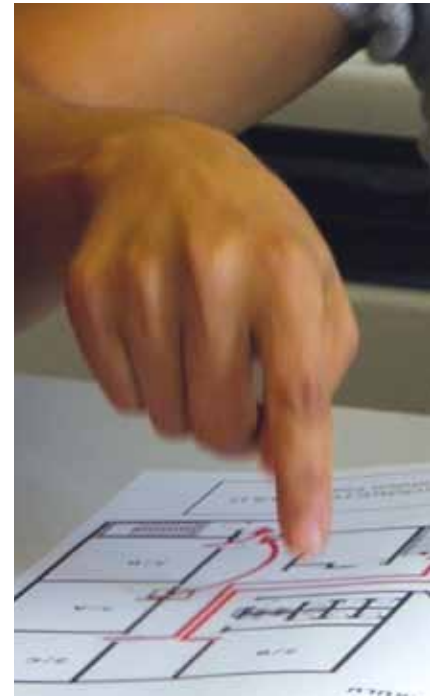
Ancak acil durum planlama çalışması sivil savunma planlamasını da kapsayan üst bir planlamadır.

8 adımda oluşan planlama çalışması olası bir afet anında öğrencilerin güvenliği gibi genel uygulamaların haricinde okul binası çevresindeki risklerden her öğrenci için acil durum bilgi kartına kadar çok kapsamlı olarak hazırlanmakta.

Planlama eğitimi ile bu planlamanın nasıl yapılacağını ve güncelliğini nasıl sağlayabileceğimizi paylaştık. Bu açıdan önemli bir eğitim.

Çünkü planın uygulayıcısı olan tüm personel çalışmanın birebir içinde yer alıyor.

Bu da personelin sorumlu olduğu çalışmanın tüm detayları ile kavranabilmesine imkan sağlıyor.

Fay hattına yakınlığı dikkate alındığında İstanbul'daki tüm okullarda yapılacak bu çalışmanın yaygınlaştırılmasının önemi daha da çok ortaya çıkıyor.

Eğitmen Eğitimleri

EĞİTMEN EĞİTİMLERİ	
AMAÇ	Güvenli Yaşam Eğitimlerinde görev alabilecek nitelikli eğitmen kadrosu oluşturmak
SÜRE	3 gün – 2 hafta
İÇERİK	• Eğitim ve Sunum Becerileri • Kurumsal Temsil • İletişim Teknikleri • Zaman Yönetimi • Kentsel Afet Risk Yönetimi • Projenin Tanıtımı • İlgili Eğitimin Eğitmen Eğitimi Versiyonu • Veri Tabanı Kullanımı • Sıkça Sorulan Soruların Yanıtlanması • Uygulama
HEDEF GRUPLAR / VERSİYONLAR	• Afet eğitimlerinde görev almak isteyen eğitmen adayları, gönüllüler • İlk yardım, yangın gibi uzmanlık eğitimleri için gerekli sertifikasyona/eğitimlere sahip olan eğitmen adayları
KATILIMCI MATERYALLERİ	Yönerge dokümanları, görev tanımları, sunum CD'si ve el notları, eğitim takip ve değerlendirme formları, ilk yardım, yangın, arama/kurtarma bölümleri için uygulama ve güvenlik materyalleri
VERSİYONLAR	• Güvenli Yaşam Çocuk • Güvenli Yaşam 1 • Güvenli Yaşam 2 • Yerel Afet Gönüllüsü • Güvenli Şehir Güvenli Yaşam • Afet ve Acil Durum Planlama

Güvenli Yaşam Eğitmenleri, eğitimlerin toplumla buluştuğu noktalarda katılımcılara etkili bir şekilde ulaşma ve değişim yaratmada değerli roller üstlenmektedir.

Eğitim programlarında görev alacak nitelikli eğitmen kadronun oluşturulabilmesi için, görev alınacak eğitim programı doğrultusunda süresi 3 gün ile 2 hafta arasında değişen eğitmen eğitimi programları bulunmaktadır.

Eğitmen eğitim paketinin standart uygulama yapısı, proje ihtiyaçları doğrultusunda, eğitmen kadronun hızlı bir şekilde artırılmasına olanak tanımaktadır.

Güvenli Yaşam Eğitimci Eğitimleri, temel eğitimci bilgi ve becerilerini kazanmış, temsil ettiği projeyi ve kurumları iyi tanıyan, çevresine ve topluma model olan, sorumluluk sahibi eğitimci yetiştirmek için teorik ve uygulamalı bölümlerden oluşmaktadır.

Kazandırılan bilginin pratiğe dönüştürülmesini sağlayacak yöntem ve uygulamalarla desteklenmektedir.

Konunun uzmanı kişiler tarafından topluma doğru bilgiler verilmesi amacıyla yetkinlik gerektiren eğitimci programlarında eğitimci adaylarının ilgili tamamlayıcı sertifikasyon / eğitimlere sahip olmaları beklenmektedir. Örneğin Güvenli Yaşam 2 eğitiminin ilgili bölümlerinde görev alacak eğitimcilerin ilk yardım, yangın eğitimi/sertifikasyonuna sahip olması beklenmektedir.

Güvenli Yaşam Eğitimcileri, edindikleri bilgi ve deneyimleri sosyal sorumluluk bilinci ile hem eğitimlerinde hem de günlük yaşamlarında kullanabilmektedir.

Görüşler

Ebru SÖZER
(Güvenli Yaşam Eğitmeni)

1998 yılında işim gereği sivil savunma ile tanıştım.

Deprem gerçeği ve hazırlıklarla ilgili, afetlere karşı nasıl korunabiliriz gibi konularda bir çok eğitime katıldım.

2004 yılında çalıştığım kurumda bir kentsel arama ve kurtarma takımı kurulacağını duyunca gönüllü olarak takıma girdim ve eğitim döneminden sonra bir takım oluşturduk.

Bu ekip ile birlikte birçok tatbikat ve operasyonlar gerçekleştirdik.

Eş zamanlı olarak eğitim birimi kurduk ve eğitimci belgeleri mızı alarak halka eğitimleri yaygınlaştırmaya başladık.

2006 yılında takımımızın davet edildiği bir konferansta İSMEP ile tanıştım ve bu projenin için de olmayı çok arzu ettim.

Çünkü İSMEP İstanbul halkını uyandırmak ve afet bilincini yaymak için ortak bir dil birliği oluşturmuş bir projeydi.

2009 yılında projede eğitimci eğitimine davet edildim. O günden beri bu projenin içinde Güvenli Yaşam Eğitimleri'ni İstanbul halkına ulaştırmaya çalışıyoruz.

İletişim Kampanyaları

Geleceğimizi Güçlendiriyoruz

❖ Kampanyada genel tanıtım, farkındalık yaratma ve bilgilendirme faaliyetlerinin yanı sıra olası bir İstanbul depremine karşı önlem alınması amacıyla adım atan ilk kurum olarak İstanbul Valiliği'nin proje kapsamında yürüttüğü çalışmalar duyurulmuştur.

İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP) kapsamında 16 – 17 Ağustos 2008 tarihleri arasında kamuoyunda afetler konusunda farkındalık yaratmak için bir kampanya yürütülmüştür.

Proje geliştirme aşamasının tamamlanmasını takiben İstanbul Halkına yönelik gerçekleştirilen kampanya İSMEP'in kamuoyunu bilinçlendirmeye yönelik gerçekleştirdiği ilk çalışmadır.

“Geleceğimizi Güçlendiriyoruz” ve “Güvenli Yaşam İçin Bir Adım Atalım” konsepti ile hazırlanan kampanyada İstanbul'da bulunan tüm kişi ve kurumların doğal afetler konusunda bilgi sahibi olmasını sağlamak ve afetlere yönelik çalışmalarını teşvik etmek amaçlanmıştır.

Bu kampanyada İstanbul depremine karşı önlem alınması amacıyla adım atan ilk kurum olarak İstanbul Valiliği'nin proje kapsamında yürüttüğü çalışmalar duyurulmuştur.

İstanbul Valiliği tarafından kampanya dahilinde okullar, hastaneler gibi bazı öncelikli kamu binalarının güçlendirme çalışmalarının tanıtımı yapılmıştır.

Kampanyada Taksim, Kadıköy, Beşiktaş ve Bakırköy meydanlarda kurulan stantlarda bilgilendirme materyalleri dağıtılmış ve çalışmalar açık hava reklam mecraları ile desteklenmiştir.

İstanbul Valisinin ve İl Afet ve Acil Durum yetkililerinin katılımıyla düzenlenen bu ilk kampanya kurumsal tanıtım ve toplum bilinçlendirme faaliyetleri ekseninde gerçekleştirilmiştir.

Kent yönetiminin hassasiyetle katılımı yerel ve ulusal medyada etki yaratmayı başarmıştır.

GELECEĞİMİZİ GÜÇLENDİRİYORUZ	
TARİH	Ağustos 2008
TEMALAR	• Geleceğimizi Güçlendiriyoruz • Güvenli Yaşam İçin 1 Adım Atalım
İLETİŞİM ÇALIŞMALARI	Açık hava mecraları, stant, basın ve halkla ilişkiler çalışmaları
DOĞRUDAN ERIŞİM	50.000 kişi

Güvenli Yaşam Gönüllüleri

❖ İSMEP, kamuoyu bilinçlendirme çalışmalarına Türkiye ve dünyaya örnek kesintisiz, uzun soluklu bir sosyal kampanya yapısı içerisinde devam etmektedir.

17 Ağustos 2009 tarihi, depremin 10. Yılı olması nedeniyle projenin genel iletişim planı içinde bundan sonra yürütülecek etkinliklerin başlatılması ve vurgulanmasında önemli bir tarihtir.

Bu nedenle, bu yıl düzenlenecek olan kampanyanın daha geniş kapsamlı olarak hazırlanması ve etkinliklerin tüm yıla yayılması planlanmıştır.

İstanbul Valiliğinin yaygın eğitim programları olarak hazırlanan Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin lansmanı 17 Ağustos kampanyası ile yapılmış ve İstanbul'da 10 büyük merkezde kurulan stantlarda eğitimler için ilk kayıtlar alınmaya başlanmıştır. Bu etkinlikte İstanbul'da konuyla ilgili faaliyet gösteren başlıca sivil toplum kuruluşları da yer alarak kendi stantlarında destek vermişlerdir.

Kent yönetimi ve sanatçıların katılımıyla yapılan toplumsal lansman, İstanbul'da konuyla ilgili kurum ve kuruluşları biraraya getiren 2 günlük Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Buluşması toplantısıyla desteklenerek tüm paydaşlara erişim sağlanmıştır.

Kampanyada Taksim'de çocuklar, gençler ve yetişkinler için özel parkurlar içeren Tehlike Avı Labirent oyunu halkın büyük ilgisi ile karşılaşmıştır.

Proje iletişim stratejisi doğrultusunda, korku ögesi içermeyen, insanların başarı ve yapabilirlik duygularına seslenen bu çalışma projenin bugün itibarıyla eriştiği 5,5 milyon kişiye ulaşmada önemli bir ilk adım olma özelliği taşımaktadır.

12 Kasım 2009 da düzenlenen devam kampanyasında ise, açık hava mecraları ve stant çalışmalarının yanısıra İstanbul Valiliği'nde medyanın da katılımıyla sanatçıları için Güvenli Yaşam Eğitimleri düzenlenmiştir. Hemen ardından Aralık 2009'da düzenlenen Uluslararası Sismik Riskin Azaltılması Konferansı'nda sosyal konular için özel bir bölüm ayrılarak paylaşım ve işbirliği ortamı sağlanmıştır.

Kampanyalar, konferans, kent yönetimi ve ilgili kurumları buluşturan zirve ile projeyi yakından tanıma fırsatı bulan paydaşlarla halen odaklı iletişim çalışmaları sürdürülmektedir.

GÜVENLİ YAŞAM GÖNÜLLÜLERİ	
TARİH	Ağustos 2009 Kasım 2009 2010, 2011 Odaklı iletişim çalışmaları
TEMALAR	- Güvenli Yaşam İçin 1 Adım Atalım, Eğitim Alalım - Annem Benim Kahramanım, çünkü o bir "Güvenli Yaşam Gönüllüsü" - Babam Benim Kahramanım, çünkü o bir "Güvenli Yaşam Gönüllüsü" - Ablam Benim Kahramanım, çünkü o bir "Güvenli Yaşam Gönüllüsü" - Abim Benim Kahramanım, çünkü o bir "Güvenli Yaşam Gönüllüsü"
İLETİŞİM ÇALIŞMALARI	Açık hava mecraları, stant, sosyal medya, kanaat önderleriyle çalışmalar
DOĞRUDAN ERIŞİM	150.000 kişi

Annem, benim kahramanım!

Çünkü, o bir "güvenli yaşam gönüllüsü".

**Güvenli Yaşam İçin
1
adım atalım
eğitim alalım**

Afete hazırlık eğitimleriyle
"Güvenli Yaşam Gönüllüleri"
arasına katılın.

www.guvenliyasam.org

T.C. İSTANBUL VALİLİĞİ

Harekete Geç

❖ Harekete Geç kampanyası 2013 yılında Türkiye Halkla İlişkiler Derneği'nin düzenlediği 12. Altın Pusula Halkla İlişkiler Yarışması'nda Kamu İletişimi dalında Altın Pusula Ödülü'ne layık görüldü.

İstanbul Halkına yönelik olarak İSMEP kapsamında hazırlanan eğitim ve bilinçlendirme programları kentin tüm yönleri ile deprem başta olmak üzere olası afetlere karşı hazırlanabilmesi için “Harekete Geç” konsepti ile bir kampanya yürütülmüştür.

Mayıs, Haziran, Ağustos ve Eylül 2012 tarihlerinde gerçekleştirilen kampanya daha önce yapılan iletişim çalışmaları ile bilinirliği artan Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin daha fazla yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Önceki yıllarda gerçekleştirilen iletişim çalışmalarını destekleyen ve tamamlayan bir kurguda hazırlanan kampanyada “Harekete Geç Eğitim Al”, “Harekete Geç Gönüllü Ol” ve “Harekete Geç Önlem Al” mesajları İstanbullulara ulaştırılmıştır.

Kampanya kapsamında Avcılar, Bakırköy, Taksim, Beşiktaş, Üsküdar, Kadıköy ve Maltepe’de kurulan stantlar ile İstanbul Halkına yönelik doğrudan bilgilendirme materyalleri dağıtılmış ve Güvenli Yaşam Eğitimleri için kayıt alınmıştır.

Ayrıca kampanya süresince gezici araçlar ile İstanbul’un çeşitli ilçelerinde bilgilendirme materyalleri dağıtılmış ve eğitimler için kayıt alınmıştır.

Kampanya süresince çalışmalar açık hava reklam mecraları ve kamu spotları ile desteklenmiştir.

Harekete Geç kampanyası 2013 yılında Türkiye Halkla İlişkiler Derneği'nin düzenlediği 12. Altın Pusula Halkla İlişkiler Yarışması'nda Kamu İletişimi dalında Altın Pusula Ödülü'ne layık görüldü.

HAREKETE GEÇ	
TARİH	Mayıs, Haziran, Ağustos, Eylül 2012
TEMALAR	- Harekete Geç - Güvenli Yaşam için 1 Adım Atalım, Eğitim Alalım
İLETİŞİM ÇALIŞMALARI	Açık hava mecraları, stant, gezici araç, sosyal medya, televizyon ve radyo iletişim çalışmaları
DOĞRUDAN ERIŞİM	115.750 kişi

HAREKETE GEÇ 3 GÖNÜLLÜ OL!

Depreme karşı sevdiklerinle birlikte güvende ol!

İleri ile 50 Bin İstanbullu gibi "Güvenli Yaşam Gönüllüsü" olmak için, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ya da www.guvenliyasam.org'a tıklayarak eğitim yerini ve zamanını seç. Her komşunu bilmeli ve depremde nasıl davranacağını önceden öğrenmeli.

Güvenli yaşam için 1 adım atalım eğitim alalım

0212 455 56 00

T.C. **İstanbul Valiliği**

İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİ

İPKB

AFAD

www.guvenliyasam.org

Bir Saat Bir Hayat

❖ İnsanların değişen iletişim alışkanlıkları da dikkate alınarak kampanyada geleneksel medya ile sosyal medyayı kapsayan ve açık hava reklam mecraları ile destekleyen entegre bir iletişim çalışması yürütülmüştür.

2009 yılında başlayan Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne katılımı artırmak için belirli periyotlarla İstanbul Halkına yönelik iletişim çalışmaları gerçekleştirilmiş ve eğitimlere davet edilmiştir.

Tüm İstanbul Halkının Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne katılmasını amaçlayan çalışmalarda daha fazla bireye ulaşmak için araştırmalar gerçekleştirilmektedir.

Yapılan araştırmalar sonucunda bireylerin eğitimlerin süresinin uzun olduğu, afetlere karşı bir şey yapılamayacağı ve başa çıkılamaz bir olgu olduğu gibi nedenlerle eğitimlere katılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2013 Yılında gerçekleştirilen kampanyada araştırma sonuçları dikkate alınarak eğitimin kısalığı ve hayati önemine vurgu yapılarak daha önceki kampanyalarda da kullanılan ve başarıma duygusuna hitap eden “Bir Saat Bir Hayat” konsepti kullanılmıştır.

İnsanların değişen iletişim alışkanlıkları da dikkate alınarak kampanyada geleneksel medya (radyo, televizyon, vb.) ile sosyal medyayı (facebook, twitter, vb.) kapsayan ve diğer kampanyalarda olduğu gibi tüm bunları açık hava reklam mecraları ile destekleyen entegre bir iletişim çalışması yürütülmüştür.

12-26 Ağustos 2013 tarihleri arasında yürütülen kampanya dahilinde halk ile doğrudan iletişim kurmak ve eğitimler hakkında bilgi vererek eğitimlere davet etmek için 17-18 ve 24-25 Ağustos tarihlerinde meydan ve alışveriş merkezlerinde olmak üzere 20 farklı lokasyonda stantlar kurulmuştur.

Kurulan stantlarda çocuklar ve yetişkinlere yönelik hazırlanan bilgilendirme materyalleri dağıtılmış ve Güvenli Yaşam Eğitimleri için kayıt alınmıştır.

BİR SAAT BİR HAYAT	
TARİH	Ağustos 2013
TEMALAR	- Bir saat bir hayat - Güvenli Yaşam için 1 Adım Atalım, Eğitim Alalım
İLETİŞİM ÇALIŞMALARI	Açık hava mecraları, stant, sosyal medya, televizyon ve radyo iletişim çalışmaları
DOĞRUDAN ERIŞİM	65.850 kişi

Depreme karşı

bir saat, bir hayat

Güvenli Yaşam Eğitimi'ne katıl,
depremde sevdiklerini nasıl
koruyacağını öğren.

GÜVENLİ YAŞAM İÇİN
1
adım atalım
eğitim alalım

www.guvenliyasam.org

ÜCRETSİZ EĞİTİM İÇİN HEMEN ARAYIN

0212 **455 56 00**

Web Sitesi ve Sosyal Medya

❖ Projenin web sitesinde bulunan temel bilgilendirme bölümlerinin yanı sıra eğitim başvurularının alındığı bir bölüm ve çocuklar için hazırlanan Tehlike Avı mikro sitesi yer almaktadır.

Toplum tabanlı modern afet yönetimi kapsamında toplum üzerinde farkındalık ve davranış değişikliği yaratmak amacıyla üretilen projeler ile bilgilerin ve yürütülen faaliyetlerin düzenli ve etkin bir biçimde toplumla paylaşılmasını gerektirmektedir.

Bu doğrultuda İSMEP kapsamında yürütülen Güvenli Yaşam Eğitimleri hakkında bilgilendirme yapılarak proje dahilinde yürütülen diğer çalışmalar ile gerçekleştirilen etkinliklerin paylaşıldığı kurumsal bir web sitesi olan www.guvenliyasam.org tasarlanmış ve 2009 yılında hayata geçirilmiştir.

Çocuklar için “Tehlike Avı” mikro sitesi, toplum eğitim modüllerinin dijitallerinin indirilebilir bir formatta yer alması gibi çocuklara ve yetişkinlere yönelik Güvenli Yaşam Kültürü’ne ait bilgilendirici faaliyetlerde yürütülen web sitesinin sosyal ağlarla entegrasyonu yapılarak kullanıcılar için etkin bir paylaşım ortamı sunulmaktadır.

Mikro sitede çocuklara yönelik hazırlanan bilgilendirme testini başarıyla tamamlayanlar Minik Güvenli Yaşam Gönüllüsü olabilmekte ve kendi adlarına hazırlanan özel sertifikaya sahip olabilmektedirler.

Web sitesi üzerinden Güvenli Yaşam başlığı altında çocuklardan yerel yöneticilere kadar geniş bir yelpazede hazırlanan toplum eğitimlerinin tamamı hakkında içerik bilgileri paylaşılmakta ve eğitimlere kayıt yaptırılabilir.

Günümüzün iletişim araçlarında getirdiği yenilikler ve ziyaretçilerden gelen talepler web sitesinin gelişimine yönelik düzenli olarak araştırmakta ve bu doğrultuda sitenin güncellemeleri yapılmaktadır.

İstekli kullanıcılarla etkin bir paylaşım ortamı oluşturabilmek için, Facebook ve Twitter sosyal ağları kullanılarak çeşitli dijital kampanyalar da gerçekleştirilmektedir.

/guvenliyasam.org

#birsaatbirhayat

/guvenliyasam

Güvenli Yaşam

İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP)

İSTANBUL AFAD

İL AFET VE ACIL DURUM MÜDÜRLÜĞÜ

[ANA SAYFA](#)
[KÜTÜPHANE](#)
[GÜVENLİ YAŞAM](#)
[ETKİNLİKLER](#)
[BASIN ODASI](#)
[İLETİŞİM](#)
[EN](#)

GÜVENLİ YAŞAM ÇAĞRI MERKEZİ: 0212 455 56 00

ÇOCUK

Güvenli Yaşam Eğitimleri yer ve tarihleri için tıklayınız.

Depreme karşı
bir saat, bir hayat

Bir saat süren ücretsiz **Güvenli Yaşam Eğitimi**'ne katılın. Hayatınızı riske atmayın.

ÜCRETSİZ EĞİTİM İÇİN HEMEN ARAYIN 0212 455 56 00

Risk Durumlarında Kültürel Mirasın Korunması, Fersatlar ve Tehdider

UNESCO Dünya Miras Sözleşmesi'nin kabul edildiği 16 Kasım 1972 tarihinden 40. yıldönümünde Risk

Devlet

Depreme karşı bir saat bir hayat kampanyası başlıyor

Güvenli Yaşam Gönüllüleri Eğitimi'nin "1 Saat 1 Hayat" kampanyası ile devam ediyor

Devlet

Bir Saat Bir Hayat Kampanyası Başın Toplantısı Gerçekleştirildi

İstanbul Vali Yardımcısı Günay Özdemir, düzenlediği basın toplantısında depreme karşı "Bir Saat Bir Hayat" kampanyası ile

Devlet

GÜVENLİ YAŞAM ÇOCUK

GÜVENLİ YAŞAM ÇOCUK

[ÇİZGİ FİLMLER](#)
[OYUN](#)
[TİYATRO](#)
[ÇİZGİ ROMAN](#)
[KENDİNİ DENE](#)
[GÜVENLİ YAŞAM](#)

Tehlike Avı

Bir deprem sırasında evinizde tehlike yaratabilecek eşyalar nelerdir?

Deprem sırasında diğer eşyalar bizi yaralamasın diye ne yapmalıyız?

Evdeki eşyaların bizi yaralamalarını başka nasıl önleriz?

Depreme hazır olmak için neler yapabiliriz?

Afet çantası nedir?

KENDİNİ DENE

Tehlike Avı oyunuyla doğru cevabı bulmak için yarışın.

Sultanahmet Meydanı

Proje Geliştirme Çalışmaları

Kurumsal İşbirlikleri ile Yaygınlaştırma Modelleri

Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimleri

❖ 15.000 kişiye ulaşılması hedeflenen Projede, gönüllülük esası ile görev alan öğretmenlerin katkıları ile 37.195 kişiye ulaşılmıştır.

Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimleri ile İstanbul genelinde bireysel ve toplumsal düzeyde afetlere özellikle de deprem afetine karşı hazırlıklı olabilmek için yaşam biçimini afetlere hazırlıklı olacak şekilde değiştirecek bilincin oluşturulması hedeflenmiştir.

Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık eğitim programının yaygınlaştırılması amacıyla İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü ile protokol yapılmıştır.

Bu protokol kapsamında ilköğretim ve/veya orta öğretim okullarında görev yapan rehberlik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmenleri arasından gönüllülük esasına (özel ilgi ve isteği olan) dayalı olarak seçilen 94 öğretmen eğitici eğitimi almıştır.

Bu öğretmenler, kendi okulundaki veya çevre okullardaki öğrenciler, veliler ve öğretmenler için üç ayrı hedef gruba Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimi'ni vermiştir.

Afetlere yönelik hazırlık çalışmaları afetler sonrası oluşabilecek zararların en aza indirilebilmesindeki en değerli çabalaradır.

Bu çabalar ve işbirliklerinin bir seferberlik olarak algılanmasını sağlamak, sürdürülebilirlik konusunda bir çok sosyal paydaşın proje içerisinde yer almasında önemli bir başlangıç olmuştur.

15.000 kişiye ulaşılması hedeflenen Projede, gönüllülük esası ile görev alan öğretmenlerin katkıları ile 37.195 kişiye ulaşılmıştır.

Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimleri, eğitmenlik konusunda profesyonel olan insan gücünün, toplum yararına daha fazla katkıda bulunabilmesi ve gönüllülük esasına dayalı halkın bilinçlendirilmesine katkıda bulunulması noktasında değer katan bir proje olmuştur.

Yaygın eğitimlere yönelik ilk uygulama olan Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimleri Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne de model oluşturmuştur.

KİŞİ VE AİLELER İÇİN AFETE HAZIRLIK EĞİTİMLERİ	
UYGULAMA	İSMEP kapsamında geliştirilen Kişi ve Aile için ilk 72 Saat Eğitim Modülü'nün halka yaygınlaştırılması amacıyla İstanbul Milli Eğitim ile birlikte yapılan protokol kapsamında gönüllü öğretmenler aracılığıyla okullarda öğrenci, veli ve öğretmenlere yönelik eğitimler düzenlenmiştir.
UYGULAMA DÖNEMİ	2009 - 2011
ÇIKTILAR	Hedef kitleye yönelik eğitim programları (Eğitici Eğitimci, Öğrenci, Öğretmen, Veli), Eğitim Takip Sistemi ve Web Tabanlı Veri Giriş Sistemi
ERİŞİM	• 3.667 öğretmen • 25.214 öğrenci • 8.314 veli

Görüşler

Şima KOTİL

(Sınıf Öğretmeni)

Her şeyden önce kendi adıma bu eğitimden aldığım farkındalık oldu.

Ben depreme ne kadar hazırlıksız olduğumu fark ettim. Kendim, ailem ve görev yaptığım kurum adına eksik olan hazırlıkların şuan olabilecek bir depremde nelere yola açabileceğini fark ettim.

13 Yaşında bir oğlum var, işte veya başka bir yerde olduğumdan dolayı zaman zaman evde bırakıyorum.

Oğluma bu bilgileri öğretmemekten dolayı onun başına gelebilecekleri düşündüm, Bu kazandığım bilgileri sadece mecbur olduğum benden beklenen yerlerde değil hatta başka alanlarda da kullanmayı da düşünüyorum.

Üniversite Gönüllüleri

❖ Proje süresince eğitimlerin organizasyonundan gerçekleştirilmesine kadarki tüm süreçleri gönüllü gerçekleştiren öğrenciler için onlara sürekli destek olacak bir proje ekibi oluşturulmuştur.

İstanbul'da 9 devlet 36 vakıf olmak üzere 45 üniversite ve 350.000'e yakın üniversite öğrencisi bulunmaktadır.

Öğrencilerin gerek kendi yaşam alanlarında gerekse halkın afetlere hazırlık çalışmalarında gönüllü olarak yer almalarını sağlamak ve bireysel sosyal sorumluluğu desteklemek için İSMEP üniversite öğrencilerine yönelik çalışmalara önem göstermektedir. Bu doğrultuda Yıldız Teknik Üniversite öğrencileri ile ortak bir çalışma gerçekleştirmiştir.

Yıldız Teknik Üniversitesi işbirliği ile yürütülen projede Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Kulübü'nün öğrencileri gönüllü olarak üniversitenin Beşiktaş ve Davutpaşa'daki yerleşkelerinde 6 adet stant açarak arkadaşlarına projeyi anlatmışlardır.

Ayrıca üniversitenin her iki yerleşkesinde gerçekleştirilen buluşma toplantıları ile gönüllü adaylarına projenin detayları aktarılmış ve Güvenli Yaşam Eğitimleri tanıtılmıştır.

Stantlarda ve toplantılarda yürütülen tüm çalışmalarda Yıldız Teknik Üniversitesi için özel olarak hazırlanan afişler ve el ilanları kullanılmıştır. "Abim Benim Kahramanım" ve "Ablam Benim Kahramanım" temalı ve üzerinde "Yıldız Teknik Üniversiteliyim ve Gönüllüyüm" yazılı afişler tüm fakülte binalarına asılarak stantlara yönlendirme yapılmış, ayrıca öğrencilere yoğun olarak ulaşılabilen giriş kapıları, kantinler gibi mecralarda el ilanları dağıtılmıştır.

Gönüllü olarak projede yer almak için başvuran öğrenciler, gerçekleştirilen mülakatlar sonrası 3 gün süren Güvenli Yaşam 1 Eğitimi Eğitim Programı'na katılmışlardır.

Eğitmen eğitimi programı sonrası gönüllü öğrencilerin gerçekleştirecekleri eğitimlerde onlara destek olmada kilit öneme sahip İstanbul genelindeki mahalle muhtarlarının katıldığı ve projenin tanıtıldığı bir toplantı düzenlenmiştir.

ÜNİVERSİTE GÖNÜLLÜLERİ	
UYGULAMA	Yıldız Teknik Üniversitesi gönüllü öğrencileri ile üniversitede ve İstanbul'un çeşitli mahallelerinde Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin verilmesi.
UYGULAMA DÖNEMİ	2010 - 2011
ÇIKTILAR	Projeye özel afiş ve el ilanları 24 Gönüllü Eğitimci
ERİŞİM	1.357 kişi

Bu toplantıda gönüllüler atandıkları mahallenin muhtarı ile tanışma fırsatı bulmuş ve eğitim planlama çalışmalarına başlamışlardır.

Projenin tüm süreçlerini gönüllü gerçekleştiren öğrenciler için onlara sürekli destek olacak bir proje ekibi oluşturulmuş ve eğitimleri sırasında Güvenli Yaşam Eğitimcileri rehberlik desteği sağlamıştır.

Görüşler

Pelin AKBABALI
(Yıldız Teknik Üniversitesi Öğrencisi)

Beşiktaş Yıldız'daki stant aracılığı ile kampanya hakkında bilgim oldu. Bana göre üniversite öğrencilerinin gönüllü faaliyetlerde yer alması her zaman desteklenmesi ve teşvik edilmesi gereken çalışmalardır.

Bu nedenle hemen stanta kayıt yaptırıldım. Daha sonra bilgilendirme toplantısına ve sonrasında 3 gün süren bir eğitime katıldım. Çalışmada her şey düşünülmüş. Eğitim vermek isteyen gönüllü arkadaşların eğitim verecekleri mahallenin muhtarı ile tanışabilecekleri toplantı dahi organize edildi.

Gerçekleştirdiğimiz her eğitimde rehberlik desteği aldık. Eğitimlerde edindiğim ve ileride hayatımın çeşitli evrelerinde kullanabileceğim bilgilerin haricinde bu çalışma ile yaptığım işe inanmayı da öğrendim.

Eğitimlerin birinde 1 katılımcı vardı, eğitimi ileri bir tarihe erteleyebildik ama bu eğitime inanarak gelen bir kişinin geri çevrilememesi gerektiğini öğrendim.

Her açıdan benim için çok faydalı bir çalışma oldu. Gönüllü faaliyetlerin her zaman gönüllü için de çok faydalı olduğuna bir kere daha inandım.

SOS Çevre Gönüllüleri

❖ SOS Çevre Gönüllüleri STK'larının sahip olduğu ağda yer alan kişilere ve İstanbul Anadolu Yakası'nda bir çok okula eğitimlerin ulaşmasına destek olmuşturlardır.

Aktif ve katılımcı vatandaşların sivil inisiyatifi ile oluşturulan Sivil Toplum Kuruluşları (STK) toplumun tüm katmanlarına ulaşmada anahtar bir rol üstlenmektedir.

Güvenli Yaşam Eğitimlerinin yaygınlaştırılmasında STK'lar sosyal-örgütsel kaynakları, komşuluk ve hemşerilik olguları gibi ağları ile hem eğitimlere katılmada hem de eğitimleri yaygınlaştırmada altyapıyı sağlarlar.

Bu nedenle Güvenli Yaşam Eğitimlerinin tüm topluma yaygınlaştırılması aşamasında STK'lar önemli bir noktada konumlandırılmıştır.

Bu kapsamda STK'ların desteği ile Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin yaygınlaştırılmasına yönelik bir çok çalışma yürütülmektedir.

23 Yıllık bir STK olan SOS Çevre Gönüllüleri Platformu Gönüllüleri ile Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin yaygınlaştırılması işbirliği de bu doğrultuda hayata geçirilen bir çalışmadır.

Çalışmada öncelikle SOS Çevre Gönüllüleri'nin mevcut eğitim programı ile Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin entegrasyonu yapılmıştır.

Hazırlanan eğitim programı SOS Çevre Gönüllüleri Platformu'nun üyeleri ile paylaşılmıştır. Daha sonra platformun sahip olduğu ağda yer alan diğer gönüllülere yönelik eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Yine eğitimlerin yaygınlaştırılması aşamasında gönüllülerin desteği ile İstanbul Anadolu Yakası'nda yer alan bir çok okulda eğitimleri verilmiştir.

Gönüllülerin desteği ile yaygınlaştırılan eğitimlerin tamamını Güvenli Yaşam Eğitimcileri vermiştir.

SOS Çevre Gönüllüleri'nin verdikleri gönüllü destek ile eğitimlerin yaygınlaştırılması devam etmektedir.

SOS ÇEVRE GÖNÜLLÜLERİ	
UYGULAMA	Güvenli Yaşam Eğitimlerinin STK'larla yalpan işbirliği ile yaygınlaştırılması
UYGULAMA DÖNEMİ	2013 – Devam Ediyor
ERİŞİM	1.851 kişi

Görüşler

Necati ALTÜRK
(SOS Çevre Gönüllüleri Platformu Gönüllüsü)

Sivil Organize Semtler Çevre Gönüllüleri Platformu olarak bir çok toplumsal ve çevre problemlerine karşı 23 yıldır çeşitli çalışmalar yürütüyoruz.

Yaşadığımız dünyayı bir sonraki nesle devrederken daha az sorunla devretmeyi ve onların aynı duyarlılıkta olmalarını amaçlıyoruz.

Bu açıdan afetlerle mücadele için yaptığımız çalışmaları çok önemsiyoruz.

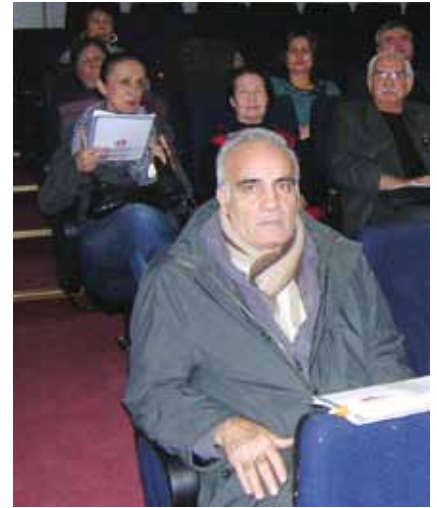
Doğa olaylarının afete dönüşmesini sağlayan ve bizlere bu kadar büyük zararlar vermesini sağlayan yine bizleriz.

Bu nedenle kendi çevremizden başlayarak her bireyin bu bilinçle risklerini azaltmasını hedeflemeliyiz.

Bu kapsamda Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne önce kendi gönüllülerimiz ile katıldık.

Daha sonra okullarda, mahallelerde ve ulaşabildiğimiz tüm herkese eğitimlerin ulaşması için çalışmalar yürütmekteyiz.

Eğitimlerin yaygınlaştırılması için çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Turizm Tesislerinde Güvenli Yaşam Eğitimleri

❖ İşbirliği kapsamında, turizm tesislerinin acil durum planlarının hazırlanması ve eğitmen eğitimi programlarının uygulanması ile eğitimlerin yaygınlaştırılmasına devam edilmesi gibi önerilerin uygulanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

İstanbul’u her yıl 5 milyon üzerinde turistin ziyaret etmekte ve olası bir afet durumunda turizm tesislerinin hazırlıklı olması gerekmektedir.

Bu nedenle İSMEP kapsamında Turistik Otelciler İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği’nden (TUROB) gelen talep doğrultusunda bir iş birliği yapılmıştır.

TUROB işbirliği ile Güvenli Yaşam Eğitimlerinin yaygınlaştırılması çalışmasının ilk etabında birlikteki otel güvenlik müdürlerine yönelik gerçekleştirilen bir toplantı ile Güvenli Yaşam 1 ve 2 Eğitimlerinin tanıtımı yapılmıştır.

Yapılan tanıtım sonrası katılımcılarla bu eğitimlerin tesis personellerine yönelik yaygınlaştırılması kararı alınmıştır.

Çalışma kapsamında turizm tesislerine yönelik özel bir eğitim programı geliştirilmiş ve yaygınlaştırılmasına başlanmıştır.

Gerçekleştirilen eğitimler sonrası eğitimlerin değerlendirilmesi için TUROB ile bir toplantı daha gerçekleştirilmiş ve gelen geri dönüşler değerlendirilmiştir.

TUROB üyeleri eğitimlerin tüm personellerine yönelik yaygınlaştırılması için bazı proje önerileri sunmuşlardır.

İşbirliği kapsamında, turizm tesislerinin acil durum planlarının hazırlanması ve eğitmen eğitimi programlarının uygulanması ile eğitimlerin yaygınlaştırılmasına devam edilmesi gibi önerilerin uygulanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

TURİZM TESİSLERİNDE GÜVENLİ YAŞAM EĞİTİMLERİ	
UYGULAMA	Turistik Otelciler İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği (TUROB) işbirliği ile turizm tesislerine Güvenli Yaşam Eğitimlerinin yaygınlaştırılması
UYGULAMA DÖNEMİ	2013 – Devam Ediyor
ERİŞİM	49 otel 4.365 kişi

Görüşler

Ferbal YAMAN
(TUROB Dış İlişkiler Sorumlusu)

Turistik Otelciler, İşletmeciler ve Yatırımcılar Birliği olarak sektörel anlamda ilk kez bu kadar geniş kapsamlı bir eğitim çalışması gerçekleştirdik.

Tabi burada Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin otellerimizde yaygınlaştırılmasında proje ekibinin destekleri yadsınamaz.

Eğitimler öncelikle büyük otellerimizde başladı ve daha sonra küçük otellerle yaygınlaştırma çalışmalarımıza devam ettik ve önemli sayılara ulaştık.

Dolayısı ile çarpan etkisi de dikkate alındığında bu bilgilerin daha fazla insana ulaşması çok daha memnun edici oldu.

Hizmet sektörü olarak otellerimizden eğitime katılamayan otel personelleri için eğitimlerin tekrar edilmesi ve eğitime katılanların memnuniyetlerini bildirmeleri gibi çok önemli geri bildirimler aldık.

TUROB olarak eğitimleri devam ettirme arzusundayız.

Önümüzdeki dönemde çalışmalarımızı hızlandırarak eğitimlere devamlılık kazandırmayı amaçlıyoruz.

Pilot Uygulamalar

Afet Zararlarını Azaltmaya Yönelik Şehir Planlama ve Yapılaşma: Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri

❖ Akademisyen ve uzmanların doğrudan görev aldığı eğitimler ile Kentsel Gözlem ve Saha Çalışmaları ile katılımcılar kendi ilçelerinin risklerini analiz etmektedirler.

Yerel yönetimlerin afetlere hazırlıkta yapacakları çalışmaların önemi ve bu çalışmaların desteklenmesi amacıyla İSMEP'in iki pilot belediyesi olan Bağcılar ve Pendik Belediyeleri'nde yerel yöneticilere, teknik personele ve toplum temsilcilerine yönelik Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

Eğitimlerin hazırlanmasında ve uygulamasında akademisyenler ve uzmanlar doğrudan görev almışlardır.

Genel çerçevesi ile 3 bölümden oluşan eğitimlerin 1. bölümünde teorik bilgiler katılımcılar ile paylaşılmaktadır.

2. bölümde ise seçilen bir yapı adası gezilmekte ve risk teşkil edebilecek unsurlar belirlenmektedir.

Son bölüm olan 3. bölümde ise tüm katılımcıların dahil olduğu beyin fırtınası yapılarak stratejiler geliştirilmektedir.

Geliştirilen stratejileri öğrenilen teorik bilgiler, incelenen yapı adası üzerindeki riskler ve ilçe düzeyinde katılımcıların daha önce karşılaştığı ve afetlerde risk teşkil edebilecek durumlar belirlenmektedir.

Ayrıca eğitimler sonrasında üç grubu bir araya getirmek ve sorunların çözümünde ilgili taraf ve sorumlu kuruluşların rollerinin netleştirilmesini sağlamak amacıyla Bağcılar ve Pendik Belediyeleri'nde Ortaklaştırma Toplantısı düzenlenmiştir.

Böylelikle ayrı ayrı hedef gruplar şeklinde yürütülen eğitim programının, grupların birbirlerinin sorumluluklarını anlama ve deneyimlerini paylaşarak ortak hareket edebilme olanağını yaratması hedeflenmiştir.

Ortaklaştırma toplantıları sonrası alınan kararlar stratejik planlarda yer alması için raporlanarak belediyelere öneri olarak sunulmuştur.

AFET ZARARLARINI AZALTMAYA YÖNELİK ŞEHİR PLANLAMA VE YAPILAŞMA: GÜVENLİ ŞEHİR GÜVENLİ YAŞAM EĞİTİMLERİ	
UYGULAMA	ISMEP kapsamında Yerel Yönetici, Teknik Personel ve Toplum Temsilcilerine yönelik şehirlerde doğal tehlikelere bağlı olarak ortaya çıkabilecek risklerin azaltılması, güvenli yerleşme alanlarının ve afete hazırlık bilincinin oluşturulması amacıyla "Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri" Bağcılar ve Pendik Belediyeleri'nde düzenlenmiştir.
UYGULAMA DÖNEMİ	2009
ÇIKTILAR	Hedef kitleye yönelik eğitim programları (yerel yönetici, teknik personel ve toplum temsilcisi)
ERİŞİM	• 121 Yerel Yönetici • 41 Teknik Personel • 542 Toplum Temsilcileri • 40 Ortaklaştırma

Görüşler

Ali ÖRÜNÇ

(Çorum Sungurlu İnegazili Köyü Derneği)

Eğitim öncesi bir bilgilendirme broşürü göndermişlerdi derneğe. Anlatılacak konu nedeniyle önce belediye çalışanlarını eğitsinler bizim yapabileceğimiz bir şeyler yok diye getiriyor.

Sonuçta sivil toplum olarak bu alanda çok bir şeyler yapamayız diye düşündüm. Üniversiteden hocaların eğitim verecek olması nedeniyle derneğimiz adına sorumsuz davranmamak için katıldım.

Eğitimlerde aslında bizlerin ilçemizdeki riskleri azaltmak için bilmediği bir çok şey olduğunu öğrendim. Daha önce evde bazı depremle ilgili hazırlıklar yapmıştım ama ilçemiz içinde bir çok şey yapmamız gerekiyormuş.

Özellikle il dernekleri ya da belirli konularda dayanışma amaçlı oluşturulan bizim gibi derneklerin bu çalışmalarda ne kadar önemli olduğunu gördüm.

Sonuç olarak bizler yaşadığımız alanlarda nelerle karşılaştığımızı bilmez ve karar vericilere bildirmezsek o sorun çok daha uzun vadede çözülecek demektir.

Okul Afet ve Acil Durum Planlama Çalışmaları

❖ İki pilot okulda gerçekleştirilen bu çalışma ile yaygınlaştırılabilir bir model oluşturulmuş ve diğer ilçelerde yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmıştır.

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan iş birliği çerçevesinde gerçekleştirilen Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimleri projesinin alt çalışması olarak biri Avrupa Yakası diğeri Anadolu Yakası'nda olmak üzere iki okulun Afet ve Acil Durum Planlama çalışması örnek bir çalışma olarak hayata geçirildi.

Çalışma ile okullarımızda olası risklerin değerlendirilmesi ve azaltılması, bir sarsıntı esnasında düşerek veya devrilerek zarar verebilecek eşyaların sabitlenmesi; fiziksel ve çevresel korunma önlemlerinin alınması; güvenli bir tahliye planı hazırlanması; öğrenciler ve çalışanlar arasında çıkabilecek panik ve kargaşayı önleyici tedbirler alınması; müdahale ve iyileştirme kapasitesinin geliştirilmesi, konu ile ilgili eğitimler gibi diğer hazırlık faaliyetlerinin de tamamlanarak afetlere karşı tüm yönleri ile hazırlanılması hedeflenilmiştir.

Okulların mevcut sivil savunma planları ile entegre içinde hazırlanarak mevcut planları tek çatı altında toplayan çalışma üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada okul yönetici ve personellerine nasıl planlama yapılabileceğini anlatan Afet Acil Durum Planlama Eğitimi verilmiştir.

İkinci aşamada planda görev alanlarla birlikte katılımcı bir yaklaşımla Afet ve Acil Durum Planı hazırlanmıştır. Böylelikle planın kağıt üzerinde kalmaması ve gerekli güncellemelerin yapılabilme imkanı oluşturulmuştur.

Üçüncü aşama da ise tüm personel ve öğrencilerin katıldığı bir tatbikat gerçekleştirilmiş ve hazırlanan planın başarılı bir şekilde uygulanabilirliği sağlanmıştır. İki pilot okulda gerçekleştirilen bu çalışma ile yaygınlaştırılabilir bir model oluşturulmuş ve diğer ilçelerde yaygınlaştırma çalışmalarına başlanmıştır.

OKUL AFET VE ACİL DURUM PLANLAMA ÇALIŞMALARI	
UYGULAMA	Çalışma ile Şehit Öğretmen Hasan Akan ve TOKİ Erdem Beyazıt İlköğretim okullarında Afet ve Acil Durum Planlama eğitimi verilmiş ve planlama çalışmaları yapılmıştır.
UYGULAMA DÖNEMİ	2010 - 2011
ÇIKTILAR	- İki Okulun Afet Acil Durum Planı - Afet Acil Durum Planlama Eğitimi
ERİŞİM	115

Görüşler

Mustafa AKGÜN
(Rehber Öğretmen)

Kişi ve Aileler İçin Afete Hazırlık Eğitimleri'nin yaygınlaştırılması çalışmalarında gönüllü eğitimci olarak görev aldım ve okulumuzda öğrenci, öğretmen ve velilerine yönelik eğitimleri gerçekleştirmiştim.

Okulumuzda Afet Acil Durum Planlama çalışmasının yapılması bu eğitimleri tamamlayıcı bir nitelikte oldu. Gerek okul personeli gerekse öğrenci ve velilerimiz olası bir depreme karşı nasıl hazırlanacakları konusunda bilgilendiler.

Ancak planlama çalışması ile bir afet anında atmamız gereken her adım planlanmış oldu ve yapılan tatbikatlarla da planın uygulanabilirliğini sağladık.

Emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum, inşallah bu çalışmalar bütün okullarımızda yapılır.

Enerji Verimli Akıllı Okul

❖ İSMEP ile yapılan altyapı sistemlerine ek olarak okul çatısına 10 kW'lık güce sahip güneş panelleri ve solar performans izleme sisteminden oluşan güneş enerjisi sistemi kurulmuştur. Ayrıca ilk kez bir kamu okulunda 1kW'lık güce sahip yerli üretim Güneş Ağacı kurulmuştur.

İSMEP'in B Bileşeni kapsamında yürütülen güçlendirme ve yeniden inşa çalışmaları ile yapısal sistemin iyileştirilmesi ve dayanımın artırılmasının yanı sıra yağmur suyu hasat sistemi, fotoselli musluklar, yoğunlaşmalı kazan sistemleri, mantolama ve yalıtım sistemleri gibi enerji verimliliğine yönelik uygulamalar yapılmaktadır.

Enerji verimliliğine yönelik uygulamaların yapıldığı okullardan biri olan Bahçelievler Kazım Karabekir İlköğretim Okulu'nu pilot olarak seçilmiştir.

İPKB, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü – Helenik Kalkınma Fonu desteği, Karteco Danışmanlık proje ortaklığı ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği ile hayata geçirilmiştir.

Proje kapsamında İSMEP ile yapılan altyapı sistemlerine ek olarak okul çatısına 10 kW'lık güce sahip güneş panelleri ve solar performans izleme sisteminden oluşan güneş enerjisi sistemi kurulmuştur. Ayrıca ilk kez bir kamu okulunda 1kW'lık güce sahip yerli üretim Güneş Ağacı kurulmuştur.

Her iki sistemden üretilen enerji, izleme sistemi sayesinde okuldaki bir TV ekranından ve projeye ait web sayfasından takip edilmesi sağlanmıştır.

Aynı zamanda enerji verimliliğine yönelik eğitimler ile öğrenci, veli, öğretmenler bilgilendirilmiştir.

Ayrıca, okul binalarında enerji verimliliğinin ve yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi ve kullanılmasına yönelik yönetmeliklerin, uygulamaların ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla 13 Şubat 2013 tarihinde 92 kişinin katılımı ile bir toplantı düzenlenmiştir.

Hem farkındalık yaratmak hem de enerji kaynaklarının daha çeşitli kullanılmasını ve verimli okulların oluşturulması için referans bir çalışma olmuştur.

İSMEP'in de vizyonu olan yaşam kalitesi yüksek, yeşil bina konseptinde hazırlanmış, enerji verimliliği ön plana çıkmış, ekonomik kazanımlara sahip, sürdürülebilirliği güçlü binalar oluşturulması üzerine örnek bir proje olarak hayata geçirilmiştir.

ENERJİ VERİMLİ AKILLI OKUL	
UYGULAMA	Okullarda yürütülen güçlendirme ve yeniden inşa çalışmaları ile okulların yapısal dayanımlarının artırılmasının yanı sıra enerji tasarrufuna katkı sağlayacak uygulamaların yapıldığı okullardan biri olan Bahçelievler Kazım Karabekir Okulu'nda doğal enerji kaynaklarıyla enerji üretimi konularında farkındalık yaratmak ve enerji verimliliğini teşvik etmek amacıyla Enerji Verimli Akıllı Okul Projesi İSMEP'in desteği ile hayata geçirilmiştir.
UYGULAMA DÖNEMİ	2012
ÇIKTILAR	• www.enakilliokul.org • Güneş Panelleri • Güneş Ağacı • Solar Performans İzleme Sistemi • Enerji Verimli Akıllı Okul Çalıştayı • Enerji Akıllı Okullar Eğitimler (öğrenci, veli, öğretmen)
ERİŞİM	• 5.008 kWh enerji üretimi • 2.453 kg karbondioksit salınım engellenmesi • 1.410 kişi

Görüşler

Halim ŞAHİN
(Okul Müdürü)

Enerji Verimli Akıllı Okul Projesi kapsamında kurulan güneş enerji sistemleri ve güneş ağacı ile okulumuz tüm Türkiye'ye örnek teşkil edecek bir okul oldu.

Günümüzde yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek geleceğimizin sürdürülebilirliği açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle öğrencilerimizin bu bilinçle yetişmesine çaba göstermeliyiz.

Projede öğrencilerimize enerji verimliliği bilincini eğitimlerle ve okulumuzda üretilen enerjinin güncel olarak paylaşımı ile kazandırmaya çalışıyoruz. Bu bilincin yaygınlaştırılması için daha fazla çaba göstermeliyiz.

Çalışmaların tüm Türkiye'ye yaygınlaştırılmasını temennisi ile çalışmada emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum.

Destekleyici Eğitim ve Uygulamalar

Güçlendirilen Okullarda Bilgilendirme, Bilinçlendirme ve Sosyal Rehberlik Çalışması

❖ Sosyal rehberlik çalışmasından önce Milli Eğitim Müdürlüğüne gelen şikayet telefonlarında %90 oranındaki azalma söz konusu çalışmanın başarısının yüksek olduğunun önemli bir göstergesidir.

Sosyal rehberlik çalışması güçlendirme çalışmalarına olan güvenin artması, endişelerin azalması ve süreç ile ilgili algı mimarisini yaratılması açısından büyük etkisi olmuştur.

Çalışmanın birinci etabı güçlendirilen okullarda okul yöneticisi, öğretmen, okul aile birliği/veli ve öğrencilere yönelik gerçekleştirilmektedir. İkinci etapta ise güçlendirilen okulların misafir olacağı ev sahibi okulların okul yöneticileri ve öğretmenlerine yönelik düzenlenmektedir.

Sosyal rehberlik seminerlerinde; güçlendirme çalışmasının kim tarafından gerçekleştirildiği ve kararın nasıl alındığı, süreçte ne gibi sıkıntılar ile karşılaşılabileceği, süreçte içerisinde doğru bilgi akışının nasıl sağlanacağı ve süreç yönetimi ile ilgili bilgiler paylaşılmaktadır.

Güçlendirme sürecinden en çok etkilenen grup olan öğrencilerin sürece daha duygusal bakmaları ve özellikle alıştıkları ortam ve arkadaşlarından ayrılacakları endişesi, çalışma ile en aza indirgenmeye çalışılmaktadır.

Çocukları için kaygılı olan veliler ise güçlendirme ve süreç ile ilgili merak ettikleri sorulara cevap bularak çocuklarının daha güvenli bir ortamda okuyabilmeleri için yapılan çalışmalara destek olmaktadır.

Seminerde temel afet bilincine yönelik paylaşılan bilgiler ışığında deprem kaygısına karşı bireysel olarak önlem almanın haricinde kurum olarak toplumsal sorumluluklarının farkında olmalarına yönelik bilgilendirici bir çalışma olmaktadır.

Sosyal rehberlik çalışmasından önce Milli Eğitim Müdürlüğüne gelen şikayet telefonlarında %90 oranındaki azalma söz konusu çalışmanın başarısının yüksek olduğunun önemli bir göstergesidir.

Sosyal rehberlik çalışma süreci ile ilgili tüm tarafların bilgilendirildiği ve sürece katılımı ve karşılıklı etkileşimi sağlayan ve insana değer veren bir çalışma olmuştur.

GÜÇLENDİRİLEN OKULLARDA BİLGİLENDİRME BİLİNÇLENDİRME VE SOSYAL REHBERLİK ÇALIŞMASI	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü
UYGULAMA	İSMEP Projesi kapsamında güçlendirilen okullarda ve bu okulların misafiri olacağı ev sahibi okullarda güçlendirme ve iyileştirme çalışmalarının toplumun ilgili kesimlerinde doğru algılanmasını ve sürecin doğru yönetilmesini sağlamak amacıyla sosyal rehberlik seminerleri düzenlenmektedir.
UYGULAMA DÖNEMİ	2009 - Devam Ediyor
ÇIKTILAR	• Hedef kitlelere yönelik Eğitim Programları (İl ve İlçe Milli Eğitim/okul yönetimi, öğrenci, öğretmen, okul aile birliği/veli) • Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Materyalleri • Proje Takip ve Değerlendirme Sistemi
ERİŞİM	• 570 okul • 169.504 öğrenci • 38.860 veli • 18.637 okul yöneticisi/ilçe MEM yetkili/öğretmen/OAB üyesi

Görüşler

Hakan AYHAN
(Okul Müdür Yardımcısı)

Güçlendirme yapılan okullarda eğitimin geçici bir süre başka bir okulda devam etmesi nedeniyle bir çok çalışmayı koordineli yürütmemiz gerekiyor.

Ancak bu çalışmalar okulların kapasitelerini yeteri kadar zorluyor. Bir de öğrenci ve velilerimize tek tek durumu açıklamamız bu süreci daha da uzatabiliyor.

Bazı durumlarda yanlış bilgilerin yayılması işleri daha zora sokabildiğini diğer güçlendirilen okullarda görmüştük. Sosyal rehberlik çalışması bu açıdan süreci çok daha etkili bir şekilde yönetebilmemize çok yardımcı oldu.

Okul personellerine diğer okullarda edinilen tecrübeler doğrultusunda yönlendirici bilgilendirmeler yapıldı. Okullar güçlendirme çalışmalarıyla birlikte sosyal olarak tüm okul olarak süreçte yalnız bırakılmadığımızı görmek çok memnu edici.

Sallanan Sandalye Tiyatro Oyunu

❖ “Çök-Kapan- Tutun” gibi doğru davranış modelleri, afet ve acil durum çantası hazırlanması ve yaşam çevrelerinde “Tehlike Avı” yaparak güvenli ortamların oluşturulmasına yönelik bilgiler öğrenciler ile interaktif öğrenme tekniği kapsamında paylaşılmaktadır.

Çocuklar, toplumsallaşma ve sosyalleşme yolunda aileden sonra ilk temel adımı okulda atmaktadırlar. Bu bilinçten hareketle, İSMEP kapsamında İlköğretim seviyesindeki öğrencilerin başta deprem olmak üzere afetlere karşı bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik kırk beş dakika süren “Sallanan Sandalye” tiyatro oyunu ile erken yaşlarda çocuklara farkındalık kazandırılmaktadır.

“Sallanan Sandalye” oyunuyla İstanbul ili sınırları içinde güçlendirme, yeniden yapılan, ev sahibi ve diğer okullarda gerçekleştirilen çalışmanın çocuklara ve ailelerine yönelik sürdürülen eğitim çalışmalarına katkıda bulunması ve desteklemesi amaçlanmaktadır.

“Çök-Kapan- Tutun” gibi doğru davranış modelleri, afet ve acil durum çantası hazırlanması ve yaşam çevrelerinde “Tehlike Avı” yaparak güvenli ortamların oluşturulmasına yönelik bilgiler öğrenciler ile interaktif öğrenme tekniği kapsamında paylaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra İSMEP kapsamında geliştirilen bilgilendirme ve bilinçlendirme materyallerinin ve projelerin yer aldığı güvenliyasam.org ve çocuklara yönelik hazırlanan cocuk.guvenliyasam.org sitelerinin tanıtımı da yapılmaktadır.

Bu sayede çocuklar aracılığıyla ailelerine ulaşarak deprem ile ilgili bilgilenmeleri ve hazırlık faaliyetlerine yönelik farkındalık yaratılarak çarpan etkisi yaratılmıştır.

Öğrencilerin oyundan sonra edindikleri bilgileri içselleştirmelerine, kendilerini sahnedeki kişilerle özdeşleştirerek, uygulama yapmalarına ve bu sayede bilgilerini her zaman anımsanır bir şekilde sahiplenmelerine ortam sağlanmaktadır.

SALLANAN SANDALYE TİYATRO OYUNU	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü
UYGULAMA	Deprem öncesinde alınması gereken tedbirler, sırasında ve sonrasında sergilenmesi gereken doğru davranış modellerinin öğretilmesine yönelik hazırlanan tiyatro oyunu ISMEP kapsamında güçlendirilen ve yeniden inşa edilen okullardaki öğrencilere sergilenmektedir.
UYGULAMA DÖNEMİ	2009 - Devam Ediyor
ÇIKTILAR	- Sallanan Sandalye Tiyatro Oyunu - Öğrenci Değerlendirme Formları - Afiş ve Broşürler
ERİŞİM	365 okul 1.140 Gösterim 149.286 Öğrenci

Görüşler

Murat KILIÇ

(Sınıf Öğretmeni)

Doğal afetlerle ilgili çocuklarımıza gereken eğitimi veriyoruz ama bir tiyatrocunun grubunun ya da bu alanda yetişmiş elemanların çocuklarla karşılıklı etkileşim içinde yaptıkları eğitim çalışmaları çocuklarda daha kalıcı sonuçlar yaratıyor.

Onlar için hem oyun hem de bu oyunları oynarken kalıcı bilgiler belleklerinde kalması açısından yapılan bu deprem çalışmasını faydalı bulduk, ilgililere çok teşekkür ediyoruz.

Aynur TAŞTAN

(Sınıf Öğretmeni)

Bence çok güzel bir çalışma. Sebebine gelince, bütün çocuklar depremi sadece isim olarak tam anlamıyla biliyorlar. Deprem sonuçlarında haberdar değiller. Ya da deprem anında ne yapılacağı hakkında çok teorik bilgilere sahipler fakat pratik olarak hiçbir şey bilmiyorlardı.

Bilenlerin sayısı çok azdı. Şu anda eminim bütün öğrencilerimiz, buraya gelen tiyatro izleyen bütün öğrencilerimiz pratik anlamda ne yapacaklarını da çok iyi öğrenmiş durumdalar. Hepinize teşekkür ederim.

Güçlendirilen Okullarda Güvenli Yaşam Eğitimleri

❖ Okullar için özel olarak hazırlanan tanıtım afişleri, broşürler ve veli davetiyeleri gibi tamamlayıcı materyaller eğitimlerde kullanılmıştır.

Güçlendirme çalışmaları ile okullarımız başta deprem olmak üzere afetlere karşı dirençli hale gelmektedir.

Ancak yürütülen hazırlık çalışmalarını öğrencilerin kendi yaşam çevrelerinde de uygulayabilmeleri için ailelerin afetlere hazırlık çalışmaları desteklenmelidir.

Afetlere karşı dirençli hale gelen okulların hazırlık çalışmalarını tamamlayabilmesi için bu tür tamamlayıcı faaliyetler de yürütülmelidir.

Güçlendirilen okullarda verilen Güvenli Yaşam Eğitimleri öğrencilerin ve velilerin kendi yaşam alanlarındaki hazırlık çalışmalarını tamamlaması amacı ile hayata geçirilmiştir.

Okul yönetimi, öğretmenler, okul aile birliği üyeleri ve veliler eğitimlere davet edilmiştir.

Çalışmalar kapsamında güçlendirilen okullarda verilen Güvenli Yaşam Eğitimleri'ne okulların afetlere hazırlık çalışmaları ile ilgili bölümler eklenmiş ve hedef grubu kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

Ayrıca okullar için özel olarak hazırlanan tanıtım afişleri, broşürler ve veli davetiyeleri gibi tamamlayıcı materyaller eğitimlerde kullanılmıştır.

Çalışma tüm aşamaları ile bir sosyal kampanya yapısı içerisinde hayata geçirilmiştir

Eğitimlerin güçlendirilen okullarda yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

GÜÇLENDİRİLEN OKULLARDA GÜVENLİ YAŞAM EĞİTİMLERİ	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü
UYGULAMA	Güçlendirme çalışmaları ile afetlere karşı dirençli hale gelen okullarda tamamlayıcı çalışma olarak Güvenli Yaşam 1 Eğitimi'nin verilmesi.
UYGULAMA DÖNEMİ	2010 - Devam Ediyor
ÇIKTILAR	• Afiş • Broşür • Davetiye formları
ERİŞİM	10.192 kişi

Görüşler

Hatice ŞENGÜL
(Öğrenci Velisi)

3. Sınıfa giden kızım deprem eğitime katılmam için okul tarafından gönderilen bir yazı getirdi.

Geçen sene okulu depreme karşı güçlendirmişlerdi onunla ilgili olduğunu düşündüm. Sonra kızımın öğretmeni söyledi bütün velilere davetiye göndermişler.

Bir saat süren bir eğitime katıldık, iyi de oldu. Daha önce hiç böyle bir eğitime katılmamıştım.

Depreme karşı hazırlıkta yapmamız gereken çok iş varmış onu öğrendik. Deprem olduğunda ne yapmamız gerektiğini, eşyaları sabitlememiz gerektiğini anlattılar.

Deprem olduğunda ailemle bir arada değilsem onlarla nasıl bulaşacağımı planlamam gerektiğini anlattılar. İkinci bir eğitim varmış ona da katılacağım.

İSTAMP Kurumlarına Güvenli Yaşam Eğitimleri

❖ İSTAMP'ta görev alan kurumlar olası bir afet durumunda afetin en etkin şekilde yönetilebilmesi için bir olay komuta sistemi içerisinde konumlandırılmıştır.

Bütünleşik afet yönetimine ait bilimsel ilke ve yöntemleri İstanbul'un özgün sorun ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere sentezlemiş bir plan olan İSTAMP'ta yer alan kurumlara yönelik Güvenli Yaşam Eğitimleri gerçekleştirilmektedir.

Gerçekleştirilen eğitimler ile İSTAMP'ta yer alan kurumların mevcut kapasitelerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

İSTAMP'ta görev alan kurumlar olası bir afet durumunda afetin en etkin şekilde yönetilebilmesi için bir olay komuta sistemi içerisinde konumlandırılmıştır.

Afet yönetimi, "her türlü tehlikeye karşı hazırlıklı olma, zarar azaltma, müdahale etme ve iyileştirme amacıyla mevcut kaynakları organize eden, analiz, planlama, karar alma ve değerlendirme süreçlerinin tümü" olarak tanımlanmaktadır.

Bu nedenle planda konumlandırılan kurumların olası bir afet durumunda etkin bir afet yönetimi gerçekleştirebilmeleri için kapasitelerini üst seviyelere çıkarmak gerekmektedir.

İSTAMP Kurumlarına yönelik gerçekleştirilen Güvenli Yaşam Eğitimleri tam da bu noktada hazırlanarak uygulanmaktadır.

Planda görev alan kurumların eğitim programlarında yer almaya ve doğrudan talep almaya başlayan Güvenli Yaşam Eğitimleri devam etmektedir.

İSTAMP KURUMLARINA GÜVENLİ YAŞAM EĞİTİMLERİ	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	İSTAMP Organizasyon Şemasındaki Kurumlar
UYGULAMA	İstanbul Afet Müdahale Planı'nda (İSTAMP) yer alan kurum çalışanlarına Güvenli Yaşam Eğitimlerinin verilmesi
UYGULAMA DÖNEMİ	2009 – Devam Ediyor
ERİŞİM	33.116 kişi

Görüşler

Mehmet POLAT

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

İstanbul Afetlere Müdahale Planı'nda yer alan bir kurumda çalıştığım için İstanbul'da meydana gelebilecek bir afet anına yönelik bir çok çalışma yapıyoruz.

Bu nedenle afetlere hazırlık ile ilgili bilgi edinmede daha şanslı olduğumuzu düşünüyorum.

Ancak ne kadar bu çalışmaların içinde yer alsak da bazı bireysel hazırlıklarımızı atladığımızı fark ettim Güvenli Yaşam Eğitimi ile.

Bir saat süren kısa bir eğitim ancak bir çok konuda farkındalık kazandırıyor. Herkesin alması gereken bir eğitim.

Özellikle yakın tarihe kadar afet sonrası hazırlıklara yönelik bir toplum olduğumuzu düşündüğümüzde eğitimlerin İstanbul genelinde yaygınlaştırılmasının önemi daha da çok ortaya çıkıyor.

Toplantılar

Güvenli Yaşam Eğitimleri Çalıştayı

❖ Çalıştay sonucunda revize edilen Güvenli Yaşam Eğitimleri 2011 yılından itibaren 2013 yılına kadar İstanbul halkına ulaştırılmıştır.

Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin İstanbul halkının afete hazırlık konularındaki ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte ve uygulanabilir olması arzusu 7 gün süren Güvenli Yaşam Çalıştayı düzenlemiştir.

Çalıştayda katılımcılar ile Güvenli Yaşam Eğitim Programı'nın Görsel, İçerik ve Metot Değerlendirilmesi ve Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin Toplum Geneline Yaygınlaştırılması ve Sürdürülebilirliği ile Güvenli Yaşam Gönüllüsü konuları tartışmaya açılmış ve her konu başlığında 9.000 üzerinde farklı veri elde edilmiştir.

Çalıştay sonunda aşağıda belirtilen konular üzerinde fikir birliğine varılmıştır;

- Güvenli Yaşam Eğitim serisinin afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılacaklara göre seviyelendirilmesi gerektiği ve YAG Eğitimlerinin de seviyelendirilmesi gerektiği konuları tartışılmıştır.

- Güvenli Yaşam 1 ve 2 Eğitimleri'ni takip edecek, YAG Eğitimi'ne geçiş için bir basamak oluşturacak, afet öncesi toplumsal hazırlık çalışmalarını kapsayan bir eğitim programı oluşturulması gerekliliği konusunda görüş birliğine varılmıştır.
- Belirlenen tüm eğitim seviyeleri için Güvenli Yaşam Gönüllüleri'nin bilgi, beceri ve uzmanlık seviyelerinin neler olması gerektiği tartışılmış ve buna bağlı olarak eğitimlerin revize edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Çalıştay sonucunda revize edilen Güvenli Yaşam Eğitimleri 2011 yılından itibaren 2013 yılına kadar İstanbul halkına ulaştırılmıştır.

2013 yılı itibariyle bilimsel yaklaşımlar, etki değerlendirme araştırmaları, Başbakanlık AFAD Afet Bilinci Eğitimleri Çalıştay verileri, metodolojik yaklaşımlar ve eğitim uygulamalarından gelen geri bildirimlerden doğrultusunda revize edilerek eğitim çalışmaları sürdürülmektedir.

GÜVENLİ YAŞAM EĞİTİMLERİ ÇALIŞTAYI

AMAÇ	Tüm katılımcılarla birlikte, Güvenli Yaşam Eğitimleri'nin vizyon, amaç ve yaygınlaştırma stratejilerinin paylaşılması, geliştirilmesi, eğitimde dil birliğinin sağlanması, katılımcıların ve eğitmenlerin konuya yönelik kapasitelerinin artırılması amaçlanmıştır.
TARİH	5-11 Temmuz 2010
YER	Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi
KATILIMCI	40 kişi
KATILIMCI PROFİLİ	• Güvenli Yaşam Eğitmenleri • İstanbul Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü • Kadıköy BAK • Zeytinburnu MAG • Bakırköy Belediyesi Afet Yönetim Merkezi • İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Bölümü • Beyaz Gemi Eğitim Danışmanlık
ÇIKTILAR	• Güvenli Yaşam Vizyon Dokümanı • Yeni Güvenli Yaşam Eğitim Serisi

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Buluşması

❖ Buluşmada, 2009 yılında hayata geçirilen “Güvenli Yaşam Gönüllüleri” eğitimlerinin ulusal lansmanı yapılmış, İstanbul halkını ve buluşmaya katılan tüm ilgili kurum ve kuruluşları eğitimler olarak güvenli yaşam gönüllüsü olmaya ve eğitim programlarını sahiplenmeye davet edilmiştir.

1999 Marmara Depremi’nin 10. yılında afetlere karşı hazırlıkta kent halkını önlem alma yönünde harekete geçirmek ve kentsel hazırlıkların değerlendirilmesi ile toplumsal katılımın sağlanmasına yönelik olarak 14-15 Ağustos 2009 tarihlerinde, Cemal Reşit Rey Konser Salonu’nda “Güvenli Şehir Güvenli Yaşam İstanbul 2009 Buluşması” gerçekleştirilmiştir.

İstanbul’da afet yönetimi ile ilgili kurum ve kuruluşlar başta olmak üzere tüm sosyal paydaşlara katılımları ile afetlere karşı hazırlıkta kent halkını harekete geçirmek ve afet yönetiminin dört evresini kapsayan kentsel hazırlığa yönelik yürütülen çalışmaların paylaşılması adına çok faydalı bir toplantı olmuştur.

“Kentsel Hazırlıklar ve Toplum Eğitimi Projesi” teması kapsamında 5 farklı oturum altında çok değerli akademisyen, karar verici ve uygulayıcının yer aldığı paneller düzenlenmiştir.

Buluşmada, 2009 yılında hayata geçirilen “Güvenli Yaşam Gönüllüleri” eğitimlerinin ulusal lansmanı yapılmış, İstanbul halkını ve buluşmaya katılan tüm ilgili kurum ve kuruluşları eğitimler olarak güvenli yaşam gönüllüsü olmaya ve eğitim programlarını sahiplenmeye davet edilmiştir.

Farkındalığın yaygınlaştırılarak birey, kurum ve kuruluşların çözümün bir parçası olması yönünde en önemli adımlardan biri olan Toplum Eğitimi Projesi’nin yaygınlaştırılması anlamında fırsat yaratılmıştır.

ISMEP Projesine sahipliğin yaratılması ve risk azaltma çalışmalarına yönelik tüm tarafların bir araya getirilmesi noktasında önemli bir adım atılmasına olanak sağlanmıştır.

GÜVENLİ ŞEHİR GÜVENLİ YAŞAM BULUŞMASI

AMAÇ	İstanbul'un olası afetlere hazırlanması ile önleme kültürünün oluşturularak farkındalığın yaygınlaştırılması ve yapılan çalışmaların tüm kesimlerle paylaşılması
TARİH	14-15 Ağustos 2009
YER	Cemal Reşit Rey Konser Salonu
KATILIMCI	1.000 kişi
KATILIMCI PROFİLİ	• Bakanlıklar • Askeri Protokol • Yerel Yönetimler • Üniversiteler • STK • Konsolosluklar • Medya Yöneticileri
ÇIKTILAR	• Güvenli Yaşam Eğitimleri Lansmanı • İSMEP Toplum Eğitim Modülleri'nin Tanıtımı

İstanbul Uluslararası Sismik Riskin Azaltılması Konferansı

❖ Konferansta yayınlanan bildirge ile Türkiye’de, Türk Hükümeti, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve Afet Azaltma ve Yeniden Yapılanma Küresel Fonu (GFDRR) desteği ile, Afet Risk Azaltımı üzerine bir Mükemmeliyet Merkezi kurulması konusundaki ilk adım atıldığıının duyurusu yapılmıştır.

Türkiye’de 1999 depremlerinden günümüze kadar yeniden inşa ve iyileştirme faaliyetlerinden zarar azaltma ve hazırlık aşamalarına önemli bir geçiş olmuştur.

1999 Marmara Depremlerinin 10 Yılı kapsamında Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı ve Dünya Bankası Afet Azaltma ve Yeniden Yapılanma Küresel Fonu’nun katkılarıyla İstanbul Uluslararası Sismik Riskin Azaltılması Konferansı düzenlenmiştir.

Konferansta Marmara Depremi’nden bu yana yapılan hazırlık çalışmalarını tanıtılmasının yanında 25 ülkeden gelen 1000 katılımcı ile dünyadaki iyi örnekler tartışılmıştır.

Konferansta bina ölçeğinden metropolitan ölçeğe kadar kentsel alanlarda her seviyedeki hasar görebilirliğin azaltılmasına yönelik müdahaleler konusunda çok değerli katkılarda bulunmuştur.

Ayrıca, oturumlar süresince; sosyo-ekonomik konular ile kamu-özel sektör işbirliği konuları zarar azaltma çalışmalarının sürdürülmesinde ve geliştirilmesinde önemli başlıklar olarak ortaya konmuştur.

Bu bağlamda, deprem tehdidi altındaki tüm ülkelere afet risk azaltımı ve hazırlık konularında yürütülen faaliyetlerin, bilgi ve uygulamaların paylaşılması noktasında önemli bir girişim olmuştur.

Konferans sonunda bir sonuç bildirgesi yayınlanmıştır. Bildirge ile; sismik riskin azaltma çalışmalarının sürdürülebilir bir yapı içerisinde bireyden başlayarak toplumsal katılım ve işbirliğini içeren, mühendislik faaliyetlerinin yanı sıra insani ve sosyal boyutlarında ele alınması gerekliliğini vurgulayan başlıklar ortaya çıkmıştır.

İSTANBUL ULUSLARARASI SİSMİK RİSKİN AZALTILMASI KONFERANSI

AMAÇ	Sismik riskin azaltılması çerçevesinde ulusal ve uluslararası çalışmaları bir araya getirerek, ülkelerle bilgi ve benzer tecrübe paylaşımı ve kentsel alanlarda sismik riskin azaltılmasına yönelik adımların atılabilmesi için konuyla ilgili paydaşlar arasında bilgi alışverişinin sağlanması.
TARİH	8-10 Aralık 2009
YER	Grand Cevahir Hotel
KATILIMCI	25 ülke 1000 kişi
KATILIMCI PROFİLİ	- Bakanlıklar 81 İl Valiliği 81 İl Afet ve Acil Durum Müdürleri - İstanbul Yerel Yönetimleri - STK Temsilcileri - Kamu & Özel Sektör Temsilcileri - Üniversiteler - Ulusal ve Uluslararası Akademisyenler
ÇIKTILAR	- IICSRM 2009 Sonuç Bildirgesi - Afet Risk Azaltımı üzerine bir Mükemmeliyet Merkezi kurulmasının ilk adımı

Yine bildirge ile Türkiye’de, Türk Hükümeti, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve Afet Azaltma ve Yeniden Yapılanma Küresel Fonu (GFDRR) desteği ile, Afet Risk Azaltımı üzerine bir Mükemmeliyet Merkezi kurulması konusundaki ilk adım atıldığının duyurusu yapılmıştır.

Söz konusu Konferans modern afet yönetimi döngüsü içerisinde uluslararası deneyimlerin paylaşılmasına ortam sağlayan bir platform yaratılması ve uluslararası boyutta ISMEP’in ilk ev sahipliğini yaptığı bir buluşma özelliği taşımaktadır.

İstanbul'un Geleceği İçin ADMİP Buluşması

❖ İstanbul'un Güvenli Geleceğine yönelik oluşturulan güç birliği kapsamında kentsel düzeyde kurum ve kuruluşların katkıları ile önemli bir adım atılmıştır.

Planda yer alan kurumların afet ve acil durumlarda yükümlülüklerini hızla yerine getirebilmesi ve dolayısı ile kesintisiz hizmetin sürdürülebilmesi için uluslararası standartlarda ve Türkiye'de yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak İstanbul Afet Acil Durum Önleme Müdahale ve İyileştirme Planı (ADMİP) hazırlanmıştır.

Afetlere hazırlıkta bireylerin sorumlulukları ve hazırlık çalışmaları kadar kentin hazırlığı büyük önem taşımaktadır.

Bu noktada İstanbul gibi bir metropolde oluşabilecek bir afet ve acil duruma yönelik kurumların katkı ve işbirliği ile hazırlanacak plan kent ölçeğindeki çalışmalara büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

ADMİP, planda yer alan 106 kurumun katkıları ile hazırlanmıştır.

4 gün süren çalıştay kapsamında düzenlenen paralel oturumlarda planın incelenmesi, değerlendirilmesi ve eksik kısımlarının tamamlanması yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

Aynı zamanda katılımcılar ile "İstanbul İli Deprem Senaryosu Çalışması" paylaşılmıştır.

Sunulan senaryo dahilinde hizmet gruplarına plana ilişkin ilgili sorular yöneltilmiş ve teşkili kurumlarıyla birlikte bu soruları cevaplama gerçekleştirilmiştir. İstanbul'un Güvenli Geleceğine yönelik oluşturulan güç birliği kapsamında kentsel düzeyde kurum ve kuruluşların katkıları ile önemli bir adım atılmıştır.

İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nce 5902 (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun), 7269 (Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun) Sayılı Kanunlara ve 88/12777 (Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik) Sayılı Yönetmeliğe göre Mart 2011 tarihinden itibaren çalışmaları başlatılan İstanbul Afet Acil Durum Önleme, Müdahale ve İyileştirme Planı, 2013 yılında TAMP'a entegre edilerek kanun ve yönetmelikler doğrultusunda İstanbul Afet Müdahale Planı'na (İSTAMP) dönüştürülmüştür.

İSTANBUL'UN GELECEĞİ İÇİN ADMİP BULUŞMASI	
AMAÇ	İstanbul Afet Acil Durum Önleme Müdahale ve İyileştirme Planı (ADMİP)'in nihai halinin kurumlara tanıtımının yapılması ve planların güncelliğinin sağlanmasına yönelik kurumlardan beklentilerin alınması.
TARİH	21-24 Mayıs 2013
YER	İstanbul Radisson Blu Hotel
KATILIMCI	450 kişi
KATILIMCI PROFİLİ	• İstanbul Valiliği • İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü • İlçe Kaymakamlıklar • İlçe Belediyeler • STK Temsilcileri • Özel Sektör • Kamu Kurum/kuruluşlar (İl Müdürlükleri)
ÇIKTILAR	• İstanbul ADMİP Ana Plan • Hizmet Grubu Eylem Planları

Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi Çalıştayı

❖ Çalışma ile İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü çatısı altında gönüllü potansiyelinin İSTAMP'a entegre edilebileceği bir gönüllülük sisteminin de geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Gönüllülük dünyadaki toplumlarda sosyal ve çevresel sorunlara yönelik çalışmalarda, devletler için önemli kaynaklardan biridir.

Afetler özelinde gönüllülük, afetlere hazır bulunmak ve onlarla başa çıkmak için her zaman mevcut bir kaynaktır.

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Marmara Depremleri ile Van Depremi'nde de deneyimlediğimiz üzere afetler karşısında gönüllü faaliyetleri en önemli kaynaklardan biridir.

Bu doğrultuda İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü çatısı altında gönüllü potansiyelinin İSTAMP'a entegre edilebileceği bir gönüllülük sisteminin de geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Gönüllülük Sistemi ile İstanbul Afet ve Acil Durum Planı'na gönüllü kaynakların nasıl katılacağına tanımlanması, afet yönetiminin risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme evrelerinde gönüllülük kapasitesinin etkinliğinin artırılması ve kurumun gönüllü yönetim kapasitesinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Söz konusu Gönüllülük Sistemi'nin oluşturulmasına yönelik atılan önemli adımlardan biri de gönüllülük işlev alanlarının belirlendiği ve gönüllülük tanım ve ilkelerinin oluşturulduğu Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi Çalıştayı'dır.

02-03 Temmuz'da gerçekleştirilen çalışma ile afetlerde doğrudan ve dolaylı ilgili kurum ve kuruluşların İSTAMP kapsamında görev alan kuruluşlar ile bir araya getirilmesi ve ortak akıl şeklinde bir çalışmanın yürütülmesi açısından öncül çalışmalardan olmuştur.

GÜVENLİ YAŞAM GÖNÜLLÜLÜK SİSTEMİ ÇALIŞTAYI

AMAÇ	İstanbul'daki gönüllü potansiyelinin İSTAMP'a entegre edilmesi amacıyla oluşturulan İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi'ne yönelik katılımıcılığın ve dil birliğinin sağlanması, gönüllü işlev alanlarının tanımlanması, gönüllülük sistemi temel tanım ve ilkelerinin belirlenmesi, gönüllülük sistemine yönelik beklenti ve önerilerin alınması, gönüllülük sistemine yönelik mevcut kapasitelerin değerlendirilmesi.
TARİH	02-03 Temmuz 2013
YER	İstanbul Radisson Blu Hotel
KATILIMCI	188 kişi (115 kurum)
KATILIMCI PROFİLİ	• İstanbul Valiliği • İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü • İlçe Belediyeler • İstanbul İSTAMP Kurumları (26 Hizmet Grup Başı) • STK'lar • Üniversiteler
ÇIKTILAR	• İstanbul Gönüllülük Sistemi İşlev Alanları • İstanbul Gönüllülük Sistemi Tanımları • İstanbul Gönüllülük Sistemi İlkeleri

Ulusal Afet Çalışmalarının Desteklenmesi

Afetlere Müdahalede Gönüllülük Kapasitesinin Geliştirilmesi Araştırması

❖ Çalışmanın sonucunda kendi yaşadıkları yerde bir afet olması durumunda profesyonel ekipler gelene kadar afete müdahale edebilmelerini sağlayacak temel bilgi, beceri ve araçlarla donatılmış gönüllülerden oluşan toplum temelli, sürdürülebilir afet müdahale ekipleri oluşturulması yönünde tavsiyeler oluşturulmuştur.

Türkiye’de vakıf ve dernek olarak faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu geleneği çok eskiye dayanmaktadır.

Ancak toplumun kaynaklarını harekete geçiren faal gönüllülüğe dayalı Sivil Toplum Kuruluşları (STK) 1999 yılında yaşanan iki büyük depremin ardından gelişmeye başlamıştır.

Kendiliğinden bölgeye akın eden ve afetzedelerin hayatının normale dönmesi için büyük çaba harcayan gönüllüler ve uluslararası ve ulusal bir çok sivil toplum kuruluşunun toplumun kaynaklarını harekete geçiren başarılı müdahaleleri Türkiye’de bir gönüllülük hareketinin ateşlenmesine neden olmuştur.

Bireysel gönüllülerin yanı sıra bir çok kurumsal gönüllü de kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Ama maalesef, yaratılan bu ivmeyi sürdürecekt kurumsal yapılar mevcut olmadığı için bu girişimlerin çok azı kalıcı olabilmıştır.

Bu nedenle gerek ülke genelinde örnek teşkil edecek gerekse İstanbul’da değişik kurumlar veya ekipler tarafından uygulanmakta olan afet gönüllülük programlarını değerlendirerek uzun dönemde sürdürülebilirliği olan bir model geliştirme yönünde tavsiyelerde bulunmak amacıyla Afete Müdahalede Gönüllülük Kapasitesinin Geliştirilmesi Araştırması gerçekleştirilmiştir.

Çalışma, İstanbul’da uygulanan afet gönüllülük modellerinin araştırılması, bu modellerin karşılaştırmalı analiz edilmesi ve tavsiyelerin oluşturulması olarak üç bölümden oluşmaktadır.

AFETLERE MÜDAHALEDE GÖNÜLLÜLÜK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ ARAŞTIRMASI

UYGULAMA	Gerek ülke genelinde örnek teşkil edecek gerekse İstanbul'da değişik kurumlar veya ekipler tarafından uygulanmakta olan afet gönüllülük programlarını değerlendirerek uzun dönemde sürdürülebilirliği olan bir model geliştirme yönünde ilgili kamu kurum kuruluşları ve STK'ların dahil olduğu karşılaştırmalı araştırmanın yapılması.
UYGULAMA DÖNEMİ	2006
ÇIKTILAR	Afete Müdahalede Gönüllülük Kapasitesinin Geliştirilmesi Önerileri

Değerlendirmenin yapıldığı süre boyunca ilgili kamu kurumları, belediyeler ve gönüllü kurumların temsilcileri ile bire bir görüşmeler yapılarak gerekli bilgileri toplamıştır.

Çalışmanın sonucunda kendi yaşadıkları yerde bir afet olması durumunda profesyonel ekipler gelene kadar afete müdahale edebilmelerini sağlayacak temel bilgi, beceri ve araçlarla donatılmış gönüllülerden oluşan toplum temelli, sürdürülebilir afet müdahale ekipleri oluşturulması yönünde tavsiyeler oluşturulmuştur.

Başbakanlık AFAD Eğitim Materyalleri

❖ İSMEP modülleri Başbakanlık AFAD'ın uygulama hedefleri doğrultusunda revize edilerek Türkiye'deki tüm paydaşların kullanımına sunulmuştur.

Türkiye başta depremler olmak üzere sel, heyelan, meteorolojik afet, yangın, çığ ve kaya düşmeleri gibi doğal afetlerin yoğun olarak yaşandığı bir topografyaya sahiptir.

Son yıllarda artış gösteren doğal afet zararlarının azaltılması için toplum olarak afete yol açabilecek tehlike ve risklerin iyi bilinmesi, bu tehlike ve risklere karşı önlemlerinin alınması gerekmektedir.

Bu ihtiyaçtan dolayı Başbakanlık AFAD ülke genelinde yaygınlaştırılacak bilinçlendirme materyallerinin hazırlanması çalışmalarını başlatmıştır.

İSMEP'in toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi çalışmaları kapsamında yürüttüğü çalışmalardan biri olan 15 eğitim modülü Başbakanlık AFAD'ın hazırlayacağı kitaplar için kaynak teşkil etmiştir.

İSMEP modülleri Başbakanlık AFAD'ın uygulama hedefleri doğrultusunda revize edilerek Türkiye'deki tüm paydaşların kullanımına sunulmuştur.

Çalışma kapsamında 6 adet eğitim modülü, çocuklar ve yetişkinler için afişler ve broşürler hazırlanmıştır.

Ayrıca hazırlanan materyaller 2013 yılında Türkiye'deki tüm afetleri kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

BAŞBAKANLIK AFAD EĞİTİM MATERYALLERİ	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	T.C Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (Başbakanlık AFAD)
UYGULAMA	Başbakanlık AFAD için Afet ve Acil Durum Hazırlığına Yönelik Bilinçlendirme Modülleri'nin hazırlanması.
UYGULAMA DÖNEMİ	2011
ÇIKTILAR	Afet ve Acil Durum Hazırlığına Yönelik Bilinçlendirme Modülleri • İlk 72 Saat • Engelliler İçin Depremde İlk 72 Saat • Olağandışı Durumlarda Yaşamı Sürdürme • Afetlerde Psikolojik İlk Yardım • Depreme Karşı Yapısal Risklerin Azaltılması ve Yapısal Güçlendirme • Depreme Karşı Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması • Çocuklara Yetişkinlere Yönelik Afiş ve Broşürler

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA)

❖ Eğitimler, Kuzey Anadolu Fay Hattı' bölgesinde yer alan ve yüksek derecede deprem bölgesi olan Kocaeli, Sakarya, Bolu, Düzce ve Yalova illerindeki yerel yöneticiler, toplum temsilcileri, teknik elemanlara ve KOBİ'lerin yöneticileri, iş sağlığı iş güvenliği uzmanlarına yönelik verilmiştir.

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) işbirliği ile MARKA'nın sorumlu olduğu Kocaeli, Sakarya, Bolu, Düzce ve Yalova illerinde gerçekleştirilmiştir.

Eğitimler, Kuzey Anadolu Fay Hattı' bölgesinde yer alan ve yüksek derecede deprem bölgesi olan Kocaeli, Sakarya, Bolu, Düzce ve Yalova illerindeki yerel yöneticiler, toplum temsilcileri, teknik elemanlara ve KOBİ'lerin yöneticileri, iş sağlığı iş güvenliği uzmanlarına yönelik verilmiştir.

Her gruba yönelik ayrı ayrı beş farklı ilde gerçekleştirilen eğitimler ile katılımcıların gerek yaşadıkları ilin gerekse iş yerlerinin muhtemel bir depreme karşı hazırlanması, güvenli yerleşme alanlarının ve afete hazırlık bilincinin oluşturulması amaçlanmıştır.

Yerel yöneticilere, toplum temsilcilerine ve teknik elemanlara yönelik gerçekleştirilen eğitimlerde katılımcılar, bölgelerindeki afete yönelik hazırlık çalışmaları ihtiyaçlarının tespitine göre afete karşı planlama ve yapılaşma yöntemlerini, katılımcı yerel yönetim ve planlama becerilerini kazanarak öğrenmektedir.

KOBİ'lere yönelik eğitimlerde ise iş yerlerinde yapılacak afete hazırlıklarında çalışanlara verilecek eğitimlerin önemi ile Afet ve Acil Durum Planlamasına yönelik eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Her eğitimin son bölümünde gerçekleştirilen beyin fırtınalarının değerlendirilmesi ile afet zararlarının azaltılması için tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda il kapsamında yapılması gereken çalışmaların yol haritasının çizildiği öneri dokümanı hazırlanmış ve MARKA'ya sunulmuştur.

DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI (MARKA)	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA)
UYGULAMA	İSMEP kapsamında yürütülen Afet Zararlarını Azaltma ve Yapılaşma: Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Eğitimleri Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) işbirliği ile MARKA'nın sorumlu olduğu Kocaeli, Sakarya, Bolu, Düzce ve Yalova illerindeki yerel yöneticiler, toplum temsilcileri, teknik elemanlara ve KOBİ'lere yönelik gerçekleştirilmiştir.
UYGULAMA DÖNEMİ	2012
ÇIKTILAR	İl Kapsamında Yapılması Gereken Çalışmaların Yol Haritası Öneri Dokümanı
ERİŞİM	810 Kişi

Başbakanlık AFAD

Afete Hazır Türkiye Projesi

❖ Çalıştaya Türkiye genelinde il afet ve acil durum müdürlüklerinden, afetlerle doğrudan ilgili STK'lardan ve ilgili bakanlık ve çeşitli kurumlardan yetkili ve uzmanların katılmıştır.

Türkiye topografyasının getirdiği ve bölgelere göre değişiklik gösteren afet risklerine karşı Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ülke genelinde yaygınlaştırılacak eğitim programının hazırlanması çalışmalarını başlatmıştır.

Çalışma kapsamında öncelikle afetlere hazırlık çalışmalarında dil birliğini sağlamak, eğitim programlarını standartlaştırmak, ulusal afet eğitimlerinde sürdürülebilir bir yapı oluşturmak, afet gönüllülük sistemi çalışmalarının altyapısını ve gönüllülük akreditasyonunu oluşturmak amacıyla bir çalıştay düzenlenmiştir.

Çalıştaya Türkiye genelinde il afet ve acil durum müdürlüklerinden, afetlerle doğrudan ilgili STK'lardan ve ilgili bakanlık ve çeşitli kurumlardan yetkili ve uzmanların katılmıştır.

İki gün boyunca süren çalıştayda katılımcılar 3 ana grup ve her ana grubun altında yaklaşık 20 kişiden oluşan 5 farklı alt gruplar şeklinde sınıflandırılmıştır.

Ana grup, moderatörler ve salon yöneticileri tarafından yönlendirilmiş ve yönetilmiştir.

Alt gruplar ise masa başı sorumluları ve raportörleri yardımı ile görüş ve öneri paylaşımında bulunmuş ve tüm paylaşımlar kayıt altına alınmıştır.

Ayrıca çalıştay öncesi ve sonrası katılımcılara iki farklı anket uygulanmıştır.

Çalıştay'dan önce davetlilerle Afet Bilinci Eğitimleri Çalıştay Çözüm Ortakları Anketi, çalıştay'dan sonra ise Çalıştay Değerlendirme Anketi katılımcılar ile paylaşılarak bilgi, görüş ve önerileri alınmıştır.

Çalıştayda elde edilen bilgiler doğrultusunda bölgesel risklere göre farklılaşan bir eğitim programının hazırlanması gerekliliği doğmuştur.

Bu gereklilik doğrultusunda Güvenli Yaşam Eğitimleri'ni baz alarak Türkiye genelinde yaygınlaştırılmak üzere Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci 1 Eğitimi hazırlanmıştır.

BAŞBAKANLIK AFAD AFETE HAZIR TÜRKİYE PROJESİ	
PAYDAŞ KURUM(LAR)	T.C Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (Başbakanlık AFAD)
UYGULAMA	Başbakanlık AFAD'ın Türkiye genelinde başlatacağı eğitim seferberliği çalışmalarına içerik ve program desteği.
UYGULAMA DÖNEMİ	2012 - 2013
ÇIKTILAR	• Birey ve Aileler İçin Afet Bilinci 1 Eğitimi • Eğitici Eğitim Programı • Eğitim Kitapçığı • Eğitim Kılavuzu

İSMEP Toplumsal Projelerinde Yönetişim

Dünyanın sayılı megakentlerinden İstanbul'da sürdürülen toplum bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları toplumsal paydaşların da katılımıyla koordine edilen bir yönetim yapısıyla bugünlere ulaşmıştır.

İstanbul'un büyüklüğüne ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek ekipleri, yöntem ve araçları biraraya getiren çalışmalarda, standart proje yönetim süreçleri uygulanarak iş bölümü, uzmanlaşma ve koordinasyon sağlanmaktadır.

PROJE EKİPLERİ

İSMEP projesini yürüten İstanbul Proje Koordinasyon Birimi, diğer proje bileşenlerinde olduğu gibi toplumsal projelerde de önceliklerin belirlenmesi, kaynakların etkin kullanımı konularında yönlendirici rol oynamaktadır.

Bilinçlendirme ve eğitim program ve uygulamaları çeşitli çalışma paketlerine dönüştürülmekte, bağımsız müşavirlerden hizmet desteği alınarak yaygınlaştırılmaktadır.

Proje ekipleri, konusunda uzman akademik ve profesyonel kadrolardan oluşturulmaktadır.

Bazı projelerde gönüllülerin desteği de alınmaktadır.

Sadece 2013 yılında uygulanan sosyal çalışmalarda, danışmanlık alınarak, 10'dan fazla çalışma paketinde 100 kişiyi aşkın bir ekiple çalışılmıştır.

TOPLUM KATILIMI

İstanbul afet hazırlıklarını toplumun katılımıyla geliştirmeyi hedefleyen İSMEP, proje geliştirme aşamasından itibaren toplantı, çalıştay gibi etkinliklerle ilgili tüm paydaşları proje gereksinimleri doğrultusunda buluşturmaktadır.

Etki analizleri ile düzenli olarak paydaş görüşleri alınmaktadır.

Afet gönüllülük sistemi gibi kalıcı çalışmalarla toplum tabanlı afet yönetimi mekanizmaları geliştirilmektedir.

Projelerin oluşum aşamasından başlanarak tüm ilgili paydaş gruplarının katılımı sağlanmaktadır.

EĞİTMEN KADRO

İstanbul halkına yaygın olarak erişebilmek için çekirdek bir eğitmen kadronun yanı sıra gerektiğinde kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak bu kadro genişletilebilmektedir.

Eğitmenler için, eğitim programının içeriğine göre 3 gün ila 2 hafta arasında değişen eğitmen eğitimi programları uygulanmaktadır.

Yeni eğitim programlarının hazırlanmasında ve yaygınlaştırılmasında program geliştirme, organizasyon, gözetmenlik, gönüllü koordinasyonu gibi konularda destekleri alınmaktadır.

UYGULAMA STANDARTLARI

Topluma ulaşılan mecralarda nitelikli ve standart bir yapı oluşturabilmek için uygulama, izleme ve değerlendirme aşamaları için çeşitli ilkeler ve yöntemlerden yararlanılmaktadır.

Bu amaçla uygulama kılavuzları geliştirilmekte, rehberlik, ölçme ve değerlendirme çalışmaları ile gelişim sağlanmaktadır.

Toplumsal projeler özelinde, eğitmenler için görev tanımları, sunum yönergeleri, eğitim organizasyonu ve raporlama süreçlerini içeren kılavuz dokümanlar hazırlanmıştır.

Ayrıca yerel tanıtım kampanyalarında işbirliği yapılan kurumlar için tasarım ve uygulama kılavuzu hazırlanmıştır.

İstanbul'da çeşitli kurum ve kuruluşlarca sürdürülen toplum eğitimlerinin standardizasyonu projenin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

İZLEME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

İSMEP, etkin bir izleme değerlendirme sistemi oluşturabilmek için projelere özel geliştirilen çeşitli veri tabanı ve analiz platformlarından yararlanmaktadır.

Ayrıca bağımsız değerlendime çalışmaları ile düzenli etki analizleri yapılmaktadır.

Projelere özel olarak; gönüllü bilgilerinin tutulduğu ve eğitim organizasyonlarının yapıldığı Güvenli Yaşam Veri Tabanı Platformu; afet gönüllülük sistemi geliştirme çalışmalarında kullanılan e-admip platformu gibi destek yapıları geliştirilmektedir.

Eğitim standartlarının korunması ve geliştirilmesini sağlayan etkili bir yöntem olarak gözetmenlik uygulamasına da yer verilmektedir.

Eyüp Meydanı

Proje Kazanımları

Proje Kazanımları

❖ İSMEP, proje başlangıcından itibaren tüm bileşenleri altında sürdürdüğü sosyal çalışmalarında önemli deneyimler kazanarak bu çabaları sistemleştirmeyi başarmıştır.

İstanbul için dünya ölçeğinde hazırlık çalışmaları yürüten İSMEP, projenin toplumsal boyutundaki çalışmalarını kamuoyunda farkındalık oluşturarak ilgili tüm paydaşları toplumsal güçbirliği için harekete geçirecek ve çözüm ortaklıkları ile geliştirecek şekilde yürütmektedir.

İSMEP, proje başlangıcından itibaren tüm bileşenleri altında sürdürdüğü sosyal çalışmalarında önemli deneyimler kazanarak bu çabaları sistemleştirmeyi başarmıştır.

Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Modeli ile; eğitim program ve materyalleri, yaygınlaştırma modelleri, sosyal kampanya ve etkinlik yönetimi, proje ve paydaş ilişkileri yönetimi, izleme ve değerlendirme sistemlerini kapsayan metot ve araçlarla bütüncül yaklaşımını koruyarak İstanbul ve ulusal afete hazırlık çalışmalarına katkı sunmaya devam etmektedir.

Eğitim ve bilinçlendirme programlarıyla toplumun bu alandaki bilgi ve becerisinin geliştirilmesi sağlanırken, İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi ile bu bilgi ve becerinin toplumun tüm katmanları tarafından sistemli bir şekilde uygulanması amaçlanmaktadır.

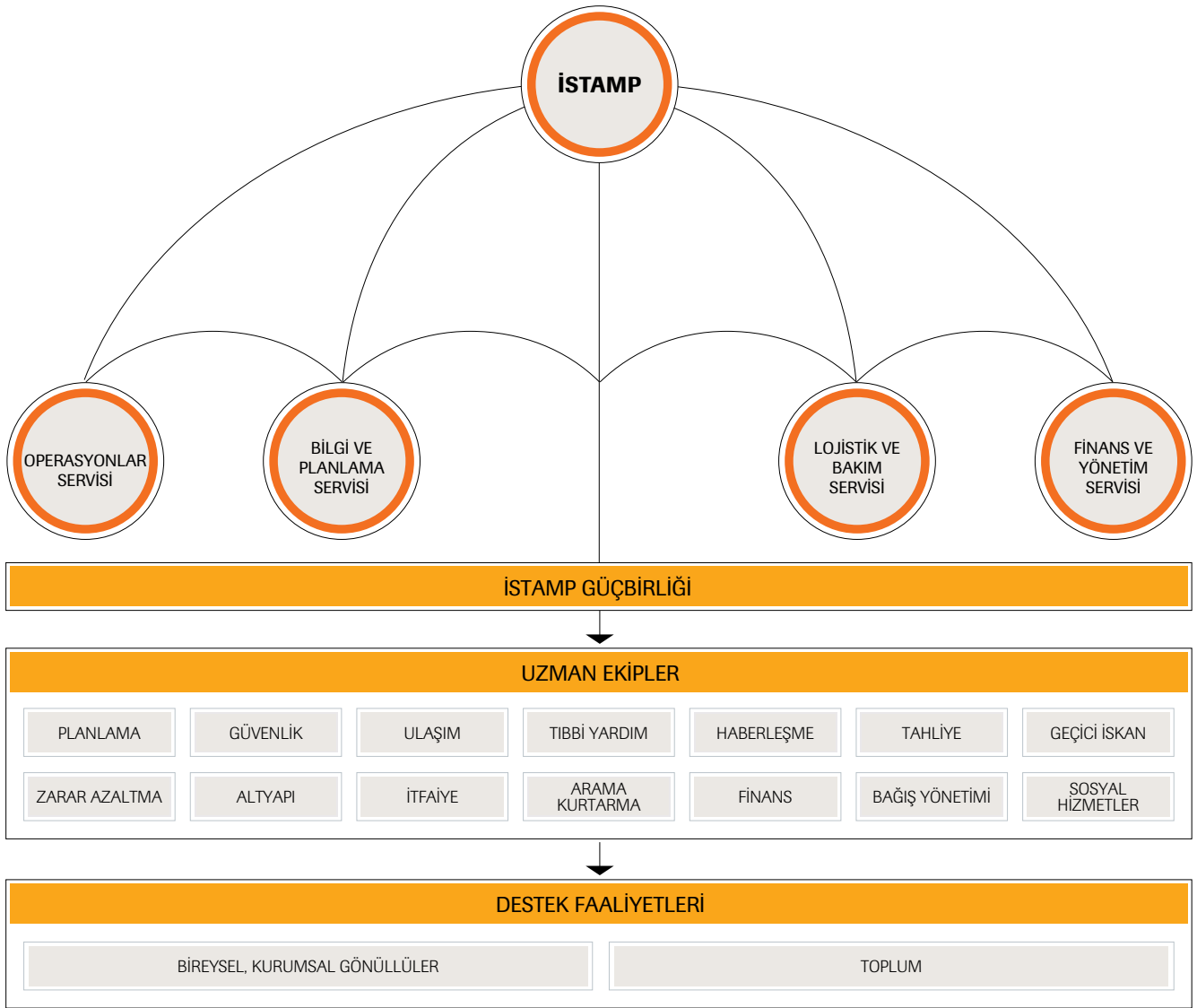
İSMEP Toplum Tabanlı Afet Yönetim Sistemi

Ana Çıktılar

ANA ÇIKTILAR		
Toplum Eğitim Materyalleri	Eğitim Modülleri, Çocuk Materyalleri	Eğitim materyalleri 5,5 milyon İstanbullu'ya ulaştırıldı.
Afete Hazırlık Eğitim Programları	Çocukları, Birey ve Aileleri, Karar Vericileri Kapsayan Eğitim Programları	Yaygınlaştırılması devam eden 20'ye yakın versiyonu ile 650 bin İstanbullu eğitimlere katıldı.
Bilinçlendirme ve Eğitim İletişimi Programları	İletişim ve Tutundurma Materyalleri, Uygulamaları	4 adet kampanya ile 400 bine yakın doğrudan erişim sağlandı.
Yaygınlaştırma Stratejisi ve Araçları	Formatör/Eğitmen/Gözetmen Eğitim Programları ve Materyalleri Eğitim Takip Veri Tabanı Çağrı Merkezi	10 farklı program geliştirildi.
Yaygınlaştırma Programları	Kurumlarla ve Gönüllülerle Yürütülen Yaygınlaştırma Çalışmaları İçin Program ve Materyaller Veri Tabanı	Kurum, STK ve özel sektöre yönelik yaygınlaştırma programı hazırlandı Güvenli Yaşam Veri Tabanı Platformu geliştirildi.
Sosyal Rehberlik Uygulamaları	Proje Paydaşlarına Yönelik Sosyal Rehberlik Programları ve Araçları	4 farklı seminer programı hazırlandı.
Dijital Platformlar	Web Sitesi, Sosyal Medya Uygulamaları	www.guvenliyasam.org sitesi hayata geçirildi.
Gelişim Programları	Çocuk Tiyatrosu Enerji Verimli Akıllı Okul Eğitimi	350 binin üzerinde çocuğa ulaşıldı.
Kentsel/Kurumsal Kapasite Geliştirme Programları	İl Afet Ve Acil Durum Müdürlüğü Ve Paydaş Kurumları İçin Eğitimler, Danışmanlık, Sistem Geliştirme Çalışmaları	İSTAMP'ta görevli 106 kurum eğitildi. İstanbul AFAD çalışanları için kapasite geliştirme programları uygulandı. Çalışmalar devam ediyor.
Gönüllülerin Yönetimi	İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi	İstanbul genelinde STK ve kurumla işbirliği içinde geliştiriliyor.
Etkinlik ve Organizasyon Yönetimi	Ulusal ve Uluslararası Çalıştaylar, Konferanslar	15 toplantı organizasyonu gerçekleştirildi.
Yayınlar	Rehber Kitaplar, Dergiler, Araştırma Raporları	Rehber kitaplar, dergiler, kataloglar, araştırma raporları, çocuk kitaplarından oluşan 50'ye yakın yayın çalışması yapıldı.

İSMEP toplumsal kapasite geliştirme çalışmalarının ana çıktıları.

İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile Entegrasyon

İstanbul'un kentsel olarak afetlere hazırlanmasından sorumlu kurum İstanbul AFAD'dır. Kurum bu konudaki koordinasyon ve yürütme faaliyetlerini başarıyla yerine getirmek için kendi kapasitesini güçlendirirken, kurumsal ve toplumsal paydaşlarına yönelik projeler de geliştirmekte ve İSMEP desteği ile uygulamaya koymaktadır. Böylece afetler söz konusu olduğunda kuruma ait veya kurumun paydaşı olan tüm kapasitelerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

İstanbul AFAD için sürdürülen bina yatırımları, teknik ve operasyonel yatırımlar hemen hemen tamamlanmış durumdadır.

Çalışmaları devam eden İstanbul Afet Müdahale Planı (İSTAMP) ise kuruma uluslararası standartta bir yönetim yapısı kazandırmıştır. Dört servisin altında, fonksiyonlarına göre ayrılmış 26 hizmet grubu yer almakta, İstanbul'da konuyla ilgili sorumluluğu bulunan 100'den fazla kurum bu hizmet grupları kanalıyla il afet yönetimine katılım sağlamaktadır.

İSTAMP, modern afet yönetiminin gerektirdiği şekilde toplum katılımını öngören bir yapıya sahiptir. Bu amaçla yine İstanbul AFAD'ın liderliğinde bir afet gönüllülük sistemi geliştirilmektedir.

Toplum iletişimi, eğitim, gönüllülerin yönetimi fonksiyonlarını üstlenecek bu yapının toplumsal kapasite geliştirme konusunda bugüne kadar edinilen deneyimleri kurumsallaştıracığı düşünülmektedir. İstanbul AFAD'ın topluma dönük yüzünü temsil eden bu yapı, İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi adıyla hayata geçirilmektedir.

Sosyal Etki

PAYDAŞLAR	KAZANIMLAR
Çocuklar ve Gençler	Proje kapsamında hazırlanan eğitim materyalleri İstanbul'daki tüm devlet okullarıyla paylaşıldı. Güçlendirilen, yeniden inşa edilen okul binalarından başlayarak yaygınlaştırılan eğitimlerde bu kurumlardaki tüm öğrenciler eğitildi. Gençlerle birlikte pilot gönüllük programları uygulandı. Projede elde edilen deneyimler doğrultusunda eğitimlerin standardizasyonu ve gençlere yönelik yeni projelerin hazırlanması çalışmaları devam ediyor.
Birey ve Aileler	Güvenli Yaşam Eğitimlerine katılmış ve eğitimleri almamış kişilere yönelik yapılan karşılaştırmalı araştırmada, eğitimli gruplarda evdeki eşyaların sabitlenmesi, afet ve acil durum çantası hazırlığı, aile afet planı hazırlığı gibi bireysel önlemlerde beş kata varan davranış değişikimi yaşandığı bulundu.
Mahalleliler/ STK'lar/ Gönüllü Ekipler	Yerel ekiplere yönelik eğitim programlarına risk ve zarar azaltma bölümleri eklendi. Pilot uygulamaların ardından eğitimlerin standardizasyonu ve İstanbul'da bir afet gönüllülük sistemi kurulmasına yönelik çalışmalar, paydaş gruplarla birlikte sürdürülmekte.
Kamu ve Özel Sektör Yönetici ve Çalışanları	Yürütülen çalışmalar kapsamında verilen eğitimler ve il afet yönetimi için kurulan sistemlerle belirgin bir kapasite artışı sağlandı. Eğitimler kurumların kurum içi eğitim programlarında yer almaya başladı. Güçlendirilen okullarda uygulanan sosyal rehberlik çalışması kurum yöneticilerinin süreç yönetimini kolaylaştırdı. Projede uygulanan aşamalı yöntem gereği kaynaklar öncelikle kamusal hazırlıklar için kullanıldı. Özel sektör katılımı henüz arzu edilen seviyede olmamakla birlikte, başlatılan olumlu işbirlikleri ile proje başlangıcına göre ilgi ve destek seviyeleri arttı. Gelecek dönemler için bu gruba özel çalışmalar yürütülmesi planlandı.
Yerel Yönetim Yönetici ve Çalışanları	Yerel liderleri İstanbul afet hazırlıklarının etkin katılımcısı haline getirecek mekanizmaları oluşturabilmek için iki pilot ilçe belediyesinde eğitim ve kapasite geliştirme çalışması yürütüldü. Çalışma sonuçları yaygınlaştırılabilir bir model haline dönüştürüldü.
İstanbul	İSMEP projesi, eğitimlerle kazandırdığı doğrudan etkinin yanı sıra uyguladığı bütünleştirici sistemlerle dolaylı kazanımlar da sağladı. Kamuoyu bilinçlendirme çalışmalarında yazılı, görsel, dijital medya kullanımı ve halkla ilişkiler çalışmaları ile milyonlarca İstanbulluya ulaşıldı. Proje mekanizmaları, İstanbul'da kendi içlerinde faaliyet yürüten kurum ve kuruluşları bir araya getirerek ortak bir platformda buluşturdu. Yaygınlaştırma çalışmalarının başladığı 2009 yılından bu yana, İstanbul'da doğrudan ve dolaylı yollarla dokunduğu kesim yaklaşık olarak nüfusun % 30'unu kapsamaktadır. Dünya örneklerine bakıldığında, bu sonuçlar başarı hikayesi olarak öne çıkmaktadır. İSMEP İstanbul ve Türkiye'nin kalkınmasına katkı sağlayan projelerinde, şimdiye kadar oluşturduğu sosyal etkiyi artırmak için varolan hedeflerine yeni hedefler ekleyerek ve sürdürülebilir modeller oluşturarak yaygınlaştırmaya devam etmektedir.

İSMEP projesinin tüm alt bileşenleriyle birlikte sağladığı toplumsal katkı ve etkinin değerlendirilmesine yönelik yürütülen çalışma 2013'te tamamlanacaktır.

Bu kitapta çeşitli dönemlerde eğitim programları için yapılmış etki analizlerine ait veriler, ilgili paydaş gruplar özelinde değerlendirilerek aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Eğitimlere ait etki araştırmaları, odak grup görüşmelerini de içeren kalitatif ve kantitatif metotlarla yapılmaktadır.

Devamlılık

Güvenli şehir güvenli yaşam hedefi doğrultusunda yürütülen toplumsal projelerin korunması ve devamlılığını sağlamak İSMEP'in temel çalışma prensiplerindendir.

Bunun için farklı bileşenler altında yürütülen faaliyetler arasında bağlantı kurmaya, kalıcı kurumsal yapılar oluşturmaya yönelik çözümler de geliştirilmektedir.

Burada rehber kitabımızın konusuyla direkt ilgili örneklere yer verilmiştir.

İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi

İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük sistemi ile İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'nün hali hazırda afet ve acil durumlarda uygulayacağı İstanbul Afet Müdahale Planı'na (İSTAMP) afet yönetim evrelerine göre toplumsal katılımın nasıl sağlanacağı, toplumdaki gönüllülük kapasitesinin etkinliğinin artırılması ve kurumun gönüllü yönetim kapasitesinin geliştirilmesi konuları detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

Deneyimli bir proje ekibi tarafından sürdürülen çalışma aşağıdaki başlıklarla ilerletilmektedir:

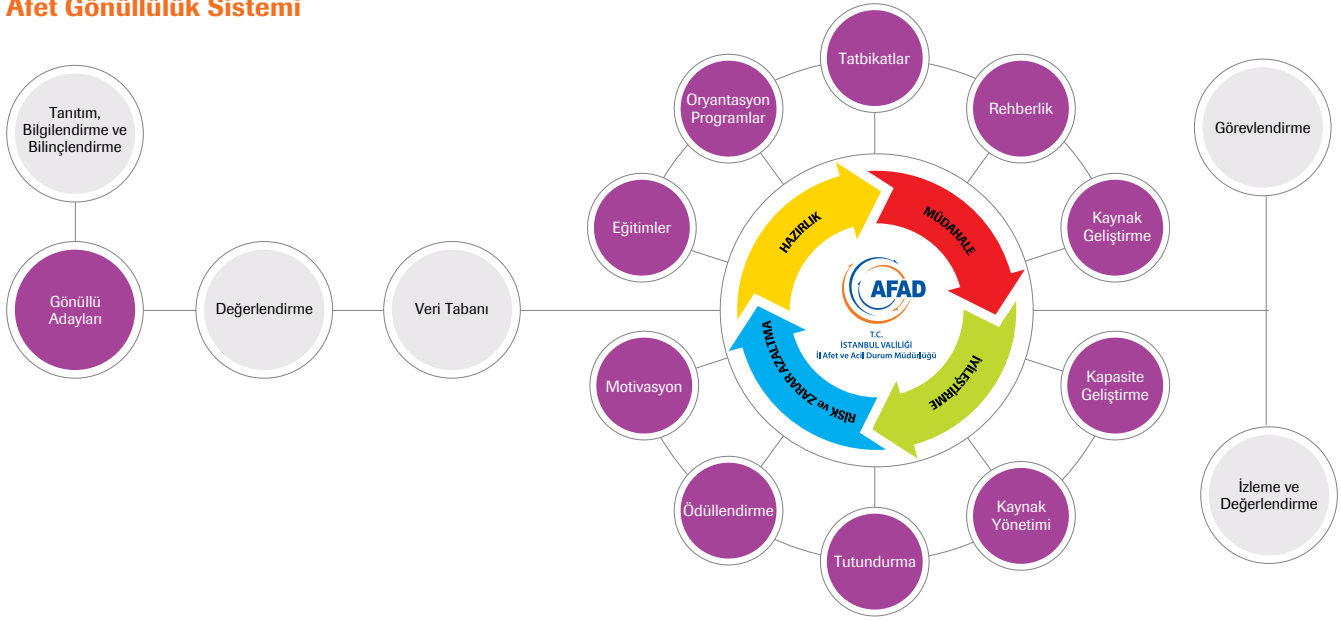
- Katılımlı ihtiyaç analizi ile İstanbul'da modern afet yönetimi evreleri içerisinde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların değerlendirilmesi
- Dünyadaki uygulama ve iyi örneklerin incelenmesi

- İstanbul AFAD için gönüllülük sistemi ve yönetim modeli önerisi geliştirilmesi
- İstanbul AFAD için gönüllülerin yönetimine yönelik kurumsal yapı ve işleyiş önerilerinin hazırlanması
- Strateji ve uygulama planının hazırlanması
- Uygulama ve yaygınlaştırma çalışmaları

İstanbul afet yönetiminde görev alan kurumlar ile gönüllü kaynakları bir araya getiren bu kapsamlı çalışmanın önemli adımlarından biri olarak; "Afet gönüllüleri ne yapar?" sorusu gönüllüler ve ilgili kurum temsilcileriyle birlikte gerçekleştirilen çalışmalarla değerlendirildi. İstanbul afet ve acil durum yönetim sisteminin ihtiyaçları doğrultusunda, afet risk ve zararlarının azaltılması, hazırlık, müdahale ve iyileştirme konularında gönüllülerin destek verebileceği 125 ana alan üzerinde uzlaşıldı.

Doğru yapılandırılmış bir sistem için temel ilke ve dayanakların neler olması gerektiği birlikte belirlendi.

Afet Gönüllülük Sistemi

Hazırlık evresi tamamlanan ve hızla devam eden çalışmaların sonucunda gönüllülük sisteminin 2014 yılında uygulamaya konulması hedeflenmektedir.

İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi, ülkemizde Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nca tanımlanan yasal çerçeve ve stratejik programlar ile uluslararası platformlarda uygulanan standardizasyon ve akreditasyon modelleriyle uyumlu olarak hayata geçirilmektedir.

Geliştirilecek modelin, afet yönetim evrelerinin tümüne cevap verecek şekilde; gönüllü kazanma aşamasından başlayarak değerlendirme ve belgelendirme, gönüllülerin yönetimi, izleme ve değerlendirme, ulusal entegrasyon, sürdürülebilirlik gibi başlıkları içeren bütüncül bir yapıdan oluşması hedeflenmektedir.

Sosyal Kapasite Geliştirme Çalışmalarının Geleceği

Gelecek nesillere güvenli bir şehir emanet etmek için İstanbul'da önemli değişimler başlatmış ve başarmış İSMEP, toplumun ve paydaş kurumların katılımıyla elde ettiği güçbirliğinin kalıcılığını kurumsal işbirlikleri ve kapasite geliştirme programları ile sürdürmeyi ve kalıcılığı sağlamayı hedeflemektedir.

İstanbul Güvenli Yaşam Gönüllülük Sistemi, İSTAMP, Mükemmeliyet Merkezi gibi projelerle sistemleştirilen çalışmalarda toplumdan ve kurumsal paydaşların beklenti ve önerileri alınarak titizlikle değerlendirilmekte ve yeni projelere dönüştürülmektedir.

Etkin bir afet yönetimi için İstanbul AFAD'ın paydaşı olan kurumların da kapasiteleri desteklenmekte, varolan çalışmaların işbirliği programları ile yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Eğitimler, proje destekleri, çevre sistemler gibi pek çok başlıktan oluşan çalışmalar proje devam çalışmaları için geliştirilen Güvenli Şehir Güvenli Yaşam Sosyal Kapasite Geliştirme Matrisi doğrultusunda ele alınmakta ve İstanbul'un ihtiyaçları doğrultusunda ilgili tüm alanlara cevap verecek şekilde geliştirilmektedir.

Kapasite Katmanları

Afetler özelinde, burada kullanılan kapasite türleri ve katmanlar şöyledir:

Bireysel Düzey

Afetler ve afet risklerinin azaltılmasında kişilerin beceri, tecrübe ve bilgi düzeyini ifade eder.

Sosyal Kapasitenin Gelişiminde her birey evde, işyerinde veya toplum içerisinde afet risklerinin azaltılmasında kullanmak üzere işlevsel ve teknik becerilere sahiptir ve bazı yetkinliklerin eğitim ile, bazılarının ise tecrübe ile kazanıldığı kabul edilir. Örneğin Güvenli Yaşam 1, 2 seviyesindeki gönüllüler

SOSYAL KAPASİTE TÜRLERİ KAPASİTE KATMANLARI	BİREYSEL DÜZEY	KURUMSAL DÜZEY	ÇEVRESEL DÜZEY (İDARI VE TOPLUMSAL)
BİLGİ KAPASİTELERİ	●	●	●
MOTİVASYONEL KAPASİTELER	●	●	●
AĞ (NETWORK) KAPASİTELERİ	●	●	●
EKONOMİK KAPASİTELER	●	●	●
KURUMSAL KAPASİTELER	●	●	●
PROSEDÜREL KAPASİTELERİ	●	●	●

Kurumsal Düzey

Afetlere karşı toplumsal tabana dayalı güç birliğini oluşturan ortam ve sistemleri ifade eder. Topluluklar ve toplum tabanlı organizasyonlarla birlikte, ortak çalışma biçimleri, karar vericiler için politikalar oluşturma kapasitelerini kapsar.

Örneğin yerel afet gönüllüleri

Çevresel Düzey

Bireylerin ve kurumlarında içinde bulunduğu daha geniş sistemleri içinde barındırdığı idari ve toplumsal düzeyi ifade eder.

Özellikle Afet Yönetimini ilgilendiren kanunlar, kurallar, sosyal normlar ve politikalar birey ve kurumların varlığını ve performansını engelleyen veya kolaylaştıran çevresel düzeyi oluşturan nüvelerdir.

Örneğin afet gönüllülük sistemi, İSTAMP(Afet Müdahale Planı)

Sosyal Kapasite Türleri

Bilgi Kapasitesi

Tehlike ve riskleri hakkında bilgi, afetlerin olumsuz etkileriyle başa çıkabilmek ve bu etkilerden kurtulmak için yapılacak hazırlıklar hakkında bilgi, afet yönetimine dahil olan diğer aktörler hakkında bilgi, hukuki çerçeveleri ve konuya özgü yasaları belirleyen resmi kurumlar hakkında bilgi, toplumsal değerler temelinde farklı aktörlerin düşünüş ve inanışları hakkında bilgi

Motivasyonel Kapasite

Afetlerin olumsuz etkileriyle başa çıkabilmek ve bu etkilerden kurtulmak için yapılacak hazırlıkların özendirilmesi, kişilerde kendi eylemleri yanında diğer aktörlere yönelik eylemler için de sorumluluk duygusu oluşturmak

Network Kapasitesi

Az çok kurumsallaşmış olan karşılıklı arkadaşlık ve tanıdık ilişkileriyle kurulmuş kalıcı bir ağa sahip olmaya yönelik mevcut veya potansiyel kaynakların toplamı

Ekonomik Kapasite

Mali kaynakların kullanılabilirliği

Kurumsal Kapasite

Adil yönetim ilkelerinin dikkate alınması (meşruiyet, eşitlik, şeffaflık, duyarlılık ve mesuliyet) ve sorun çerçevelerinin çeşitliliğinin, çok etkenli, çok kademeli, çok sektörlü, çözüm zenginliği ve fazlalığının dikkate alınması

Prosedürel Kapasite

Söz konusu kapasitenin nasıl sağlanacağı ve uygulanacağına dair bir anlayış, beceri ve bilgi stokları

Kaynakça

DİNÇER Ferhan. (2010)

Dünya Bankası ve Avrupa Birliği Proje Yaklaşımlarının Proje Döngüsü Yönetimi Çerçevesinde İncelenmesi ve Türkiye'deki Proje Yaklaşımı ile Karşılaştırılması, T.C. Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı

Credit Suisse. (2012)

"Corporate Responsibility Report"

Em-Dat. (17.12.2011)

The International Disaster Database, www.emdat.be/natural-disasters-trends

ISDR. (2005 – 2015)

Hyogo Framework for Action,

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (2011)

Public Awareness and Public Education for Disaster Risk Reduction: a Guide

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (1999)

"World Disaster Report",

İstanbul Deprem Master Planı. (2003)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi

İSMEP Toplum Eğitim Modülleri. (2013)

www.guvenliyasam.org

İSMEP Araştırma Raporları

İSMEP Proje Dokümanları,

İlerleme Raporları

KADIOĞLU Mikdat. (2012)

Afet Yönetimi: Beklenilmeyeni Beklemek En Kötüsünü Yönetmek

KUHLICKE Christian &

STEINFUHRER Annett. (2010)

Social Capacity Building for Natural Hazards: A Conceptual Frame, Cap Haz-Net

KUHLICKE Christian ve ark. (2011)

Perspectives on social capacity building for natural hazards: outlining an emerging field of research and practice in Europe, Environmental Science & Policy, Volume 14

MECHLER Reinhard. (2004)

"Natural Disaster Risk Management and Financing Disaster Losses in Developing Countries", Karlsruhe

PELLING Mark. (2003)

"The Vulnerability of Cities: Natural Disasters and Social Resilience", Earthscan Publications Ltd. London

SHAW Rajib. (April 2009)

"Role of Local Actors in Community Based Disaster Risk Reduction", Perspectives In Disaster Management (ed. Prof. Dr. Polat GÜLKAN, Dr. B. Burçak BAŞBUĞ ERKAN), Middle East Technical University Disaster Management Implementation and Research Center, Ankara, Turkey

SAITO Taiki.

"Disaster Management of Local Government in Japan"

ŞAHİN Ali Utku. (2013)

"Afet Yönetiminde Yönetişim ve Yerel Yönetimler", Yayınlanmamış Makale, İstanbul,

ŞAHİN Ali Utku. (2012)

"Afetlerin Ekonomik Etkileri Üzerine", Yayınlanmamış Makale, İstanbul

TWIGG John. (2001)

"Corporate Social Responsibility and Disaster Reduction: A Global Overview", Benfield Greig Hazard Research Centre, University College London, London

TWIGG John. (1999 – 2000)

"The Age of Accountability? Future Community Involvement in Disaster Reduction" Australian Journal of Emergency Management

TÜRMEN Tomris. (2012)

Eğitim İzleme Raporu: Afet Yönetimi ve Eğitim: Van Depreminin Etkileri, Eğitim Reformu Girişimi

VICTORIA Lorna P. (2003)

"Community Based Approaches to Disaster Mitigation"

YAKUT İnci. (2008)

İletişim Bilimi Perspektifinden Risk İletişimi Stratejileri

YAKUT İnci. (2004)

Deprem Tehlikesine Karşı Hazırlanmada Kitle İletişim Araçlarının İşlevi, KOU

Yokohama Strategy and Plan of Action for a Safer World. (1994)

World Conference on Natural Disaster Reduction, Yokohama, Japan

İSMEP Rehber Kitaplar

